

Täysistunto

Torstai 1.12.2016 klo 16.00—20.53

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 20.53.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.00—17.01), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.01—19.52) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (19.52—20.53).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys pääministeri Sipilän toiminnasta itseään koskevan uutisoinnin yhteydessä (Antti Rinne sd)

Suullinen kysymys SKT 127/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys, edustaja Rinne.

Keskustelu

16.00 **Antti Rinne sd:** Arvoisa puhemies! Suomi on kansainvälisesti vertaillen lehdistönvapauden kärkimaa. Tämän pitäisi olla meille kaikille ylpeyden aihe. Riippumaton media on yksi suurimmista syistä siihen, että demokratiamme on niin vahva. Se, että päättäjien tekemisistä ja sidonnaisuuksista kerrotaan mediassa, on äänestäjien oikeus ja päättäjien etu. Länsimaiseen demokratiaan ei kuulu se, että median, on sitten kysymys verorahoilla rahoitetusta tai kaupallisesta, pitäisi nauttia pääministerin luottamusta. Se, että pääministeriä epäillään valtiollisen median painostamisesta, on erittäin vakava asia. Siksi kysyn teiltä, pääministeri Sipilä: miksi olette Suomen pääministerinä yrittänyt painostaa Yleisradiota teitä koskevassa uutisoinnissa?

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

16.01 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ole painostanut Yleä, en ole yrittänytkaan vaikuttaa heidän juttujensa sisältöön. (Eduskunnasta: 20 sähköpostia!) Journalistien ohjeessa 21 § kuuluu sillä tavalla, että jos selvästi tunnistettavissa olevan henkilön tai tahon toiminnasta aiotaan esittää tietoja, jotka asettavat hänet erittäin kielteiseen julkisuuteen, kritiikin kohteelle on varattava tilaisuus esittää oma näkemyksensä jo samassa yhteydessä. Tätä oikeuttani olen perännyt. Mistään muusta tässä ei ole kysymys. Pääministerin luottamusta ei esimerkiksi Yle tarvitse. Se on päivänselvä asia, enkä missään tapauksessa aseta lehdistönvapautta tai sananvapautta kyseenalaiseksi, mutta minullakin on oikeuteni. (Eduskunnasta: Asia on loppuun käsitelty!)

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.02 Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, te olette Suomen pääministeri. Pääministerin pitäisi toimia pääministerin arvovallan mukaisesti, mutta teidän toimintanne on ollut jotakin ihan muuta. (Matti Vanhanen: Ette kuunnellut vastausta!) Olette lähetytellyt Ylen toimittajille ja päätoimittajalle useita viestejä, joissa olette syyttänyt Yleisradiota puolueellisuudesta. Teidän toimintanne riippumatonta mediaa kohtaan on koettu painostamisena, ja se on erittäin vakava asia. On myös kummallista, että pääministeri laittaa arvovaltansa peliin, koska itseä koskeva uutisointi ei miellytä. Pääministeri Sipilä, ettekö todellakaan näe omassa toiminnassanne mitään Suomen pääministerille moitittavaa?

16.03 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän viestin keskeisin sisältö on se, että olin sitä mieltä, että toimittajan olisi pitänyt varata minulle samassa yhteydessä mahdollisuus vastata tähän vakavaan väitteeseen, mikä tähän juttuun sisältyi. En millään tavalla puutu sen itse jutun sisältöön muuta kuin että minua olisi siinä yhteydessä pitänyt kuulla.

Mitä tulee sähköpostiviestintään, ehkä olisin voinut jättää kansalaispalautteen esimerkit lähettämättä toimittajalle ja olen sitä eilen pahoitellut.

16.04 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, pääministerin tehtävä avoimessa demokratiassa on vastata myös ikäviin kysymyksiin, kun kyse on hänen toimistaan pääministerinä. Kysymys siitä, onko pääministeri ollut esteellinen valtioneuvoston päätöstä tehtäessä, on tällainen relevantti kysymys, ja jääviyssäännökset on luotu myös turvaamaan poliitikkoja. Poliitikon ja päättäjän tehtävä on jäädä itsensä silloin, jos herää edes epäily siitä, että hän olisi voinut käyttää asemaansa hyväksi tavalla, joka ei ole sopivaa, eli tämä suojaa päättäjää. Näin ollen tämän kysymyksen esittäminen oli oikein, eikä siitä ole syytä loukkaantua.

On ollut huolestuttavaa, että näillä kommentteillanne, joissa kyseenalaistitte Ylen puolueettomuutta, annoitte myös epäsuorasti pääministerin arvovallalla välineitä niille, jotka sanovat, että perinteiseen mediaan ei voi luottaa. Tänä aikana perinteisen median rooli on todella tärkeä, kun meillä on valesivustoja, jotka levittävät suoranaisia valheita, ja tämän kansakunnan yhtenäisyyden nimissä on puolustettava median riippumattomuutta. (Puhemies: Ja kysymys!) Miten, pääministeri, näette, että voitte jatkossa hallituksessa turvata sananvapauden ja Ylen riippumattomuuden ja sen resurssit?

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

16.05 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustajan kysymys sisälsi monta kysymystä ja monta väitettä. Jos aloitan sieltä alkupäästä ja vastaan niin pitkälle kuin kerkiän. Ensinnäkin tätä jääviyttä koskeva tarkastelu on meidän jokaisen ministerin omalla vastuulla jokaisen päätöksen yhteydessä. Teemme sen erittäin huolellisesti, ja omalta kohdaltanikin olen pyrkinyt myöskin etukäteen valmistautumaan siihen tilanteeseen, että päätöksiä tulee, luopumalla kaikista yrityskytöksistäni ja yritys-omaisuudestani etukäteen, sillä tavalla että niitä tilanteita syntyisi mahdollisimman vähän. Tässäkin yhteydessä etukäteen on harkittu huolellisesti se, ja olen omalta kohdaltani tullut tässä päätöksessä — Terrafame-päätöksestä puhutaan — siihen harkintaan, että en ole esiteellinen tuota päätöstä tekemään.

Mitä tulee tähän sananvapauteen ja lehdistönvapauteen, siihen jo vastasin. En millään tavalla pyri estämään suomalaisen lehdistön vapautta. En millään tavalla. Se on päivänselvä asia, (Puhemies: Aika!) mutta minullakin on sananvapaus ja myöskin oikeus tulla kuuluksi.

16.06 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, viime vaalikaudella te kuuluitte siihen joukkoon kansanedustajia, jotka olivat huolestuneita Ylen rahoituksen anteliaisuudesta. Muistan, että viime vaalikauden loppupuolella te tulitte julkisuuteen ehdotuksella, että Ylen indeksi pitäisi jäädyttää. Juuri vaalikauden alussa oli tehty päätös siitä kertaluonteisesta indeksin jäädyttämisestä, ja sen päätöksen yhteydessä sovittiin, että se jää yhdeksi kerraksi. Tällä vaalikaudella hallituksenne on ajanut läpi ja työryhmytyön tuloksena sitten on saavutettu parlamentaarinen sopu siitä, että Ylen indeksia jäädytetään useamman vuoden ajaksi. Tämä tarkoittaa Ylen rahoituksen leikkaamista. Kun tämä on taustana sille, että nyt on julkisuudessa keskustelua ja epäily siitä, että olette vaikuttanut Ylen toimituksellisiin sisältöihin ja että Yle taipuu teidän viestintänne edessä ja ratkaisee sisältöjä teidän painostuksenne alla (Hälinää) — tällaista keskustelua julkisuudessa käydään — niin oletteko samaa mieltä, herra pääministeri, että me emme tee mitään sellaisella Yleisradiolla, (Puhemies: Aika!) joka taipuu hallituksen painostuksen edessä?

16.07 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämänkin edustajan puheenvuoro sisälsi vakavan väitteen, että puuttuisin Ylen sisältöihin. Kuten olen jo moneen kertaan tässä yhteydessä todennut, oma kritiikkini Ylelle oli pelkästään siitä, että journalismin sääntöjen mukaisesti minulle kuuluu oikeus omassa asiassani tulla kuulluksi siinä yhteydessä kun juttua tehdään. Mistään muusta ei ole kysymys.

Mitä tulee Ylen rahoitukseen, sen päättää eduskunta, ja siitä on ollut parlamentaarinen komitea tälläkin vaalikaudella, ja kaikki päätökset on tehty tässä komiteassa. En millään tavalla hallituksesta puutu tähän Ylen rahoituskysymykseen. Emme millään tavalla puutu. Kansanedustajina meillä on oikeus esittää omia mielipiteitämme siitä asiasta. Tällä vaalikaudella en ole niitä esittänyt, koska olen nyt tällä puolella pöytää.

16.08 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on edelleen sananvapauden mallimaa. Siksikään tänään julki tulleita, pääministerin kovaa kritiikkiä sisältäviä viestejä Yleisradion toimittajalle ei voi eikä pidä lakaista maton alle. Verorahoilla ylläpidettävä Yleisradio on sananvapauden kruununjalokivi. Kaikki suomalaiset ovat Yleisradion omistajia. Yleä eikä mitään muutakaan mediaa saa painostaa eikä vaientaa. Pääministeri Sipilä, jos ette halunnut vaientaa, vaikuttaa uutisointiin, miksi lähetitte

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

näin kovasanaisia viestejä toimittajalle illan pimeinä hetkinä ja miksi uskotte, että toimittajille ja toimituksiin on syntynyt käsitys, että heitä on painostettu?

16.09 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä viestiketjuni kaiken kaikkiaan koski ainoastaan sitä, että pidin oikeutenani tulla kuulluksi jutun teon yhteydessä, koska tässäkin tapauksessa julkisuudesta tunnettua henkilöä kohtaan esitettiin vakava väite, vakava kritiikki, ja journalismin sääntöjen mukaan minulla olisi ollut oikeus tulla kuulluksi. Tässä aikaikkunassa, mikä lähetettiin sähköpostilla, se ei mitenkään ollut mahdollista. Toimittajat hyvin tietävät sen, että pääministerin saa parhaiten kiinni ottamalla yhteyttä avustajiin, tekemällä sen tekstiviestillä tai soittamalla. Sähköposti on erittäin huonosti toimiva väline. Itse en pidä siitä, että palaverissa käydään sähköposteja läpi. Tästä tässä oli kysymys.

16.10 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin selvyiden vuoksi on sanottava, että me vihreät emme epäile, että te olisitte, pääministeri, käyttänyt asemaanne väärin Terrafame-päätöksessä. Emme epäile, että te olisitte etsinyt hyötyä itsellenne tai sukulaisillenne tästä. Juuri tätä varten jääviyssäännöt ovat olemassa, jotta kaikki tällainen epäily hälväisi, ja jos tässä päätöksessä on tapahtunut virhe, se varmasti voidaan korjata.

Mutta meitä huolestuttaa nyt tämä tästä syntynyt mediakeskustelu. Olemme samaa mieltä siitä, että Ylen asema Suomessa pitää säilyttää vahvana. Ylellä on rooli myöskin meidän päätöksentekijöiden valvonnassa. Olisin kysynyt, onko teillä hallituksessa käyty keskustelua siitä, miten tässä syntyneessä tilanteessa Ylen asema, Ylen riippumattomuus voidaan turvata ja se mielikuva, joka nyt on syntynyt, että hallitus voisi jollain tavalla vaikuttaa Ylen sisältöihin, päästäisiin hälventämään.

16.11 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ei yritä eikä voi missään tapauksessa vaikuttaa Ylen ohjelmien sisältöihin. Yle ei myöskään tarvitse hallituksen, yksittäisen ministerin tai pääministerin luottamusta. Sen varassa ei töitä tehdä. Yle toimii täysin riippumattomana journalistisena tuottajana ja hyvänä sellaisena tästä eteenpäinkin. Meillä ei ole mitään epäilyä tässä asiassa, ei hallituksen sisällä, ei minulla henkilökohtaisesti, etteikö näin olisi tästä eteenpäinkin.

16.12 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Olisi todella hämmästyttävää, jos pääministeri pystyisi hyppyyttämään julkisen palvelun yhtiötä. Tätä en luonnollisesti jaksakaan uskoa, mutta tämän jupakan yhteydessä esille on noussut päätoimittaja, joka on käyttänyt toimittajaesimiehen valtaa eräällä lailla puuttumalla esimiehenä joidenkin alaistensa työhön, mihin hänellä on velvollisuus ja oikeus asemansa perusteella. Hän ei ole toiminut niin kuin Maon kiinassa toimitettiin, eli että anna kaikkien kukkien kukkia vaan, (Naurua — Hälinää — Puhemies koputtaa) vaan on todellakin toiminut esimiehenä niin kuin tulee. Mutta kysyn pääministeriltä, että eihän tämä jupakka ole vaikuttamassa siihen, etteivät Satosen työryhmän linjaukset ja tämä lainsäädäntö etenisi normaaliaikataulussa.

16.13 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei tietenkään vaikuta. Satosen työryhmän esitykset etenevät sellaisenaan. Sehän sisälsi muun muassa sen, että Ylen rahoitus siirretään kehysten ulkopuolelle, ja meillä on tästä sitoumus

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

hallituksen sisällä, että teemme sen. Seuraavassa kehysriihessä tämä siirtyy kehysten ulkopuolelle, niin kuin työryhmän ohjeistus hallitukselle oli.

16.13 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että me käymme tätä keskustelua tänään täällä. Olemme vakavien ja myöskin perustavanlaatuisien kysymysten äärellä. Kuten tässä on monissa puheenvuoroissa painotettu, niin kyse on kansalaisten luottamuksesta Yleisradioon, Yleisradion riippumattomuudesta mutta myöskin siitä, minkälaisena pääministeri näkee oman roolinsa suhteessa mediaan. Ei ole mitään outoa siinä, että sananvapaassa demokratiassa uutisoidaan Terrafame-urakan kaltaisesta kytköksestä. Sen sijaan on outoa, että me saamme lehdistä lukea, kuten tänään, että Ylen entinen toimittaja on sanonut, että juttuja on hyllytetty ja sensuroitu ja toimittajille on annettu varoituksia erityisesti tämän hallituksen aikana.

Arvoisa pääministeri! Miten te kommentoitte tätä väitettä? Miten te aiotte pääministerinä toimia kansalaisten luottamuksen palauttamiseksi Yleisradioon? Ja oletteko valmis julkaisemaan teidän ja Yleisradion päätoimittajan välillä käymäänne tiedonvaihtoa mahdollisten epäilyjen häivyttämiseksi?

16.14 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä osa kysymyksistä on tietenkin Ylen sisäistä asiaa. Emme missään tapauksessa hallitukselta tai yksittäisinä henkilöinä, ministereinä, yritä vaikuttaa siihen, että joku juttu jäisi julkaisematta. Mutta tässä noin neljä viikkoa sitten oli esimerkki: Yle uutisoi, että minä olen jättänyt tulojani ilmoittamatta. Minusta tällaisessa kysymyksessä on oikeus silloin soittaa Ylelle ja kertoa, että tämä ei pidä paikkaansa, ja pyytää, että sellainen korjataan. Tällaisesta vuorovaikutuksesta tässä on kysymys. Ja sama koski tätä. Minusta tässäkin Terrafame-jutussa, jääviysjutussa, olisi ollut oikeus tulla kuulluksi ennen kuin juttu julkaistaan. Mutta tämän seurauksena ja käytyäni useita keskusteluja olen tullut siihen tulokseen, että en enää ole yhteydessä toimituksiin enkä toimittajiin minua koskevista jutuista (Puhemies koputtaa) vaan oikaisen ne toisella tavalla.

16.16 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän ollaan varsin vakavan kysymyksen äärellä, koska meillä kansanedustajilla on vain yksi uskottavuus ja sama koskee tietysti myös pääministeriä. Siltä osin voidaan sanoa, että kysymys on siitä eduskunnan luottamuksesta, että me kansanedustajat myöskin toimimme tavalla, jota suuri yleisö pitää reiluna ja oikeana.

Erityisen vaarallista tässä keskustelussa on se, jos muut maat vetävät johtopäätöksen, että Suomen pääministeri pyrkii painostamalla ja jopa vaatimalla (Hälinää — Puhemies koputtaa) menemään tilanteeseen, jossa alkaa näyttää siltä, että Yleisradio kansan äänenä taipuu. Silloin me olemme kyllä kysymyksessä, miten Suomi eroaa niistä ikävistä esimerkeistä, joita Euroopassa olemme saaneet lukea esimerkiksi Unkarin, Puolan suhteen. Toivottavasti tähän listaan ei Suomea sitten jatkossa lisätä.

Siksi minä kysyisin, pääministeri, teiltä: tunnetteko te ollenkaan sellaista tunnetta, että teidän kannattaisi nyt pyrkiä siihen, että tässä ei ole kysymys hallituksen radiosta vaan eduskunnan radiosta, (Puhemies: Aika!) ja pyytäisitte anteeksi sitä, miten olette painostanut?

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

16.17 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka kuinka monta puheenvuoroa tässä käyttää, niin en varmaankaan saa oppositiota vakuuttaneeksi siitä, että en ole painostanut Yleä. Olen vaatinut oikeuttani tulla kuulluksi samassa yhteydessä, kun juttua tehdään, sellaisessa aikataulussa, joka mahdollistaa myöskin käytännössä sen asian selvittämisen. Tämän puolitoistatuntisen olisi voinut käyttää vaikka siihen, mikä tämän kyseisen kaupan tekojärjestys oli. Kaikkihan oli tehty jo ennen kuin teimme talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa mitään päätöksiä, sitovat urakkasopimukset ja niin edespäin. Tämäkin selviää Terrafamen nettisivuilta ja on kaikkien luettavissa sieltä.

16.18 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otetaan vielä yksi näkökulma tähän keskusteluun.

Pääministeri Sipilä, teiltä kysyttiin eilen tiedotustilaisuudessa, vahingoittaako tämä kohu Suomen mainetta, ja te vastasitte: "ei varmasti ole Suomen maineelle vahinkoa tästä". Kansainväliset mediat ovat uutisoineet pääministeri Sipilän painostuskohusta. Financial Times kirjoittaa korruptioskandaalista, BBC kirjoittaa sananvapauskiistasta, ja Dagens Nyheter kirjoittaa, että Suomen pääministeri hiljensi valtiollisen median. Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja on tänään sanonut, että Suomen maine sananvapauden kirkkaimana on saanut kolhun Sipilä-kohussa.

Pääministeri Sipilä, oletteko te edelleen sitä mieltä, että teidän toimintanne ei ole vahingoittanut Suomen mainetta?

16.19 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen, koska en ole painostanut Yleä. Olen vaatinut vain oikeuttani kommentoida juttua, eli ei.

Puhemies Maria Lohela: Vielä ministeri Rehn.

16.19 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne käytti sanaa "korruptioskandaali". (Antti Rinne: Se oli Financial Times!) Edustaja Rinne käytti sanaa "korruptioskandaali", (Välihuutoja — Puhemies koputtaa) ja on tietysti hyvin olennaista, että katsotaan myös, mitä tässä itse asiassa on tapahtunut, kun on heitetty epäilyksen varjo.

Terrafame Group laati selvityksen, kun epäilyt ja kohu oli nostettu, ja esittelevänä ministerinä tuon esiin kolme seikkaa tästä. Terrafamen omistajaohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeri.

Ensinnäkin, kyseinen malminkuljetin oli tilattu jo lokakuussa, kun taas talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti asiasta marraskuussa, 11. päivä marraskuuta. Ei ole mitään yhteyttä, eikä ollut edes tietoa tästä hankinnasta.

Toiseksi, kuljetin olisi tilattu joka tapauksessa kummassakin vaihtoehdossa, siinä, että kaivos jatkaa toimintaansa tai että se suljetaan. (Puhemies: Ministeri Rehn, nyt on aika!)

Kolmanneksi, päätöksen on tehnyt Terrafamen toimitusjohtaja, ei talouspoliittinen ministerivaliokunta.

16.20 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viitataan siihen, mitä edustaja Haavisto täällä aikaisemmin sanoi, ja viitataan myös siihen, että kun ministeri Rehn täällä nyt ikään kuin vähän syyllistävään sävyyn puhui oppositiosta, joka kysyi asiasta, niin haluan muistuttaa, että myös valtiovarainministeri Orpo edellytti selvitystä tästä itse asias-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

ta. Mutta tässä ei ole kysymys enää tästä itse jääviyskysymyksestä, eikä kukaan ole kiistänyt sitä, etteikö pääministerillä olisi oikeus omaan näkemykseen tai etteikö voisi olla yhteydessä, (Eduskunnasta: Vaan?) vaan kysymys on siitä, jos on syntynyt mielikuva, jossa nyt Ylen keskeinen, entinen toimittaja on tullut ulos ja todennut, että ei ole sattumaa, että kurilinja on koventunut tämän hallituksen aikana. Ja kun muutenkin media kohtaa vaikeuksia, niin haluaisin pääministeriltä kysyä: miten itse arvioitte, että omalla toiminnallanne olette vahvistaneet luottamusta riippumattomaan tiedonvälitykseen?

16.21 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Riippumattomaan tiedonvälitykseen kuuluu myöskin se, että osapuolia kuullaan, tehdään faktapohjaisia juttuja ja uutisointia, ja silloin, jos jossakin kohtaa uutisointia on virhe, niin siihen on oikeus puuttua ja uutinen korjataan. Minusta tämä kuuluu tähän suomalaiseen demokratiaan ja sananvapauteen, puolin ja toisin, ja minä uskon, että myöskin tämä toimiva yhteys on Suomen ykkösaseman taustalla, että meillä on myöskin toisinpäin keskusteluyhteys koko ajan olemassa. Uskon ja toivon, että tämä jatkuu tästä eteenpäinkin.

Puhemies Maria Lohela: Vielä ministeri Orpo.

16.22 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan todeta sen viitaten edustaja Lindtmanin puheenvuoroon, että minulla ei ole pienintäkään epäilystä, että näillä esille tuoduilla suhteilla olisi ollut mitään tekemistä tai merkitystä Terrafame-päätöksen kanssa. Lisäksi totesin pitäväni selvänä, ja olin keskustellut vielä pääministerin kanssa, että koska asiasta on syntynyt tällainen keskustelu, niin tähän ilman muuta silloin tulee selvyys. Mutta uskon, kuten ministeri Rehn kuvasi tätä Terrafame-tapausta, että tässä pääministeri ei ole ollut esteellinen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys Metsähallituksen työnantajapolitiikasta (Markus Mustajärvi vas) Suullinen kysymys SKT 131/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Mustajärvi.

Keskustelu

16.23 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Vaikka ministeri Tiilikainen ei ole paikalla, niin kysyn tämän kysymyksen silti, koska tällä on erityistä merkitystä valtion kannalta. Ei mennyt kauan siitä kun Metsähallitus-laki hyväksyttiin, kun tuli ilmoitus Metsähallituksen Metsätalous Oy:ltä kaikkia metsureita koskevasta yt-menettelystä ja pitkistä lomautuksista. Ja kun Metsähallitus-laista keskusteltiin tässäkin salissa, niin muistelen, että pääministeri, muun muassa, muiden rinnalla oli sitä mieltä, että mikään ei muutu. Työllisyyden edistäminen on kuitenkin kirjattu Metsähallituksen Metsätalous Oy:n yhteiskunnalliseksi velvoitteeksi. Arvoisa pääministeri, kuinka työntekijöitten lomauttaminen edistää työllisyyttä ja tällä tavallako se hallituksen työllisyystavoite toteutuu?

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen ei todellakaan ole paikalla, joten palataan ensi viikolla aiheeseen sitten, jos hän sattuu olemaan paikalla. Tämä kysymys on siis loppuun käsitelty.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys saariston yhteysalusliikenteen maksullisuudesta (Stefan Wallin r)

Suullinen kysymys SKT 128/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Stefan Wallin.

Keskustelu

16.24 Stefan Wallin r: Arvoisa puhemies! Palataan ruohonjuuritasolle. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Kommunikationsministeriet har skickat ut på remiss ett utkast till förordning om att införa så kallade skäliga avgifter för förbindelsbåtarna i Skärgårdshavet och Finska viken. Avgifterna drabbar de fast bosatta, företagen och turismen i vår skärgård oskäligt hårt.

Puhemies! Ruotsalaisen eduskuntaryhmän mielestä uusien maksujen — yksittäistapauksissa jopa kymmenientuhansien eurojen vuosittaisten maksujen — perimistä saariston yhteysaluksilla ei voida kutsua uudistukseksi. Riski on mielestämme päivänselvä, että maksullinen yhteysalusliikenne johtaa siihen, että yritystoiminta kärsii pahasti ja saariston elinvoima laskee. Valtiovarainministeri Orpo, toisessa vaakakupissa on valtiolle 4 miljoonan euron säästö. Meidän mielestämme tämä ei korvaa sitä tosiasiaa, että toisessa vaakakupissa maksulliset, kalliit kuljetukset asettavat saariston asukkaat ja yrittäjät epätasa-arvoiseen asemaan. Onko hallitus todellakin valmis vaikeuttamaan saaristoalueen asukkaiden ja yrittäjien arkielämää ja toimeentuloa 4 miljoonan euron säästön takia?

16.25 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan LVM:n esitystä, joka on tällä hetkellä lausuntokierroksella, ei ole hallituksessa sen enempää käsitelty eikä linjattu. Lausuntokierros otetaan vastaan, ja sen jälkeen hallitus normaalijärjestyksessä käsittelee asiaa.

Minusta kaikissa tilanteissa meidän pitää huolehtia siitä, että saariston sekä asukkailla että elinkeinoilla on hyvät edellytykset säilyä ja kehittyä. Tämä ei ole ensisijaisesti nyt ollut esillä säästösyistä, vaan tämä on osa LVM:n uudistushankkeita, ja me tulemme tämän hyvin tarkkaan käymään läpi (Markus Mustajärvi: Onko liikenneministeri paikalla?) ja palaamme asiaan vielä tarkemmin, kun liikenneministeri on paikalla.

Puhemies Maria Lohela: Tässä on todellakin sama tilanne, että ministeri Berner ei ole paikalla, joten tähänkin varmaan palataan sitten ensi kerralla, kun hän on. Tämä kysymys on loppuun käsitelty.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys syrjäytymis- ja köyhyysongelman ratkaisusta (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 129/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Laukkanen.

Keskustelu

16.26 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kymmenettuhannet suomalaiset seisovat joka viikko leipäjonoissa. Lähes 400 000 kansalaisella on maksuhäiriömerkintä. Suurin ryhmä maksuhäiriöisissä ovat 25—44-vuotiaat miehet. Kuvitelkaa, miehet parhaassa työiässä. Tarvitaan perusteellista selvitystä, mitkä seikat suistavat ihmisiä syrjäytymiskierteeseen, ja selkeitä ratkaisukeinoja siihen, miten tämä estetään ja miten autamme heitä pääsemään takaisin jaloilleen. Kysynkin asiasta vastaavalta ministeriltä: tietääkö hallitus, mitkä seikat aiheuttavat syrjäytymistä, ja miten hallitus ratkoo maahamme pesiytynyttä köyhyysongelmaa?

16.27 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaan omalta osaltani. Edustaja Laukkanen kiinnittää huomiota näihin niin sanottuihin NEET-nuoriin eli nuoriin, jotka putoavat kaiken koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle. Hallitus on muutama viikko sitten käynyt tästä asiasta perusteellisen keskustelun ja tullut siihen johtopäätökseen, että me katsomme kaikki ne toimenpiteet, mitä kullakin hallinnonalalla on, kokoamme ne yhteen ja sen jälkeen mietimme, mitä muuta voimme vielä tehdä, koska tämä on iso huoli. 20 prosenttia nuorista miehistä putoaa ja on pudonnut yhteiskunnan ulkopuolelle. Tämä on iso ongelma. Me olemme tämän tunnistanee, ja me haluamme tähän asiaan myös puuttua.

Puhemies Maria Lohela: Tämä aihepiiri onkin sellainen, joka lankeaa useamman ministerin vastuualueelle, joten pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää täällä nyt paikalla oleville ministereille kysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.28 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime hallituskaudella otettiin käyttöön nuorisotakuu, joka on ollut tehokas väline nuorten syrjäytymisen estämisessä ja ehkäisemisessä. Nyt tämän työn rahoitus on merkittävästi vähentynyt, ja nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön rahoitusta on leikattu. Hallitus on myös lopettamassa nuorten aikuisten osaamisohjelman ja vähentää ammatillista koulutusta. Nämä ovat juuri sellaista toimintaa, johon on laitettu panostusta, ja ne yleensä tulevat moninkertaisesti takaisin. Kysyisin asiasta vastaavalta ministeriltä: millä keinoilla hallitus aikoo vähentää nuorten syrjäytymisuhkaa, joka on kasvavassa määrin lisääntymässä?

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

16.29 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajalla taitaa olla tässä nyt vähän vanhentunutta tietoa, nimittäin budjettiriihen yhteydessä hallitus turvasi nimenomaan juuri työpajatoiminnan, etsivän nuorisotyön ja nuorten aikuisten osaamisohjelman rahoituksen. Ja tämä viimeksi mainittu nuorten aikuisten osaamisohjelma on esimerkiksi hyvä keino vaikuttaa nimenomaan niihin parikymppisiin nuoriin, joilta on esimerkiksi koulutus jäänyt kesken, että he suorittaisivat sen toisen asteen tutkinnon loppuun.

Täällä on esitetty kyllä ihan aiheellinen huoli, se, mikä tässä kysyjällä oli päällimmäisenä tästä nuorten syrjäytymisestä: se on meidän yhteiskunnassamme oleva erittäin vaikea ja hyvin kipeä ongelma, johon tarvitaan hyvin monenlaisia erilaisia ratkaisuja ja myöskin uusia ratkaisuja jo olemassa olevien tilalle. Erityinen huoli nousee nimenomaan pojista, koska me näemme, että jo hyvin varhaisessa vaiheessa alkavat sellaiset kehityssuunnat, jotka johtavat siihen, että meillä on pojilla esimerkiksi alhaisemmat oppimistulokset, enemmän syrjäytymistä, (Puhemies: Ja aika on täynnä!) ja se kärjistyy sitten parikymppisenä aivan erityisesti näissä meidän tilastoissa.

16.30 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kela on tehnyt linjauksen, että mikäli henkilö, joka on saanut jotakin tukea liikaa, saa myös toimeentulotukea, niin häneltä ei peritä näitä liikaa maksettuja tukia takaisin suoraan, vaan se laitetaan suoraan luottotietohäiriömerkintäiseen perintään. Näin tehdään jopa siinä tapauksessa, että lii- kamaksu olisi johtunut esimerkiksi Kelan virkailijan tekemästä virheestä. Eli viranomaisen tekemän virheen vuoksi muutenkin köyhä ihminen menettää luottotietonsa automaattisesti, kun meidän yhteiskunnassamme yleensä velasta on mahdollista neuvotella ja sopia erilaisia velanmaksuaikatauluja. Tätä ei voi pitää millään lailla kohtuullisena, ja se on yksi keskeinen syrjäytymistä aiheuttava tekijä. Minä kysyisin, mitä tälle asialle aiotaan tehdä.

16.31 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia kysymyksestä. On tietenkin valitettavaa, jos joku joutuu tahtomattaan ja monien ongelmien seurauksena tilanteeseen, jossa on esimerkiksi luottomerkintä, niin kuin kysyjä otti esille, tai että ne johtuvat sitten tällaisista virheistä, jotka ovat korjattavissa. Toivon, että asianomaiset ja asianomaisten virkamiestahojen kanssa käydään keskusteluja, pyritään etsimään parempia käytäntöjä näitä ihmisiä auttaaksemme.

16.32 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yli- velkaantuneita auttava Takuu-Säätiö on raportoinut, että ihmiset pyytävät apua tilanteeseensa yhä useammin siitä syystä, että pikavippejä on otettu ihan tavallisiin arjen menoihin, esimerkiksi ruokaan ja lääkkeisiin. Tämä on hyvin huolestuttava tieto ja samoin se, että muutama viikko sitten Kuluttajaparlamentti julkisti tekemänsä selvityksen, joka osoitti, että kaikkein eniten pienituloiset, paljon sairastavat ihmiset kärsivät hallituksen tekemistä maksukorotuksista lääkkeisiin ja omavastuisiin matkakustannuksissa, ja samoin asiakasmaksujen korotukset koettiin hyvin raskaiksi. Suuri osa näistä ihmisistä oli joutunut tinkimään lääkkeistä tai ruuasta selviytyäkseen. Kysymys kuuluu: oletteko hallituksessa tietoisia näistä selvityksistä ja oletteko pohtineet sitä, että voisitte alkaa hallituksessa tehdä erilaisia päätöksen arviointivaikutuksia (Puhemies koputtaa) ja selvityksiä ennen kuin tuotte erilaisia esityksiä eduskuntaan?

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

16.33 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä varmasti lainsäädäntötyöhön kuuluu vaikutusten arviointia. On myös tärkeää, että meillä säilyvät perusturvaverkot. Otitte esille lääkkeit. Meillä on paljon lääkkeitä käyttäviä henkilöitä, joille on tärkeää, että lääkekatto on olemassa. On ehkä niitä, jotka eivät kykene, osaa eivätkä ole pystyneet hakemaan toimeentulotukea, johon he ovat oikeutettuja. Ja kyllä, hallituksen kärkihankkeissa on selvityksiä siitä, mitä on esimerkiksi yksin elävien tilanne, ja totta kai tällainen keskustelu siitä on aivan paikallaan, ja ehkä laajempi työ, niin kuin esimerkiksi eduskunnan köyhyysryhmän kanssa, mitä on yksin elävien arki tällä hetkellä Suomessa, mitä on pienituloisten arki. Olen aivan valmis siihen keskusteluun.

16.34 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Den här diskussionen har anknytningar till ungdomsarbetslösheten som är ett stort problem.

Arvoisa puhemies! Nuorisotyöttömyys on iso ongelma. RKP:n varjobudjetissa esitämme alle 30-vuotiaille suunnattua minijob-mallia, jonka myötä tietyn tuntimäärän, tietyn palkkakaton alle mahtuva työsuhde olisi vapautettu tietyistä sivukuluista. Arvoisa ministeri Lindström, oletteko ehtinyt tutustua tähän vai onko teillä kenties muita ajatuksia nuorisotyöttömyyden ratkaisemiseksi?

16.35 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän kysyjää siitä, että lähestyi tätä ongelmaa ratkaisukeskeisesti ja toi esille oman ideansa. Olen tutustunut. Meillä on tulossa ensi keväänä puolivälitarkastelu, jossa me jo päätettyjä asioita tietenkin tarkastelemme, miten ne ovat vaikuttaneet, mietitään uusia keinoja, ja siinä keskustelussa varmaankin käydään läpi kaikki ne ideat — minä olen moneen kertaan sanonut, että olen hyvinkin vastaanottavainen kaikille hyville ideoille, tulivat ne sitten keltä tahansa, koska tämä työttömyys on semmoinen ongelma, että se ei ole ainoastaan tämän hallituksen sylissä vaan se on myös seuraavan hallituksen sylissä. Sen takia kaikkia tällaisia avauksia tervehdin ihan ilolla. Se on sitten eri asia, mitä kaikkia keinoja hallitus ottaa työkalupakkiinsa, mutta joka tapauksessa nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat sellaisia haasteita, että niille tarvitsee oikeasti tehdä konkreettisia keinoja ja tekoja, ja hallitus on niitä jo tehnyt, mutta tämä ei tietenkään (Puhemies koputtaa) riitä vaan lisää tarvitaan.

16.36 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus nyt ei ole kaikkein vahvimmillla silloin, kun puhutaan lasten ja nuorten asioista ja syrjäytymisestä. Hallitus on nimittäin yli puolella leikannut niitä määrärahoja, joita edellinen hallitus laittoi muun muassa tähän nuorten aikuisten osaamisohjelmaan, joka oli ministeri Ihalaisen ja allekirjoittaneen silmäterä, ja se oli menestys, ja se kohdentui nimenomaan noin 20—24-vuotiaisiin nuoriin, erityisesti miehiin. Te olette supistaneet myöskin tasa-arvorahaa, joka kohdennettiin nimenomaan heikoimpiin, oppimisvaikeuksia kokeneisiin lapsiin ja nuoriin, saatiin lisää opettajia, koulunkäyntiavustajia ja niin edelleen.

Eilen julkistettiin sosialidemokraattien koulutuspoliittinen ohjelma. Luen vain yhden kohdan täältä... (Puhemies: Ja nyt on aika täynnä!) — Joo. (Naurua — Välihuutoja) — Jokaiselle tukea tarvitsevalle annetaan tuki- ja erityisopetusta... (Puhemies: Edustaja Gustafsson, aika on täynnä!) Se on karsittu.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

16.37 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että uskon kuitenkin, että tässä salissa meillä kaikilla on aika lailla yhteiset tavoitteet siitä, että haluamme minimoida, vähentää, ennalta ehkäistä, torjua koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jäämistä ja syrjäytymistä, ja siihen pitää löytää mahdollisimman vaikuttavat keinot. Yksi sellainen keino, mitä nyt laajasti vietään eteenpäin, on nämä Ohjaamo-palvelut, jossa tavoitteena on se, että nuori ihminen saa avun ongelmiinsa yhdeltä luukulta, että siellä otetaan aidosti koppia ja vastuuta nuorista ja etsitään se tapa, mikä juuri kyseiselle henkilölle toimisi.

Edellisellä hallituskaudella tehtiin paljon hyvää, siellä nuorisotakuuta vietiin eteenpäin. Ongelma vain oli se, että koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä edelleen kasvoi edellisen hallituksenkin aikana. Siitä syystä meidän täytyy nyt etsiä vaikuttavimmat keinot, ja tässä työssä hyödynnetään myös tutkimustietoa, jota meillä on, erilaisista tiedoista erilaisten toimien vaikuttavuudesta, ja pyritään hyvinkin moniministeriöisesti löytämään (Puhemies koputtaa) uusia tapoja myös puuttua tähän vaikeaan asiaan.

16.38 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kelan uusi pääjohtaja Elli Aaltonen antoi Suomen Kuvalehdelle laajan haastattelun, jossa hän kysyi, miksi ylläpidämme järjestelmää, joka maksaa ihmisille olemisesta, ja hän myös puhui vastikkeettomasta työttömyysturvasta.

Olen saanut hyvin paljon yhteydenottoja työttömiltä ihmisiltä, jotka pitivät tätä lausuntoa hämmästyttävänä ja syyllistävänä. Erityisesti he ihmettelivät sitä väitettä, että meillä sosiaaliturva olisi vastikkeetonta. Esimerkiksi työttömyysturvaan liittyy paljon karensseja, jos esimerkiksi ei hakeudu ohjattuun koulutukseen, ei hakeudu työharjoitteluihin. Tämöinen myytti on olemassa, että työttömyysturva olisi vastikkeetonta. Kysyisin ministeriltä: onko Kelan pääjohtaja Elli Aaltonen oikeassa siinä, kun hän väittää, että meidän työttömyysturva ja sosiaaliturva on vastikkeetonta?

16.39 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En nyt oikein ymmärrä kysymystä. Se varmasti tulisi esittää Kelan pääjohtajalle itsellensä. (Paavo Arhinmäki: Onko se vastikkeetonta?) Enkä ole tutustunut tähän hänen haastatteluunsa, niin että voisin sanoa niistä periaatteista, mitä siinä on.

Mutta tämän rinnalla, mitä puhuitte vastikkeettomasta tai vastikkeellisesta sosiaaliturvasta, voidaan myös puhua osallistavasta sosiaaliturvasta. Minä toivon kyllä ja uskon, että Kela toimii vastuullisesti Suomessa. Se on rakennettu suomalaisia varten ja suomalaista sosiaaliturvaa varten. Se on vuosikymmenten menestystarina. Totta kai sitä täytyy kehittää, mutta mitä tulee kysymykseen pääjohtajasta, niin varmaan se keskustelu täytyy käydä pääjohtajan kanssa. (Paavo Arhinmäki: En kysynyt pääjohtajasta!)

16.40 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puhun samasta asiasta kuin edustaja Arhinmäki mutta aivan päinvastaisesta suunnasta.

Kelan uusi pääjohtaja Aaltonen ja myös Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan professori Heikki Hiilamo ovat julkisissa esiintymisissään puhuneet osallistavan sosiaaliturvan puolesta. Ajatuksena on, että esimerkiksi syrjäytymisvaarassa olevalle pitkäaikaistyöttömälle nuorelle tarjottaisiin osallistumista esimerkiksi vapaaehtoisjärjestöjen toimintaan, vanhusten auttamiseen ja vastaavaan työtoimintaan, johon osallistuminen olisi merkityksellistä sekä hänelle itselleen, hänen lähiyhteisölleen että koko suomalaiselle yhteiskunnal-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

le. Tämä ei olisi työtä, tämä olisi työtoimintaa, vaikkapa kolmena päivänä viikossa kaksi tuntia kerrallaan.

Ministeri Mattila, mitä mieltä olette, voitaisiinko tätäkin kokeilla aivan samalla tavoin kuin perustuloa kokeillaan?

16.41 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ehkä rinnasta tätä suoraan perustuloon, mutta kyllähän tämä hallitusohjelma on ottanut kokeilukulttuurin tähän mukaan. Olen kokeiluyhteiskunnan kannattaja itsekkin.

Totta kai yhteiskuntaan osallistuminen, se, että henkilö, kansalainen kuuluu ja tuntee kuuluvansa yhteiskuntaan, on tärkeää. Ja mitä keinoja siihen on käytettävissä? Tämä voi olla yksi, mutta on varmasti myös monia muita. Lapsi tuntee kuuluvansa koulussa siihen kouluyhteisöön, missä hän on. Nuori kokee olevansa matkalla turvalliseen elämään, turvalliseen aikuisuuteen. Kaikenikäisten osallistuminen on tärkeää.

16.42 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowicz sanoi, että tämä ei olisi työtä vaan tämä olisi työtoimintaa, tämä olisi osallistavaa ja ihminen tuntisi kuuluvansa johonkin. Itse kannatan kyllä sellaista, mutta kun me olemme hallituksena tuoneet rekrykokeilua, me olemme tuomassa koulutussopimusmallia, niin nämä ovat erittäin herkkiä keskustelunaiheita, koska näille kaikille pitää olla pelisäännöt. Ja niiden pelisääntöjen on oltava sellaiset, että jokainen ymmärtää, että siinä ei hyväksikäytetä ihmistä vaan että ihmistä autetaan. Se on se oikea suunta.

16.43 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin nuoren tytön kuin pojankin kohdalla syrjäytymiskehitys lähtee siitä, jos koulutuksessa on puutteita, ja ammatillinen koulutus on äärimmäisen tärkeä siinä, että nuoret pääsevät työelämään. Ikävä kyllä hallitus on nyt leikkaamassa 190 miljoonaa tulevana vuonna tästä ammatillisesta koulutuksesta. Kristillisdemokraatit ovat omassa vaihtoehtobudjetissaan esittäneet sen palauttamista erityisesti sen takia, että tuo ammatillisen koulutuksen reformilainsäädäntö astuu sitten voimaan vuonna 2018. Näkeekö vastaava ministeri vaaraa siinä, että nytten ammatillisessa koulutuksessa tehdään hätiköityjä leikkauspäätöksiä, suljetaan muun muassa toimipisteitä? Olen nostanut täällä aiemminkin esille sen huolen, että Itä- ja Pohjois-Suomessa tällä hetkellä 16-vuotiaalla henkilöllä on kaikkein pisin matka toisen asteen koulutuspaikkaan. Jos näitä toimipisteitä entisestään suljetaan, nämä välimatkat kasvavat ja on hyvin mahdollista, että nuoren syrjäytymiskehitys lähtee siitä, (Puhemies koputtaa) että hän jää kotiin.

16.44 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saavutettavuuden turvaaminen ja mahdollisuuksien tasa-arvoinen turvaaminen kaikkialla Suomessa on kaikissa niissä toimissa, mitä me hallituksessa koulutuspolitiikassa teemme, ihan keskeisiä asioita. Ammatillisen koulutuksen puolella iso ongelma on keskeyttäminen, eli se on vakava ongelma. Meillä on koulutustakuu, ja jokainen peruskoulunsa päättänyt saa paikan toiselta asteelta käytännössä tänä päivänä ja tulevaisuudessakin, mutta se ongelma on siinä, että se jää kovin monelta kesken. Siihen pyritään nyt tällä ammatillisen koulutuksen reformilla vastaamaan muun muassa lisäämällä työpaikalla tapahtuvaa oppimista, koska se on monille nuorille houkuttelevampi ja tavallaan sen peruskouluputken jälkeen toivotaan, että pääsisi käsillä tekemään ja käytännössä oppi-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

maan. Sitten toinen on ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia uudistamalla siten, että on enemmän vastuuta myöskin siitä, että se koulutus myöskin viedään loppuun ja että tulee suoritetuksi se toisen asteen tutkinto, joka parantaa huomattavasti sitten ihmisen asemaa työmarkkinoilla.

16.45 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on tällä hetkellä 400 000 maksuhäiriömerkintää kansalaisilla. Meillä on erittäin suuri nuorten aikuisten joukko, jolleka maksuhäiriömerkintä tulee pikavippien kautta. Pikavippifirmat kiertävät sitä säädettyä lakia, jonka eduskunta täällä 2013 teki. Kuitenkin edelleenkin muutettiin sitä järjestelyä niin, että nyt 2 000:n limiitillä sitten annetaan pienempiä osia. Mutta se, mikä tässä on pahinta, on, että se nuori maksuhäiriömerkintöinen ihminen on yhteiskunnan ulkopuolella. Hän ei saa pankkitunnuksia, hän ei saa matkapuhelinta, hänet suljetaan tavallaan pois tästä yhteiskunnan kehyksestä, ja hän on silloin kadoksissa. Minä kysyisin ministeriltä tai ministereiltä, mihinkä toimiin hallitus ryhtyy, että maksuhäiriömerkintöjä ei myöskään rokoteta vuositolkulla (Puhemies koputtaa) sen jälkeen, vaikka velka on maksettu.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Lindström ensin.

16.46 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin nämä ongelmat ovat tiedossa oikeusministeriössä. Siellä on näistä asioista selvitys, ja kun tämä selvitys tarkentuu tästä vallitsevasta tilanteesta ja näistä toimintavaihtoehtoista, sen jälkeen päätetään tietenkin toimenpiteistä. Tunnistan nämä ongelmat. Maksuhäiriöt voivat aiheuttaa jopa sen sitten, että ihmiset joutuvat muun muassa ulosottoon. Myös ulosoton puolella me olemme tunnistanee tämän kannustinloukkuongelman, ja sillekin on tarkoitus tehdä jotain, joko niin, että sitä ulosoton suojaosaa nostetaan, taikka sitten niin, että maksuaikaa pidennetään. Näitä toimenpiteitä on vireillä hallituksessa.

16.47 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täydennän ministeri Lindströmin vastausta siltä osin, joka koskee pankkitunnuksien saamista, että täällä tämä huoli, minkä edustaja Myllykoski otti esille, on juuri näin, että jopa 400 000 ihmistä on ilman. Mutta nyt tänä syksynä täällä eduskunnassa on käsitelty erästä lakia, joka mahdollistaa sen, että jokaisella ihmisellä on mahdollisuus saada peruspankkitili, ja kun sen peruspankkitilin saa, niin siihen saa myös ne pankkitunnukset, mikä tarkoittaa sitä, että sitä kautta myös nämä nuoret ihmiset, joita tässä joukossa on paljon, pääsevät myös tekemään vahvan tunnistautumisen käyttäessään sähköisiä palveluja.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Mikkonen.

16.48 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Lukuisat nuoret, niin miehet kuin naiset, ovat jo joutuneet pitkäaikaistyöttömiksi nuoresta iästään huolimatta. Nyt maakuntauudistuksen myötä ollaan suunnittelemassa, että TE-toimistojen ja elyjen työllisyysmäärärahat siirretään maakuntien kasvukeskuksiin. Myös kriteereihin ollaan tekemässä muutoksia. Kun ennen työllisyysrahoja jaettiin työttömyysasteen mu-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

kaan, niin nyt kriteereiksi otetaan työllisten määrä ja yritysten määrä ja työttömyysaste huomioidaan vain pienenä osana.

Me tiedämme, että erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa on paljon työttömyyttä. Eikö ole aivan nurinkurista muuttaa näitä työllisyysmäärärahojen ehtoja niin, että niitä jatkossa kohdistuu entistä vähemmän alueille, missä työttömyys on kaikkein korkeinta ja vaihtoehtoisia mahdollisuuksia on vähemmän? Eikö työttömyysmäärärahat pitäisi kohdistaa nimenomaan sen perusteella, missä työttömyysaste on korkein?

16.49 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan totta, kysyjä on siinä mielessä oikeassa, että nämä kriteerit ovat aiheuttaneet meillä tietenkin tuolla työ- ja elinkeinoministeriössä keskustelua. Me tarkennamme niitä varmaan tässä ennen kuin me lähemme menemään näitten asioitten kanssa eteenpäin, koska eihän tässä ole tarkoitus tehdä elämää hankalammaksi vaan helpottaa sitä.

Toinen asia on se, että kun ollaan juuri tänään käyty läpi ensi vuoden työllisyysmäärärahojen jakoa ja niitä muutoksia, jotka sinne ovat tulleet, sinne on tulossa uusia työkaluja — toivottavasti tämän työttömyysturvan käyttöalan laajentamisen puolella, että saadaan sinne palkkatukeen rahaa.

Yksi sana, jota haluan tässä yhteydessä painottaa, on vaikuttavuus. Kaikilla toimenpiteillä, mitä me teemme, pitää olla vaikuttavuutta. Ja valitettavasti on niin, että niukkenevilla määrärahoilla meidän täytyy olla kriittisiä niitä toimenpiteitä kohtaan, jotka eivät ole niin vaikuttavia. Sen takia muun muassa tämä 100 prosentin palkkatuki on luupin alla ollut.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys veteraanien kuntoutustuesta (Markku Rossi kesk)

Suullinen kysymys SKT 130/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Rossi.

Keskustelu

16.50 Markku Rossi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomen tärkeimmän juhlapäivän, siis itsenäisyyspäivän, lähestyessä kaikki suomalaiset ansaitsevat onnittelut ja kiitokset. Erityisesti sotiemme veteraanit ja se sukupolvi, joka on rakentanut tämän maan, ansaitsee nuo kiitokset. On erinomaista, että Sipilän hallitus kokonaisuudessaan on ollut tukemassa veteraanien kuntoutusta, kotiin vietäviä palveluja niin, että ensimmäisen kerran neljänneksivuosisataan tapahtuu konkreettinen määrärahojen nousu. Vanheneva väestö tarvitsee tukea entistä enemmän. Tämä on hieno linjaus.

Arvoisa puhemies! Tiedustelen, kuinka voimme taata sen, että tuo tuki menee myös perille niin, että kunnat eivät palauta määrärahoja, kuten joinakin vuosina on päässyt käymään erityisesti suurissa kaupungeissa. Valtiokonttori on ilmoittanut, että ensimmäinen tilitys tulee tammikuussa, aiemmin kuin ennen, mutta ohjeistusta vielä tuntuu puuttuvan. Miten varmistamme, (Puhemies koputtaa) että tuo kuntoutus menee perille?

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

16.51 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Siinä vaiheessa, kun budjetti oli koottu ja merkittävä lisäys, noin 40 miljoonaa euroa, tulee veteraanien avo- ja laitostuntoutukseen, tästä on lähtenyt tieto niin ministeriöltä kuin Kuntaliitoltakin kentälle. Sen jälkeen on valmisteltu yhteistyössä Kuntaliiton, sosiaali- ja terveysministeriön ja Valtiokonttorin kanssa ohjeistusta siitä, että kun se päivä tulee, kun eduskunta on lyönyt budjetin kiinni, lähtee hyvinkin yksityiskohtainen ohjeistus kuntiin.

Edustaja viittasi joihinkin suuriin kaupunkeihin. Minulla on tieto, että niihin sellaisiin kuntiin, joilta on tullut palautuksia, eli ei ole käytetty kaikkia rahoja, on oltu erityisesti yhteydessä ja koetettu tätä kautta 1) varmistaa, että joka euro tulee käytettyä, ja 2) huolehtia siitä, että viesti, mikä on ollut eduskunnan tahto, että jokainen veteraani saa kuntoutuksensa, voi toteutua.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.52 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Rossi otti esille, tämä on todella tärkeä kysymys sotiemme veteraaneista ja heidän tukemisestaan, kuntoutuksestaan ja kotiin vietävistä palveluista. Tästä on tullut hyvin paljon palautetta, nimittäin tosiaan tästä rahasta, mitä he mahdollisesti saisivat, palautuu hyvin paljon takaisin. 40 miljoonaa on suuri raha, mitä nyt hallitus on luvannut seuraavien kolmen vuoden aikana, ja se on hieno asia, ja myös alustavasti on keskusteltu eduskuntaryhmien kesken, että määrärahan riittävyys turvataan myös ensi vuonna. Mutta kysynkin: Tätä rahaa ja tätä tukea ei voi käyttää kuitenkaan henkilöiden palkkaamiseen, ja se on suuri ongelma, että siellä ei ole tarpeeksi porukkaa, joka tämän tuen kohdistaa veteraaneille. (Puhemies: Aika!) Onko siihen tulossa parannuksia?

16.53 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän kuntoutuskokonaisuuden valmistelussa on kuultu hyvinkin tarkkaan sitä, mitä veteraanien järjestöt ovat toivoneet. Esimerkiksi avo- ja laitostuntoutuksen rajan me olisimme hallituksen puolelta olleet valmiit poistamaan, mutta veteraanijärjestöt ovat pitäneet tärkeänä, että tuo raja säilyy. Siitä, millä tavalla sitten käytännön arjen tasolla esimerkiksi tuo avokuntoutus toteutetaan, kyllä kuntakohtaiset variaatiot, kuntakohtaiset vaihtoehdot ovat sallittuja ja jopa suotavia. Olennaista on se, että veteraanin kunnon mukaisesta palvelusta huolehditaan näillä euroilla, jotka nyt on olemassa. Meillä siis on useitakin tapoja, tämä ei ole pelkästään viestiliikennettä. Meillä on tarkoitus tammikuussa huolehtia siitä, että yhteistyössä kuntien, veteraanijärjestöjen ja viranomaisten kesken järjestetään (Puhemies koputtaa) ihan maakunnittaiset tilaisuudet, joissa koetetaan tätä (Puhemies: Aika!) räätälöintiä parantaa.

16.55 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sotiemme veteraaneja varmasti huolettaa tänään julkistetun maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan tuore tutkimustulos, jonka mukaan meidän nuorten, alle 34-vuotiaiden joukossa on maanpuolustustahto laskenut hyvin runsaasti. Tähän olisi hyvä saada jatkotutkimusta, että mitkä ovat juurisyynä. Itse arvelen, että nuorisotyöttömyys voi olla yksi osatekijä, joka vie tuota tahtoa alaspäin. On vaarallista, jos meidän nuoret eivät koe enää Suomea niin hyväk-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

si maaksi, että sitä kannattaa puolustaa. Työttömyys luo turvattomuutta ja masentaa ihmisiä. Moni nuori on joutunut yhteiskuntamme ulkoreunoille, sen pimentoihin ja notkoihin. Kysynkin: mitä aiotte tehdä tälle vakavalle asialle?

16.56 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä siitä, että varmasti tarvitaan lisää tutkimusta ja tietoa siitä, mitkä ne tekijät ovat siellä taustalla, miksi näyttää siltä, että suomalaisten maanpuolustustahto erityisesti nuorissa ikäluokissa olisi heikkenemässä. Meillä on kaikilla vastuu meidän yhteisestä Suomesta ja isänmaasta, ja ensi vuosi on Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi. Mielestäni hienolla tavalla tasavallan presidentti Sauli Niinistö nosti esiin tässä pari päivää sitten näitä Suomen vahvuuksia, mistä syistä ja mistä kaikista tekijöistä voimme olla suomalaisina omasta isänmaastamme ylpeitä, ja toivon, että tämä juhlavuosi otettaisiin sillä tavalla teeman mukaisesti yhdessä omaksemme, että se myös vahvistaisi halua puolustaa yhteistä isänmaata.

16.57 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maanpuolustustahto tosiaan tässä viimeisessä MTS:n tutkimuksessa oli laskenut peräti 7 prosenttiyksikköä virhemarginaalin ollessa reilu 3 prosenttia, joten se on tilastollisestikin merkittävä. Viimeksi näin suuri lasku on ollut vuonna 1988. Senpä takia tätä syytä onkin selvitettävä, ja Maanpuolustuskorkeakoulu on käynnistämässä maanpuolustustahtoon liittyvää tutkimusta, jossa katsotaan, mitä ihmiset ymmärtävät nykyään tällä maanpuolustustahdolla, ja sen jälkeen voimme sitten kukin osaltamme vetää johtopäätöksiä.

16.57 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alkuperäinen kysymykseni kosketteli veteraaneja ja veteraanien kuntoutusta, kotiin vietäviä palveluita. Arvoisa ministeri, tiedustelen myös, miten veteraanien puolisoiden kohdalla toimitaan. On paljon leskiä, ikääntyneitä naisia, vanhuksia, jotka tarvitsevat ilman veteraanitunnuksiakin palveluita kotiinsa. Hallitus on tekemässä ratkaisuja, joilla pystytään edesauttamaan myös puolisoiden asemaa, ja tässä suhteessa kyllä ollaan oikealla tiellä. Tänä päivänä ei ole enää suurta eroa, onko ollut veteraani rintamalla vai kotijoukoissa. Kysymys on suurelta osin myös itse asiassa ikääntyvästä naisjoukosta, veteraanien puolisoista. Puhemies, tiedustelenkin, millä tavoin myös heidän asemaansa voidaan parantaa.

16.58 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten kysyjä sanoi, niin ikääntyvä henkilö tarvitsee palveluja: tarvitaan avopalveluja, kotiin vietäviä palveluja. Meillä on tämä lainsäädäntö, jossa sodan käyneet, sodan kokeneet, tammenlehväsukupolvi on ollut erityisryhmä, josta huolehditaan. Vuosien varrella lainsäädäntöä on viety siihen suuntaan, ensi vuonnakin, ja esimerkiksi näihin ohjeistuksiin, jotka nyt kentälle on lähetetty, liittyy se, että veteraanin kuntoutuksen toteuttamisessa pitää huomioida myös puoliso ja hänen tilanteensa, hänen asemansa. Tämä määrärahalisäys mahdollistaa sen, että toivon mukaan kentällä katsotaan asioita joustavasti. Mutta sitten tämä iso asia on se, että veteraanisukupolvi on se sukupolvi, jolla on oma lainsäädäntönsä, ja heistä muun muassa kuntoutuksen osalta nyt koetetaan pitää niin hyvä huoli, (Puhemies koputtaa) ettei kertaakaan tarvitse enää kuulla heiltä: en päässyt kuntoutukseen.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Tämä kysymys on loppuun käsitelty. — Toivotaan, että ensi viikolla on ministereitä runsaslukuisemmin paikalla kysymyksiin vastaamassa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle metsälahjavähennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 158/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 28/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.01 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jonka mukaan metsälahjavähennystä tilojen sukupolvenvaihdoksiin aletaan tehdä, kun sukupolvenvaihdoksen yhteydessä maksetaan lahjaveroa. Tältä osin vähennys tehdään metsätalouden pääomatulosta, kuten tässä tapauksessa puun myyntitulosta. Vähennysoikeus riippuu metsän verotusarvosta ja pinta-alasta. Hallitus esittää myös, että tämän päätöksen johdosta metsätalouden pääomatulosta kertyvät verot vähenevät vuositasolla noin 18 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Tähän hallituksen esitykseen sisältyy lukuisia ongelmia, ja totean jo heti alkuun, että en sitä voi kannattaa. SDP on valtiovarojen käsittelyssä esittänyt monenlaisia epäkohtia, joista olisi pitänyt käydä asiallista keskustelua.

Lähdetään liikkeelle ensinnäkin siitä, että metsälahjavähennyksen kansantaloudellista hyötyä ei ole osoitettu tai se on todettu vähintäänkin vain maltilliseksi, koska se suuntautuu niin pienelle joukolle — siis metsälahjavähennys suuntautuu erittäin pienelle joukolle. Vähennyksestä tuli erittäin monimutkainen ja hallinnollisesti raskas. Tasavertaisen kohtelun kannalta vähennys on ongelmallinen myös siksi, että se kohdistuu vain metsämaahan ja vain tietyn vähittäiskoon ylittäviin metsämaan lahjoituksiin. Myöskään kansantaloudellisesti hyötyä ei ole pystytty todentamaan. Silloin on todettava, että samalla me lukitsemme metsäomaisuuden juuri niille nykyisille omistajasuvuille, jotka sitten sukupolvenvaihdoksen yhteydessä voivat lahjavähennyksen kautta saada tämän saman maan periytymään, jolloin tietenkin tässä keskitetään samaa omistusta niille, joilla jo suvussa nämä metsäpalstat ovat. Tämän esityksen johdosta on arvioitu, että metsäpalstojen hinnat nousevat entuudestaan.

Arvoisa puhemies! Yksi peruste tälle vähennyksen tekemiselle on ollut se, että on perusteltu huojennusta sillä, että sillä lisättäisiin puun tarjontaa, koska hyödyn saisi vain silloin, jos verovelvollisella olisi tuloja metsästä. Nyt esitettyyn väitteeseen on keskeistä vastata arvioimalla, onko puukauppa käymässä hyvin vai huonosti.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Minä tein nopean Google-haun. Näin kansanedustajana kun ei ihan kaikkea voi hallita, niin ajattelin, että ehkä joku edunvalvonnan järjestö kertoo, käykö puukauppa hyvin vai huonosti. 20.9. eräässä seminaarissa sekä MTK että Metsäteollisuus ovat kehuneet kilpaa, kuinka hyvin puukauppa nyt oikein käy. Siksi tämä argumentti, että metsälahjavähennystä tarvitaan puukaupan helpottamiseksi, tuntuu aika ontuvalta, ainakin näin nopeasti, kun julkista keskustelua seurataan puukaupan tarjonnan edistämisestä. Ja on hyvä todeta, että puun kysyntä joka tapauksessa lisääntyy muun muassa biotalousinvestointien takia, joten on kummallista subventoida tässä tapauksessa puun hintaa.

Puun myyntiin on kannustettava kohtuullisella metsäverotuksella. Me voimme nyt kysyä, mikä on kohtuullista metsäverotusta, tällä esityksellä kun ei juuri vaikuteta myönteisesti pitkän aikavälin tavoitteisiin. Olemme esittäneet sosialidemokraatteina metsäverotuksen kokonaisuudistusta, minkä tarkoituksena olisi turvata metsäteollisuuden kohtuuhintaisen raaka-aineen saatavuus, ja olemme myöskin halunneet, että tätä erittäin monimutkaista nykyistä metsäverotusta entisestään selkeytettäisiin eikä metsälahjavähennyksellä entisestään monimutkaistettaisi. Tämän vuoksi on erittäin perusteltua, että hallitus nyt selvittäisi metsäverotukseen liittyvät ongelmat ja antaisi eduskunnalle esityksen metsäverotuksesta, joka yksinkertaistaisi ja selkeyttäisi tätä metsäverotusta eikä päinvastoin. Samassa yhteydessä esitämme myös, että hallitus korjaisi metsänhoitoon liittyvät laiminlyönnit.

Arvoisa puhemies! Totean näin lopuksi, että metsälahjavähennys on sananmukaisesti lahja hallitukselta suurten metsäomaisuuksien haltijoille. MTK:n mukaan yli kaksi kolmasosaa metsänomistajista ei hyödy vähennyksestä ollenkaan. Onko tämä reilua politiikkaa, kysyn vain.

17.07 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä kauan valmisteltu ja odotettu metsätilojen sukupolvenvaihdoksia helpottava muutos on nyt täällä eduskunnan hyväksyttävänä.

Perintö- ja lahjavero muodostavat aikamoisen raskaita metsätaloudelle — sen voin metsätaloutta jonkin verran tuntevana sanoa. Etelä-Suomessakin puu kasvaa 60:stä 80 vuoteen, Lapissa 100:sta 200 vuoteen, ja tuossa ajassa Etelä-Suomessakin ehditään maksaa kolme kertaa perintö- tai lahjaveroa aina sukupolvenvaihdoksissa. Lisäksi historiallisesti metsätaloutta on raskitettu varallisuusverolla, varainsiirtoverolla.

Minusta tämä uudistus on erinomainen. Olen siinä nyt vähän samaa mieltä tuon edustaja Kiurun kanssa, että tämän hehtaarirajan pitäisi olla alempi — ymmärsin, että edustaja Kiuru kannattaa tämän metsälahjavähennyksen laajentamista myös nyt esitettyä pienempiin tiloihin. Tämän metsälahjavähennyksen käyttö on aika hankalaa. Se edellyttää varsin runsasta puustoa. Tuo hallituksen esityksessä ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä esitetty väite — jonka mukaan tällä voitaisiin saada takaisin tuloverotuksessa tuloverolievennyksenä jopa 72 prosenttia lahjaverosta, joka maksetaan täytenä — ei pidä paikkaansa. Tällä päästään normaalitapauksessa ehkä enintään 20—30 prosenttiin tuosta maksetusta lahjaverosta. Tämä on erittäin hankala käyttää, se tehdään kaikkien tulonhankkimisvähennysten jälkeen ja edellyttää varsin tiivistä verosuunnittelua, jos tästä metsänomistaja aikoo päästä hyötymään.

17.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva valtiovarainvaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä metsälahjavähennystä koskevaksi lainsäädännöksi on nyt vihdoin saatu tänne hyväksyttäväksi.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Aivan kuten edustaja Kiviranta äsken kuvasi tämän metsäverouudistuksen monimutkaisuutta ja vaikeutta, se pitää paikkansa. Ja sekin on totta, että tästä puuttuu se iso näköala, että olisi ulotettu tämä metsälahjavähennys pienempiinkin tiloihin — sekin on totta. Mutta kuitenkin oli tiedossa se, että jotakin tälle ongelmalle pitää tehdä, koska meillä on iso ongelma tässä se, että isot metsätilat pilkkoutuvat Suomessa yhä pienemmiksi metsätiloiksi, ja se taas aiheuttaa sen, että kannattavan metsätalouden harjoittaminen on suoraan verrannollinen siihen metsätilan pinta-alaan. Jos menemme hyvin pieniin, pirstaloituihin metsäpalstoihin, kannattavan metsätalouden harjoittaminen sillä on hyvin, hyvin vaikeaa. Järkevän leimikon teko sellaiselle alueelle tai järkevien hoitokohteiden löytäminen ja niiden hoitaminen käy yhä kalliimmaksi. Ruotsi on tässä asiassa Suomea tuhat kertaa edellä: he ovat tämän kauan sitten omassa verolainsäädännössään huomioineet, ja siellä metsien rakenne, metsätilojen keskikoko on paljon suurempi kuin Suomessa. Siihen, että Ruotsi on tämän asian hoitanut paremmin, me emme voi vaikuttaa, mutta siitä voisimme ottaa kyllä hieman enemmän esimerkkiä.

Mitä tulee sitten näihin metsälahjavähennyksen käytännön hyötyihin, niin sillähan tietenkin tavoitellaan sitä, että puukauppa lähtisi liikkeelle, saataisiin näiltä niin sanotuilta uinuville tiloilta puukauppa käymään. Suomessa on se ongelma, että jos tähän asiaan ei puututa, että metsätilat siirtyvät nuoremmille sukupolville, niin se johtaa siihen, että syntyy viime kädessä perikuntia luonnollisen kehityksen seurauksena ja syntyvä perikunta on sitten sellainen oikeushenkilö, joka periaatteessa hyvin monesti sementoi sen, että sillä tilalla ei tapahdu mitään. Pahimmillaan tila vaipuu prinsessa ruususen uneen, ja sieltä se sitten herätetään joskus, jos perikunnassa sattuu olemaan tai jopa seuraavassa sukupolvessa sattuu olemaan joku aktiivinen metsien käytöstä tai metsien hoidosta innostunut henkilö. Eli se menee kyllä sellaiseen lukkoon. Vaikkakin tämä lakiesitys nyt ei ehkä optimaalinen ole sellaiseksi laiksi, jolla metsätilakokoja nopeasti kasvatettaisiin, on tämä kuitenkin ratkaisevasti askel oikeaan suuntaan. Meidän on saatava nämä perikunnissa ja kuolinpesissä makaavien metsäomaisuuksien käyttämättömät metsät käyttöön. Pitää muistaa, että meillä on tavoite lisätä ihan selkeästi runkopuun käyttöä sekä sellu- että sahateollisuudessa, mutta myös valtava lisä on tulossa juuri saatujen tietojen mukaan, mitkä koskevat näitä Euroopan unionin sääntöjä uusiutuvan energian käytöstä. Sillä puolella avautuu aivan valtavia mahdollisuuksia saada uusiutuvaa energiaa liikkeelle. Ja kaikki ne keinot, jotka tukevat tätä päämäärää, tulee ottaa käyttöön.

Kannatan lämpimästi tuota edustaja Kivirannan toivomusta siitä, että saataisiin nämä pienemmätkin tilat mukaan. Se saattaa jäädä, ja jääkin, varmasti seuraavan hallituksen tehtäväksi — miten se sitten tehdäänkin.

Aikanaan oli meillä Suomessa voimassa, vuoteen 93 saakka, metsien pinta-alaverotus, ja muistan elävästi, että olihan se silloin metsämiehenä ollessani, niitä veroilmoituksia täytettäessä, sitä neuvontaa tehdessä, tavattoman vaikeaa. Se oli aivan tavattoman vaikeaa. Siihen aikaan sanottiin, että metsäverotuksen osaa Suomessa kaksi henkilöä täydellisesti. Ja muistamani mukaan, kun toinen henkilö siirtyi paremmille leimikontekomaille luonnollisen poistuman kautta, niin sitten jäi enää yksi henkilö, joka hallitsi täydellisesti tämän metsien verotuksen. Ilmeisesti tuo edustaja Esko Kiviranta on juuri sellainen, omalla historiallaan, vahvana edelleen vaikuttavana suomalaisena metsämiehenä ja ammattilaisena: osaa sen verotuksen edelleen, varmaan tänäänkin.

Kuvaavaa sille verotusmuodolle oli se, että silloin kaikki käyttivät argumenttia, että tästä erittäin monimutkaisesta pinta-alaverotuksesta pitää ehdottomasti päästä eroon ja ni-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

menomaan sen takia, kun se oli erittäin epäoikeudenmukainen, koska se lisäsi ansiotuloa niin paljon, että veroprogressio söi siitä metsästä saadusta hyödystä suurimman osan.

Ja sitten taas kun mentiin myyntiverotukseen, niin se on tuonut tiettyjä ongelmia myös, mutta se on selkeälinjainen ja perustuu tulojen ja menojen väliseen suhteeseen ja sen kirjaamiseen omaan kirjanpitovelvollisuuteen. Aivan hyvä tavoite. Minun mielestäni mentiin erittäin vaikeasta tilanteesta kohtuullisen hallittavaan tilanteeseen. Sekään verotusjärjestelmä ei ole täydellinen, mutta lohduksi varmaan meille kaikille on se, että tuskinpa niitä verojärjestelmiä missään maassa koskaan on täydellisiksi tehty.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi: Edustaja Krista Kiuru käytti äsken ihan jämäkän puheenvuoron, jossa hän kertoi siitä, kun oli käynyt nettisivuilla tutustumassa tilanteeseen eli siihen, että puukauppa käy. Ei ainakaan tämä lakiesitys ole — vielä viime syksyn tilannetta hän peilasi puheenvuorossaan — siihen puukauppatilanteeseen pätkääkään vaikuttanut, kun tämä ei ole vielä edes voimassa, ja silloin taidettiin vielä ministeriössä viimeisiä pykälä viilata loppuun, kun tämä kyseinen tiedustelu oli tehty. Mutta joka tapauksessa, kun tämä metsätilojen pirstoutuminen estetään, niin se johtaa pitkässä juoksussa siihen, että puukauppa tulee käymään paremmin ja ne uinuvat tilat mahdollisesti saadaan myös hakuuominnan piiriin.

Toinen on sitten tämä — kun tässä edustaja Kiuru puheenvuorossaan väitti, että tällä ei vaikutettaisi pitkävaikutteisesti metsien käyttöön Suomessa: No, nimenomaan tämä lakiesityshän siihen pyrkii. Tässä on heikkouksia, juuri tämä pienten tilojen ulkopuolelle jääminen, mutta tässä pitää toivoa sitä, että kun homma lähtee kuitenkin liikkeelle, niin se johtaisi sitten myös koko metsätalouden puolella tilanteeseen, jossa metsätilojen omistajat huomioisivat tämän tilanteen jo omaa verosuunnitteluaan tehdessä, eläessään. Onhan muitakin keinoja hoitaa tämä perintöpuoli niin, että sitä ei hoideta sitten sen jälkeen, kun ihminen poistuu tästä ajasta, vaan se voitaisiin hoitaa tyylikkäästi, etukäteen järkevästi verosuunnittelua tehden, ja tässä siihen on yksi keino.

Toivon tälle lakiesitykselle ja nyt tullee mietinnölle hyvää menestystä sitten, kun se on valmis laki, ja toivon myös sitä, että ne pienet tilat jollakin keinolla tulevaisuudessa hie-
man paremman hyödynnettäisiin, veroasia huomioiden.

17.16 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauspuheenvuorona lähinnä Krista Kiurun puheenvuoroon totean ensinnäkin, että tämä on pitkän prosessin hyvä lopputulos. Ministerinä ollessani otin vastaan jo tämän valmisteluryhmän esityksen, ja nyt se on saatu sitten eduskunnassa vietyä päätökseen ja siitä on tehty lainsäädäntö, joka mahdollistaa jatkossa metsätilojen koon kasvattamisen, mahdollisesti myöskin lisää metsätilojen sukupolvenvaihdosta ja kannustaa siihen.

Edustaja Krista Kiuru totesi, että tämä takaa, että se säilyy saman suvun piirissä. Edustaja Krista Kiuru, silloin kun peritään metsätila, niin se säilyy sitäkin kautta saman suvun hallussa. Tässä on kysymys siitä, että saataisiin metsätiloille lisää kokoa ja saataisiin vauhditettua, koska metsätilan omistajien keski-ikä on erittäin korkea.

Metsäverotusta pitää varmasti selkiinnyttää, mutta perusteet ovat tällä hetkellä ihan hyvät.

Metsänhoidon laiminlyönnistä puhui myöskin edustaja Kiuru, ja totean, (Puhemies ko-
puttaa) että sitä pitää hoitaa sitten kannustimien ja vastaavien kautta, Kemeran ja muun.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

17.17 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hoskonen muisteli vanhaa metsäverotusta ja sitä, että se oli niin monimutkainen, että vain kaksi asiantuntijaa ymmärsi metsäverotuksen silloin. Ei se ihan niin mennyt. Se oli niin, että se oli niin monimutkainen, että vain kaksi ymmärsi mutta he eivät osanneet sitä selittää mutta sitten oli kaksi poliitikkoa, jotka eivät ymmärtäneet mutta osasivat selittää. (Naurua)

17.18 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hoskonen viittasi siihen, että puukaupan piristymisen, mikä on sinänsä hyvä asia, ei liity suoraan tähän lakiin, joka tulee vasta nyt tänne käsittelyyn. Oikeastaan kääntäisin kysymyksen niinpäin, että jos ja kun puukauppaa on nyt saatu piristymään riittävästi, niin mietin, onko meillä Suomessa tällä hetkellä aidosti resursseja toteuttaa tämä metsälahjavähennysuudistus.

17.18 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hoskonen, on hyvä, että positiivinen asenne on hallituksen tekemään esitykseen, ja varmasti sillä onkin positiivisia vaikutuksia.

Mutta haluaisin muistuttaa siitä, onko tätä lakia valmisteltaessa pohdittu sitä, että tämä aiheuttaa markkinahäiriön puumarkkinoilla. Lahjan saaja on edullisemmassa asemassa kuin muu metsänomistaja. Voidaan myydä pienemmällä voitolla metsää ja siitä huolimatta saadaan isompi raha siitä kaupasta. Minun mielestäni tässä asetetaan jo ihan perustusta laillisesti epätasa-arvoon ne, joilla on metsää, ja nyt ne, jotka perivät metsää. He ovat myyntivaiheessa erilaisessa asemassa. Siinä mielessä tämä ehkä alentaa teollisuuden kannalta puukaupan hinnoittelua.

17.19 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eriarvoisessa asemassa ovat nekin metsänomistajat, joilla on myytäviä puita, ja ne, joilla ei ole puita.

Mutta, arvoisa puhemies, täällä oli pari päivää sitten käsittelyssä energia- ja ilmastopoliittinen selonteko, ja jos sitä strategiaa lähdetään toteuttamaan, niin on selvää, että puun kysyntä tulee kasvamaan. On täysin selvää tietenkin, että hallitus joutuu luomaan edellytyksiä, mitenkä me voimme laajentaa metsien hyödyntämistä ja puukauppaa.

Sen tähden, kun tiedämme, että noin kolmasosa Suomen yksityismetsistä on käyttämättä johtuen siitä, että niitä omistavat sellaiset henkilöt, joilla ei ole välttämättä tarve käyttää, ja jotta saisimme tämän reservin tulevana vuosina käyttöön, pitää tehdä jotain. Siinä odotuksessa tämä päätös on erittäin hyvä. Pitää muistaa, että jotta tämän edun saa, niin pitää myydä puuta, ja kun myydään puuta, siitä syntyy (Puhemies koputtaa) toimeliaisuutta, työtä ja sitä kautta valtio saa verotuloja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, josko tässä vaiheessa riittäisi? — Jaaha, ei riitäkään, seuraavana edustaja Hoskonen.

17.21 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin tämä lakiesitys, joka on nyt mietinnön muodon saanut, todella on rakenteellinen uudistus, ja tervehdin sitä suurella ilolla. Se on todellakin niin, että nämä edustaja Kallin mainitsemat tilat, jotka ovat nukkuneet prinsessa ruususen unta kymmeniä vuosia, tulee saada heille. Kun tämä laki aikanaan toteutuu ja tulee voimaan, niin sen jälkeenhän todennäköi-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

sesti käy niin, että moni tila tulee tämän puukaupan piiriin ja toimeliaisuutta yhteiskunnassa tapahtuu. Se on erittäin hyvä asia. Ja pitää muistaa se, että kun metsätilojen rakenne on ollut kieroutunut, pikkuhiljaa koko ajan mennyt väärään suuntaan, niin tällä sitä lähdetään oikaisemaan. Se nyt on selvä asia, että ei vuodessa eikä kahdessa eikä varmaan kymmenesäkään vuodessa tässä tapahdu ihmettä.

Mitä tulee sitten edustaja Zyskowiczin äsken mainitsemiin neljään herraan elikkä neljään henkilöön, joista kaksi oli metsäasiantuntijoita, verot tuntien, jotka olivat hiljaa asiasa, en lukeudu kyllä heihinkään, mutta toisaalta olen huomannut, ikävä kyllä, nykyisen poliittisen urani aikana, että niitä asiantuntijoita, jotka ovat tietävinään, on kyllä ihan liikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Arvoiset edustajat! Tässä ovat vastauspuheenvuoroja pyytäneet havaintojeni mukaan vielä ainakin seuraavat edustajat: Heinonen, Kiviranta, Leppä, Kiuru ja Aalto. Jos sitten aihetta on vielä sen jälkeen, tämän keskustelun synnyttäjä saa vielä vastauspuheenvuoron. — Jaaha, Uotila vielä. (Naurua) Ehkä sitten sen jälkeen yritetään laittaa listaa poikki. — Kiinnitän vain huomiota, että monet teistä nyt vastauspuheenvuoroa pyytäneistä ovat täällä sitten pyytäneet varsinaisen puheenvuoron. — Seuraavana edustaja Heinonen, vastauspuheenvuoro.

17.22 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritän puhua niin, että se ei aiheuta lisää vastauspuheenvuorotarvetta, mutta joudun toteamaan, että SDP:n uuden talousvastaavan, edustaja Kiurun puheesta kyllä paistoi jollain tavalla vähän tällainen kateellisuus. Kyllä meidän maata tällä hetkellä vaivaa ennen muuta se, että meillä ei esimerkiksi löydy yrityksille uusia jatkajia, sillä meillä järjestelmä on niin raskas näissä sukupolvenvaihdoksissa, että usein päädytään siihen, että yritys myydään ulkomaille, tai sitten siihen, että yritys lopettaa toimintansa. Sama ongelma on myös meidän maa- ja metsätilojen kanssa — ja myös se, että nämä pirstaloituvat entisestään. Tässä ei kannattaisi yhtään olla kateellinen, vaan esimerkiksi edustaja Kiurun kannattaisi ottaa mallia Ruotsista, missä hänen veljespuolueensa johdolla perintöverosta luovuttiin kokonaan. Ja siihen, mitä siellä tapahtui sen jälkeen, kannattaa tutustua.

17.23 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski täällä povaili, minusta aika yllättävästi, että nämä henkilöt, joilla on mahdollisuus käyttää tätä tuloverotuksen metsälahjavähennystä, ryhtyisivät myymään puuta alle markkinahinnan. He ovat maksaneet täyden lahjaveron siitä metsälahjastaan, ja varmasti he haluavat kyllä saada täyden markkinahinnan silloin, kun he puuta myyvät, niin että en usko mihinkään markkinahäiriön mahdollisuuteen.

Sitten täällä on puhuttu hauskoja siitä, ketkä ymmärsivät pinta-alaverotusta. Ei siitä nyt paljon kannata puhua, koska sitä ei ole vuoden 2005 jälkeen enää sovellettu, mutta sehän oli aika helppo juttu. Silloin tuli valmiit paperit, kuinka paljon maksat vuosittain veroa, eikä tarvinnut tietääkään oikeastaan välttämättä paljon mitään siitä asiasta. Sen sijaan tämä metsälahjavähennys vaatii hyvin tarkkaa verosuunnittelua, koska se viimeisenä vähennyksenä tehdään ja se saa olla enintään puolet siitä pääomatulosta, mitä metsätaloudesta tulee. (Puhemies koputtaa)

Ja sanon teille edustajille, jotka pidätte tupailtoja, (Puhemies koputtaa) että ehkä ei kannata tästä ihan paljon ruveta puhumaan ja antamaan (Puhemies koputtaa) mahdollisuuksia kysymyksiin ennen kuin itse perehtyy.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

17.25 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Metsätalous on äärimmäisen suurta ja pitkäjänteisyyttä vaativaa toimintaa, elinkeinotoimintaa, ja myöskin tätä metsälahjavähennyksen tyyppistä on haettu jo pitkään, ja nyt vihdoinkin viimein on ensimmäiset askeleet siitä otettu, hyvä niin. Se on erinomainen asia ja menossa eteenpäin. Kun on tutkimuksia tehty siitä, mitkä ovat ne syyt siihen, että metsää ei myydä, niin siellä on ylivoimaisesti suurimmaksi tullut ikä eli metsänomistajien ikä. Metsänomistajat ovat varsin iäkkäitä, keskimäärin yli 60-vuotiaita, ja tällä on myöskin oma vaikutuksensa siihen, että metsätilojen omistajien ikärakenne todennäköisesti tulee pikkuisen tästä alenemaan, ja se tuo aktiivisuutta siihen biotalouden ja metsätalouden haasteeseen vastaamiseen, mikä meillä tällä hetkellä on, koska me tarvitsemme nimenomaan sitä aktiivisuutta sinne metsään. Se on ainoa, joka tuo myöskin elinkeinopuolelta rahaa työllisyyteen ja meidän talouteemme.

17.26 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta oli hyvä, että Kiviranta otti tämän verosuunnittelun tähän esiin, koska verosuunnittelustahan tässä on kysymys. Me selitämme täällä joidenkin kansanedustajien puheissa, että tätä lahjaa, jota nyt tässä käsitellään, tarvitaan erityisesti siksi, että puu liikkuu, mutta kyllä tässä on kysymys kymmenien miljoonien lahjasta erittäin vauraille ihmisille, joilla on mahdollisuus siirtää sukupolvenvaihdoksen kautta metsätiloja seuraavalle sukupolvelle. Jos me täällä perustellemme sitä sen takia, että me saamme puun liikkumaan, mikä minusta on ollut tämä argumentti, eikö, niin silloin tietysti pitäisi arvioida sitä, liikkuuko puu nyt ja tarvitaanko tätä, eikö sitä, kuka tulee kateelliseksi tai kuka ei. Minusta se ei ole ollenkaan relevantti kysymys. Puukauppaa voidaan tukea silloin, jos puuta tarvitaan liikkeelle, jos tämä argumentti täytyy, mutta nythän ollaan pikemminkin päinvastaisessa tilanteessa, kun sekä Metsäteollisuus että MTK itsekkin toteavat, että puu liikkuu hyvin. Silloin kysymys on siitä, miksi tämä tehdään. Kyllä tämä täytyy tunnustaa. Tämä täyttää (Puhemies koputtaa) kaikki kaiverikapitalismin merkit.

17.27 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että vastauspuheenvuoroni ei synnytä uusia vastauspuheenvuoroja, mutta on kyllä todettava, että tämä esitys on sekä hallitusohjelman että markkinatalouden vastainen. Hallituksen ohjelmaan on siis kirjattu tavoitteeksi laaja veropohja ja matalat verokannat. Miksi tehdään tällaisia uusia, oikein häkkyröiden äitejä, ja mutkistetaan verotusta entisestään, jotta vain ja ainoastaan todella tiukan verosuunnittelun kautta hyvin pieni osa väestöstä pääsee tästä kenties hyötymään? Markkinat asettavat kyllä puun hinnan kohdalleen, ja kun kauppa käy kuumana ja puu liikkuu hyvin, miksi myöntää lisätukea puukaupan edistämiseen — etenkin, kun tästä asiantuntija-arvioiden mukaan ei ole saatavissa kansantaloudellisia hyötyjä? Etenkin käännän katseeni kokoomuksen suuntaan: oletteko unohtaneet markkinatalouden aivan totaalisesti?

17.28 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan tykkään tuosta edustaja Kivirannan pikkasen huumorinsävytteisestä suhtautumisesta tähän. Kun täällä hehkutetaan sieltä oikealta laidalta, että tämä nyt korjaa kaiken — keski-ikä laskee varmaan kymmenen vuotta, keskikoko kasvaa varmaan puolella metsätiloilla, puu lähtee liikkeelle että rytisee — niin edustaja Kiviranta minun käsitykseni mukaan toteaa, että han-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

ke on byrokraattinen, vaikeasti hyödynnettävissä, vähän markkinamekanismin vastainen ja vain suuriin tiloihin ja suuriin metsänomistajiin kohdistuva.

Kyllä tässä taitavat nyt nämä miljoonat mennä vähän niin kuin Kankkulan kaivoon, mitä tähän veronmaksajien rahojä tuhlataan menetettyinä verotuloina. Metsäverotus tarvitsee uudistusta, mutta se tarvitsee todella uudistusta eikä näpertelyä joidenkin isojen metsänomistajien hyväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt huomaan, että vastauspuheenvuoroja enää ei ole pyydetty, ei edes tämän keskustelun avaaja edustaja Hoskonen, joten menemme puhujalistaan, ja siellä edustaja Heinonen, varsinainen listapuheenvuoro.

17.29 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tässähän kaiken kaikkiaan on kyse siitä, että meillä Suomessa on ollut haasteita sukupolvenvaihdoksissa eli siinä, että pystymme jatkamaan yritystoimintaa. Meillä menestyviä toimivia yrityksiä on lopettanut toimintansa sen kautta, että ei ole löytynyt keinoa yritystoiminnan jatkamiseen, tai ne ovat siirtyneet ulkomaalaiseen omistukseen, ja samoja haasteita on ollut maatilojen kanssa ja myös metsätilojen: se, että metsätilat ovat pirstaloituneet tänä päivänä merkittävällä tavalla.

Parisenkymmentä vuotta sitten meillä metsänomistajista noin kolmannes asui muualla kuin maaseudulla. Tällä hetkellä jo lähes puolet metsänomistajista on kaupunkilaisia. Eli meillä perintöjen kautta uudet metsänomistajat ovat usein sellaisia, että he asuvat eri paikassa kuin missä tuo metsä on. Metsät myös sitä kautta pirstaloituvat ja tulevat entistä huonommin hoidetuiksi, osittain sen takia että ne ovat pieniä alueita ja niiden hoitokustannukset nousevat tuottoja suuremmiksi. Sen takia itse toivoisin, että etsittäisiin keinoja myös näiden pirstaloituneiden metsätilojen yhdistämiseksi esimerkiksi jonkinlaisen yhteismetsämallin kautta, niin että saisimme näitä metsiä parempaan ammattimaiseen ja ammattitaitoiseen hoitoon. Meillä on paljon myös sellaisia metsänomistajia, jotka eivät oikeastaan edes tiedä, missä nuo omat metsät tänä päivänä ovat, ja silloin helpolla tapahtuu niin, että niitä ei myöskään hoideta.

Tämä metsälahjavähennys ja tämä vähennysmalli nimenomaan on keino siihen, että pyritään kannustamaan näitä muutoksia jo ennen perintövaihetta, ja metsälahjavähennys helpottaa tilojen sukupolvenvaihdoksia. Tavoite, niin kuin tässä keskustelussa on esille tullut, on kasvattaa metsäkokoa ja edistää ennen muuta yrittäjämäistä metsätaloutta eli ammattimaista metsänhoitoa ja tätä kautta lisätä myös puun tarjontaa. Tämän on arvioitu lisäävän metsätilojen luovutuksia nykyisestä noin 1 400:sta 3 000:een, ja puun tarjonnan ennakoidaan kasvavan 1,2—1,4, jotkut arvioivat jopa 1,5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, eli merkittävistä vaikutuksista on kyse. Mutta isompien metsien omistajat ja asiantuntijat ovat tuoneet esille myös niitä haasteita, joita tässä on muun muassa näiden hehtaarimäärien ja tämän byrokratian näkökulmasta, ja yhdyn niihin. Tämähän toimii niin, että Etelä-Suomessa pienemmät hehtaarimäärät mahdollistavat tätä ja sitten pohjoiseen mentäessä hehtaarimäärän tarve kasvaa metsän arvon kautta.

Kun tämä tulee lisäämään puun tarjontaa, niin tällä tulee olemaan myös vaikutusta työllisyyteen. Eli tämä tulee lisäämään myös uutta työtä tähän maahan, ja sitä tässä salissa on usein ainakin salin keskeltä ja oikealta reunalta kaivattu. Tämä on yksi sellainen toimenpide.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Toin tuossa debattipuheenvuorossa esille sen, että esimerkiksi Ruotsissa perintöverosta luovuttiin vuonna 2005 sosialidemokraattien johdolla. Norja seurasi esimerkkiä vuonna 2014. Perintöverosta luopumisen yhteydessä nämä maat ovat kiristäneet perinnöstä saatavan myyntivoiton verotusta, eli itse asiassa tuotot ovat aika monessa paikassa kääntyneet tätä kautta kasvuun. Itse toin tuossa esille sen, ja toivon, että myös meillä ihan ilman kaateellisuutta ja populismia selvitettäisiin se mahdollisuus, mitä tapahtuisi, jos me Ruotsin mallia noudattaen luopuisimme perintöverosta. Me olemme jo tehneet sen ratkaisun, että pienet perinnöt saa ilman perintöveroa. Minun mielestäni kannattaisi pohtia myös työn ja työpaikkojen näkökulmasta sitä, että perintöverosta luovuttaisiin. Olen aika vakuuttunut, että kun yritykset ja maa- ja metsätilat pystyisivät jatkamaan toimintaa, niin tähän maahan syntyisi lisää työpaikkoja. Ja itse asiassa se, kun perintövero ei tulisi näissä sukupolvenvaihdoksissa maksettavaksi, mahdollistaisi myös uusien työpaikkojen ja investointien tekemisen ja olisi järkevää. Itse siis toivon, että tämänsuuntaista mallia selvitettäisiin aivan ilman ennakoasenteita ja katsottaisiin, mihin sillä päästäisiin. Ruotsissa on päästy hyvään tulokseen, Norjassa on päästy hyvään tulokseen, ja itse uskon, että Suomen olisi tässäkin hyvä seurata läntisiä naapureitamme.

17.35 Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Perintö- ja lahjaverotuksen kevennyksethän ovat myöskin valtiovarainvaliokunnan käsittelyssä ja, päinvastoin kuin edustaja Heinonen, vasemmistoliitto tulee ainakin esittämään mieluummin suurten perintöjen verotuksen kiristämistä kuin siitä luopumista. Tässä keskustelussa keskustelun avaaja, edustaja Kiuru, esitteli tämän vastalauseen ja sen perusteet — vastalauseen, jossa ovat mukana myöskin vasemmistoliitto ja vihreät. Ei siitä sen enempää.

Mutta kun täällä on muisteltu metsäverotuksen historiaa, niin tottahan se on, että ennen oli pinta-alaverotus, ja pinta-alaverotus varmasti tuntui kohtuuttomalta niistä, jotka maksoivat sitä pinta-alaverotusta ilman, että hankkivat riittävästi metsänmyyntituloja sen veron maksamiseen, mutta sitten, kun siirryttiin taas myyntituloverotukseen, niin ehkäpä se lisäsi myöskin näiden passiivisten metsänomistajien määrää, jotka eivät sitten paljoa korvaansa lotkauttaneet sille metsäomaisuuden aktiiviselle hoitamiselle ja tuotolle. Sitten vielä välissä oli sitä siirtymäaikaa, jolloin sai valita jommankumman.

Nämä — ilmastotavoitteiden toteuttaminen, biotuoteteollisuuden laajentuminen, suojelun riittävä taso, moninaisuuden turvaaminen — kaikki vaativat talousmetsien tehokasta käyttöä, ja siihen pitää kannustaa. Ja metsäverotus vaatii uudistusta. Metsäteollisuus on itse asiassa rakentanut varsin hyvän, toimivan metsäverotusuudistusmallin, joka lähtee siitä, että tulisi tällainen verorasitus kaikille, joka sitten vähennettäisiin sitä mukaa, kun metsämyyntituloja tulee, eli verotusta saisi palautettua sen jälkeen, kun tulee veronmaksukykyä sen myynnin seurauksena.

Elikkä puuta tarvitsee saada liikkeelle tasaisesti, pitkäjänteisesti, ja sitä voidaan edistää järkevällä (Puhemies koputtaa) kokonaisverouudistuksella.

17.37 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Kolmesta iloisesta rosvosta saliin on tänään saapunut kaksi: metsälahjavähennys ja yrittäjävähennys. Kolmas iloinen rosvo on vähän myöhässä, tulee ensi viikolla, ja se on tämä perintö- ja lahjaveron alennus. Tämä nyt tiedoksi edustaja Heinoselle, joka on nyt vähän etuajassa puhunut jo pariinkin otteeseen tästä vasta ensi viikolla käsiteltävänä olevasta asiasta, ja silloin varmasti käymme oikein mielenkiintoisen debatin.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Muitakin kauniita lempinimiä tälle lakiesitykselle on annettu, muun muassa "innovaatio" ja "härveli". Nämä on kuultu asiantuntijakuulemisissa verojaostossa, ja tottahan se on, että yksi asiantuntijamme sanoi, että ei taida olla missään Pohjoismaissa toista henkilövero, jossa yhden veron saa vähentää toisesta verosta, ja Suomessakin saa mennä kuulemma puolen vuosisadan taakse, että tällaisen härvelin löytää. Kuten edustaja Aalto sanoi, tämä rikkoo hallitusohjelman sinänsä järkevää ja itsestään selvää ajatusta laajoista veropohjista ja selkeästä verotuksesta. Ja kuten edustaja Kiviranta totesi, tästä selvän ottaminen vaatii varmasti verosuunnittelijan ammattiapua tai lakimiespalveluita.

Mutta samoin yhdyn edustaja Aallon kummastukseen siitä, että uskooko kokoomus nyt ollenkaan markkinatalouteen. Kun puukauppa käy kuumana näitten investointien takia, niin miksi ihmeessä puunmyyntiä pitää nyt erikseen vielä subventoida veronmaksajien rahoilla? Toinen markkinataloutta häiritsevä asia on se, että tässä edustaja Heinonen tosi kauniisti puhui siitä, että helpotetaan näitten metsien luovutusta edelleen, mutta noin markkinatalouden kannalta se johtaa siihen, kuten esityksessä on todettu, että todennäköisesti metsien hinnat nousevat ja kauppa metsätiloilla käy entistä vähemmäksi. Eli ei saa ostaa metsätiloja joku, joka ei ole sellaiselle jo syntynyt. Sellaista markkinataloutta.

17.39 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Tällä lakiesityksellä on pitkä historia. Jo valtioneuvoston periaatepäätöksessä Kansallisesta metsäohjelmasta 2015 asetettiin tavoitteeksi yksityismetsälöiden tilakoon kasvattaminen 50 hehtaariin vuoteen 2050 mennessä. Siis jo Vanhasen toisen hallituksen aikana katsottiin, että suurentamalla tilakokoja ja parantamalla tilojen rakennetta on mahdollista parantaa metsätalouden kannattavuutta ja kestävänsä metsätalouden harjoittamisen edellytyksiä sekä teollisuuden puuhuoltoa.

Yhtenä keinona tilakoon kasvattamiseksi metsäohjelmassa todettiin muun muassa verotukselliset keinot sukupolvenvaihdosten ja metsätalouden edellytysten parantamiseksi. Tämän tavoitteen saavuttamisen keinoja miettinyt työryhmä käsitteli lukuisia toimenpiteitä metsätilojen pirstoutumisen ehkäisemiseksi, metsätilojen koon kasvattamiseksi ja metsätalouden toimeliaisuuden lisäämiseksi yksityismetsissä. Työryhmä piti tärkeimpänä ja vaikuttavimpana toimenpiteenä perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdon huojennuksen laajentamista metsätiloihin, ja työryhmän tekemien ja teettämien selvitysten perusteella metsätilojen sukupolvenvaihdoshuojennuksella voidaan työryhmän mielestä kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti saavuttaa metsä-, elinkeino- ja työllisyyspoliittisia tavoitteita.

Nyttemmin valmistuneessa Suomen biotalousstrategiassa korostetaan biomassojen saatavuutta biotalouden tarpeisiin. Biotalousstrategiaa tarkentavassa valtioneuvoston hyväksymässä Kansallinen metsästrategia 2025:ssä asetetaan runkopuun hakkuukertymälle 15 miljoonan kuution kasvutavoite, mikä tarkoittaa neljänneksen kasvua tämänhetkiseen hakkuukertymään elikkä todella merkittävää kasvua. Jotta tähän kasvuun päästään, metsästrategiaan kirjattuna tavoitteena on myös, että aktiivinen ja yritysmäinen metsätalous lisääntyy, tilakoko kasvaa ja metsänomistusrakenne tukee metsien aktiivista käyttöä. [Puheenpuheen lopussa äänentoisto-ongelmia]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jostain syystä hetkeksi edustaja Viljasen ääni katosi, mutta ajatus tuli varmaan meille kaikille selväksi myös niiltä osin kuin sitä ei tuossa kuultu.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

17.42 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Ilahduin, kun kuuntelin edustaja Heinosen puhetta siitä, että yhteismetsät ovat yksi tärkeä osa. Olisikin tavallaan toivonut, että tässä kohtaa olisi ollut hallituksessa rohkeutta vähän palata tuohon, mitä äsken edellä kuultiin myös edustaja Viljaselta. Eli kyllä tämä meidän yhteismetsäajattelumme voisi olla tässä perikuntien kohdalla erinomainen ratkaisu. Luotaisiin siihen mekanismi, jotta jos perikunta muodostaa perinnöstään yhteismetsän, heille perinnönsaantivaiheessa annettaisiin selkeä verohelpotus. Näin nämä metsälöt pysyisivät hyvin hoidettuina ja ne olisivat aktiivisessa käytössä. Jos meillä tässä maassa on 60 000 metsänomistajaa, jotka eivät tiedä omistavansa metsää, niin totta kai jokaisen hallituksen, tämän ja seuraavienkin, on pyrittävä tekemään voitavansa niin, että nämä pusikot saadaan myös hyötykäyttöön.

Kaikkein suurin kansantaloudellinen tappio on todellakin se, että meillä on tietämätöntä metsänomistajakuntaa, ja, sanotaanko, perikunnat sirpaloittavat tätä omaisuutta. Ehkä meillä tulisi ottaa aika rohkeasti käyttöön se, missä vaiheessa perikunnan on tehtävä jotakin sellaista, että tämä sirpaloituminen voidaan selkeästi ehkäistä, ja antaa pientä pakotetta perikunnille, ehkä ottaa Ruotsin puolelta mallia niin, että metsän omistamiseen tulee todellakin aktiivinen ote.

17.44 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä metsälahjavähennyksessä on kyse tästä, sanotaanko, kolmen koplasta eli kolmesta iloisesta rosvosta, joilla tarkoitamme sitä, että näinä aikoina, kun hallitus leikkaa pienituloisilta ihmisiltä työttömyysturvaa, perusturvaa, kaikkea tätä, niin hallituksella riittää rahaa varsin anteliaisiin — varakkaille ihmisille anteliaisiin — veronkevennyksiin. Niistä kaksi rosvoa on täällä tänään, tämä metsälahjavähennys ja seuraavana listalla tämä niin sanottu apteekkarivähennys, ja kolmatta odotellaan sitten tämän perintö- ja lahjaveron muodossa, jossa varaa riittää siihen, että miljoonaperintöjen verotusta kevennetään tosiaan samaan aikaan kun pienituloisilta leikataan.

Puhemies! Tässä kokonaisuudessa on myös huomattava se, että näillä lakiesityksillä, jotka yhteensä ovat noin parisataa miljoonaa — parisataa miljoonaa — ei todeta olevan merkittäviä vaikutuksia työllisyyteen. Miksi haluan nostaa tämän kysymyksen esiin tässä yhteydessä tänään, jälleen kerran, on huoli siitä, että ellei työllisyys parane, me joudumme tilanteeseen, että kenties ensi keväänä ovat edessä lisäleikkaukset. Huomasin viikonloppuna sananvaihtoa hallituksen kesken siitä, ovatko kyseessä lisäleikkaukset keväällä, mahdollisesti riihessä, joka kenties siirretään yli kunnallisvaalien, mitä ihmettelimme. Nythän näyttäisi sitten siltä, että valtiovarainministeri Orpo ilmoittaa, että pari miljardia voi olla lisäleikkauksia tiedossa, ja pääministeri Sipilä sanoo, että no, ei kaiketi ole — eli tässä on parin miljardin haarukka. Kyllä tällä menolla, jos työllisyys ei parane, minä pelkään, puhemies, vakavasti sitä, että tässähän käy niin, että hallitus sitten kokoontuu keväällä ja toteaa, että mitä tehdään, velkaa joudutaan ottamaan, kun työpaikkoja ei synny, talous ei kasva, leikataan lisää koulutuksesta, pienituloisilta, ja samaan aikaan todetaan, että hupsista, siellä se parisataa miljoonaa meni sitten näihin (Puhemies koputtaa) varsin anteliaisiin veronkevennyksiin juuri viime joulun alla. Toivon, että tähän voidaan vielä vaikuttaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyytäisin edustajaa siirtymään puhujapöytäntöön, jos hän haluaa jatkaa. — Näköjään ei.

17.46 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Täällä on muisteltu menneitä, ja voisimme puhemiehen kanssa muistella myös sitä 25 vuoden takaista aikaa, kun olimme

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

veropoliittisessa ministeriryhmässä. Silloin uudistettiin muun muassa metsäverotus niin kuin oikeastaan kaikki muutkin verolait. Tuolloin siirryttiin pinta-alaverotuksesta myyntiverotukseen, ja siinä otettiin 13 vuoden siirtymäaika. Valinnan sai tehdä. Tuolloin pelättiin vähän sitä, että valtion ja verotulojen saajien asema heikkenee sikäli, että aina kun on huono taloudellinen tilanne, niin puu ei käy kaupaksi, sillä ei ole ostajaa eikä myyjää, jolloin verotuloja ei myyntiverotuksen kautta tule, jolloin se syventää sitten talouden ahdinkoa. Ehkä näin on voinut käydäkin. En tiedä, onko asiasta tehty tutkimusta. Pinta-alaverotus oli sikäli hyvä, että oli vakaa verotulo kaikkina aikoina, mutta siinä olivat ne muut ongelmat ja epäoikeudenmukaisuudet, joihin ei nyt tässä ole syytä mennä. (Timo Kalli: Tase töihin!)

Tämä metsälahjavähennys on kieltämättä monimutkainen, byrokraattinen malli ja siksi ei mitenkään kehitettävä. Toinen puute tässä on, että se kohdistuu suuriin tiloihin ja pienemmät eivät ole sen piirissä. Tästä huolimatta, että näitä ongelmia tässä on, valiokunta päätyy siihen, että hyödyt ovat suuremmat kuin haitat ja tuotto on suurempi kuin kulut, ja silloin tällä on tietysti perusteita tulla hyväksytyksi.

Arvoisa puhemies! Metsätilojen pirstoutumisen estäminen on tärkeää, toisaalta puun turvaaminen teollisuudelle on ensiarvoisen tärkeää meillä. Tällä hetkellä on käynnissä suuria investointeja ja on suunnitelmia isoista investoinneista, ja jotta ne tulevat hyödyttämään tätä kansantaloutta, niin puuta on saatava liikkeelle, ja jos se tällä hetkellä vastaa puun myyntitarvetta, niin välttämättä ensi vuonna, kun esimerkiksi Äänekosken suurinvestointi valmistuu, näin ei välttämättä ole. Kuopioon ollaan suunnittelemassa uutta investointia, ja sitten monia biopuolen hankkeita on myös valmisteilla. Tähän on syytä varautua, ja viisas hallitus varautuu ajoissa.

Arvoisa puhemies! Se, että puunsaanti turvataan teollisuudelle, kyllä lisää — ja tämäkin uudistus lisää — tarjontaa, kysyntä kasvaa, tarjonta kasvaa, ja sitä kautta, kun tarjontakin kasvaa, hinta pysyy kohtuullisena, ja kun hinta pysyy kohtuullisena, niin suomalaisen vientiteollisuuden menestyminen maailmanmarkkinoilla paranee. Tästä on koko kansantaloudelle hyötyä sekä vientituloina että työllisyytenä ja myös pääomavirtana maaseudulle. Tosin kaupunkilaisethan jo, niin kuin on kuultu, valtavan osan metsistä omistavat.

Arvoisa puhemies! Vielä totean, että kun pyritään siihen, että metsien omistus siirtyy nuoremmille, niin se on kyllä johtamassa siihen, että kauppa, puunmyynti, lisääntyy. Ei 80—90-vuotiaalla ihmisellä ole sellaisia tarpeita myydä puuta kuin on 30—40-vuotiaalla, nuorella perheellä. Kaiken kunnioituksemme ansaitsevat iäkkäät 80—90-vuotiaat metsänomistajat usein säästävät pahan päivän varalle tietämättä, milloin se paha päivä heille tulee, mutta tämä on varsin yleistä. Täällä joku väläytti, taisi olla edustaja Myllykoski, myyntipakkoa, mutta sanoisin, että puun osalta myyntipakko ei sovi, niin kuin ei muukaan pakkomyynti, suomalaiseen järjestelmään. Se kyllä olisi askel monella tavalla väärään suuntaan ja varmaan myös perustuslainvastainen.

Arvoisa puhemies! Vaikka tässä esityksessä on näitä puutteita, niin tämä on syytä viedä eteenpäin.

17.51 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ehkä nyt täytyy oikaista, että minä en puhunut puun myynnistä vaan nimenomaan siitä, että aktivoidaan perikuntia, jotta he lähtevät toimimaan. En ole tarkoittanut siinä kohtaa, että perikunnan tarvitsee myydä puunsa, vaan nimenomaan sitä, että tämä metsäomaisuus siirtyy aktiivisesti hoidettavaksi ja koetetaan ehkäistä sen pirstaloitumista. Mutta ehkä tämä menee sinne vanhojen muistelun puolelle.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

17.51 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kiinnitin huomiota äskeisessä puheessa olleeseen yksityiskohtaan, jossa todettiin, että täytyy turvata metsäteollisuuden puunsaanti. Itse nyt katsoin tässä Savon Sanomien juttua, joka on kirjoitettu kuitenkin käytännössä 20.9.2016, ja minulla ei ole mitään syytä olettaa, etteikö tämä juttu pitäisi paikkansa. Tässä nimittäin todetaan, että "Metsäteollisuus ry:n jäsenyritykset ostivat tammi—elokuussa Suomen yksityismetsistä 20 miljoonaa kuutiota puuta. Se on 15 prosenttia enemmän kuin keskimäärin viimeisen kymmenen vuoden vastaavana aikana ja 10 prosenttia enemmän kuin viime vuonna". Ja me annamme tässä tilanteessa hallituksen esityksen, jossa toteamme, että puunsaanti on vaikeutunut ja puunsaantia ei ole, ja puukaupan tehostamiseksi tämä esitys tehdään. Siltä osin voi todeta kyllä, kuten esimerkiksi MTK:n tutkimuspäällikkö Erno Järvinen toteaa, että "jos puukaupan volyymia vertaa suomalaisen yhteiskunnan yleiseen taloustilanteeseen, niin ei voi valittaa".

17.53 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todella erinomaista, että nämä luvut ovat tällaisia. Se kertoo siitä, että hallituksen politiikka on onnistunut (Naurua) ja nyt tämä alkaa näkyä teollisuudessa.

Mutta edustaja Kiuru, kuuntelitteko siltä osin puhettani, kun totesin, että muun muassa Äänekosken valtava investointi, joka 4 miljoonaa kuutiota lisää puun kysyntää, valmistuu ensi vuonna? Ja Kuopioon, Kemijärvelle, Kemiin, Pietarsaareen, ja niin edelleen on valmisteilla investointeja, jotka lisäävät puun kysyntää voimakkaasti, ja silloin tarvitaan niitä tekijöitä, joilla puu saadaan varmasti liikkeelle. Nämä investoinnit ovat turhia, jos meillä ei ole sinne raaka-ainetta. Ja jos me emme hyödynnä tätä mahdollisuutta nyt, niin alkää puhuko työllisyyden hoidosta ja talouden korjaamisesta yhtään mitään.

17.54 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy vain todeta, että jos hallituksen politiikka on näin onnistunut, että otatte tämän hyvän puunsaannin omiin nimiinne, niin kysyn vain: miksi ihmeessä täytyy tehdä sitten täydentäviä esityksiä, jos tämä tilanne kerran on näin hyvä hallituksen toimien ansiosta? Ja silloin tietenkin huomataan jo, että tässä onkin toinen ketunhantä kainalossa. Jos aidosti puukauppaan halutaan vilkastusta tällä esityksellä, niin silloinhan oltaisiin lähdetty tietenkin siitä, että tämä esitys ei kohdistuisi vain yhteen kolmasosaan metsänomistajista eikä täällä olisi rajoja, joissa pitää tietyn verran vähimmäiskokoa omistaa, jotta tämän edun voi saada käyttöönsä. Tällöin on kysymys siitä, että tässähän haetaan aivan toisenlaista ketunhantää, joka liittyy siihen, että metsälahja voidaan ottaa vastaan tällaisena sukupolvenvaihdoksena ja tässä on tarkoitus pitää huolta siitä, että kasataan niille, joilla jo onkin entisestään. Ja täytyy todeta, arvoisa puhemies, että eivät ole kovin oikeutettuja nämä argumentit, joita täällä käytetään, kun kysymys... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylittyä.]

17.55 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä hie-
man kyseenalaista puhua hallituksen esityksestä, joka on ihan vakava ja tärkeä, että on ketunhantä kainalossa.

Puheenvuorossani totesin, että tässä lakiesityksessä on ongelmia sen tähden, että tämä on byrokraattinen, monimutkainen, ja sitten pidän sitä myös ongelmana, että tämä kohdistuu varsin suuriin tiloihin ja sitten pienemmät jäävät ulkopuolelle. En tiedä, miksi näin on päätetty, mutta tähän tietysti on vielä syytä mahdollisesti seuraavassa hallituksessa tai jat-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

kossa kuitenkin paneutua, jotta myös pienten metsälöiden omistajien asema tasavertaisuuden nimissä saadaan kuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kiviranta on pyytänyt vastauspuheenvuoron, mutta hänellä on myöskin täällä listapuheenvuoro. Haluaako hän molemmat, vai kelpaako varsinainen puheenvuoro? — Olkaa hyvä. (Timo Kalli: Herra puhemies! Mulle kelpaa vastauspuheenvuoro! — Naurua) — Josko nyt kuitenkin edustaja Kiviranta. — Olkaa hyvä.

17.56 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Krista Kiuru on niin kuin minäkin huolissaan siitä, että tämä metsälahjavähennys ei nyt koske kaikkia metsänomistajia. Uskon, että kun täällä on seuraavana listalla yrittäjävähennys, joka koskee kaikkia metsänomistajia tasapuolisesti, niin edustaja Kiuru kehuu sitä sitten. (Naurua) Tätä minä odotan. (Eduskunnasta: Nimenomaan, juuri näin, jos on johdonmukainen, tekee näin!)

Mutta sitten tästä puun tarjontatilanteesta: Se on tällä hetkellä hyvä. Mutta ihan niin kuin edustaja Kankaanniemi sanoi, niin maassahan on tekeillä suuria investointeja. Äänekosken investointi valmistuu ensi syksyn alussa. Se alkaa näkyä markkinoilla ensi vuoden puolella heti. Sitten tulee Kemi, Kemijärvi — toivottavasti nämä kiinalaiset hankkeet sitten myöskin toteutuvat — ja mahdollisesti vielä Kuopion sellutehdashanke. Näitä on paljon edessäpäin. Uskon, että tämä metsälahjavähennys omalta osaltaan edistää puun tarjontaa siinä tilanteessa, kun kysyntä todella kasvaa vahvasti.

En oikeastaan usko eikä PTT:n tutkimuksenkaan mukaan ole niin, että tämä puun myynti olisi mikään ikäkausikysymys, että nuoret ilman muuta myisivät enemmän kuin vanhemmat. Luultavasti kaikki järkevät ihmiset myyvät silloin puuta, kun se metsänhoidollisesti on perusteltua ja he ymmärtävät, että se muualla alkaa tuottaa paremmin. Mutta kyllä uskon, että kun nuoremmalle polvelle kuitenkin tulee tällainen pieni veroporkkana — sanoisin, että hyvin pieni veroporkkana — tämän metsälahjavähennyksen kautta, niin se omalta osaltaan varmistaa puun tarjontaa jatkossa.

Sitten vielä sen verran, että kun edustaja Viitanen tässä puhui näistä verovaikutuksista, niin Kataisen hallitus teki yhteisöveron alennuksen, jota en moiti, mutta se on tällä hetkellä reilut 900 miljoonaa euroa vuodessa osakeyhtiöille ja osuuskunnille verohelpotuksia. Metsälahjavähennys on vain 18 miljoonaa euroa ja yrittäjävähennys vain hiukan alle 130 miljoonaa euroa. (Puhemies koputtaa) Se niistä suuruussuhteista.

17.58 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä muutama huomio:

Tämä puun lisäkäyttöhan on Suomen kansantalouden tulevaisuuden kannalta erittäin tärkeässä asemassa, kun me saamme rattaat pyörimään niin, että saamme uusia investointeja Suomeen. Suomihan on elänyt pitkään investointilamassa, tänne ei ole juurikaan investoitu. Aikoinaan kun metsäteollisuus eli vahvaa nousukauttaan 80-luvulla ja, sanotaan, 70-luvun lopulta tuonne vuoteen 2000 asti, investointivauhtihan suurin piirtein oli miljardin vuodessa keskimäärin, ja silloin puhuttiin, että hyvä paperikone maksaa itsensä takaisin kahdessa vuodessa. Silloin investoitiin Suomeen. Tänä päivänä investointivauhti on onneksemme, kuten edustaja Kiviranta taas oivallisesti kuvasi, lähtenyt liikkeelle. Se on Suomen kansantalouden elpymisen kannalta kaikkein tärkein asia. Ja puun käyttö takaa sen: Kun suomalaista puuta käytetään lisää, se varmasti tuo työtä. Kaikkein vähiten sille metsänomistajalle itselleen, mutta sen ketjun aikana hyvin hyvin monelle suomalaiselle.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Voin sanoa esimerkkinä: Kun metsänomistaja myy ensiharvennusmäntykuitua, hän saa siitä 10 euroa motilta. Se on suurin piirtein karkea keskihinta tällä hetkellä, kun kohtuullisen leimikon myy, eikä se iso hinta ole. Mutta sen jälkeen sinne menee monitoimikonekuljettaja, pistää puut pinoon, sen jälkeen tulee ajokone mies, ajaa sen tien varteen — toki ratissa siellä voi olla kauniimman sukupuolenkin edustaja näin tasa-arvon kunniaksi — ja sen jälkeen sitten se kuorma-autolla vie teollisuuden jalostuspaikalle tai sitten muuhun kuljetusmuotoon, vaikka nyt junaan, sitten se menee tehtaallemme ja siellä jalostetaan, siinä hyvin hyvin moni ihminen saa töitä välille. Se, mitä metsänomistaja saa, sen 10 euroa miinus verot siellä pystykaupalla puuta myydessään, on hyvin pieni osa tästä koko ketjusta. Että älkää nyt, hyvät ihmiset, tuijottako sen puun kantohintaa, se on aivan todella minimaalinen osa koko valmiin tuotteen hinnasta. Tärkeintä on, että moni saa sillä välillä töitä. Se olisi se Suomen pelastus. Ja hyöty jää todellakin muualle kuin sinne metsänomistajalle, se kertyy sen ketjun aikana niin, että viimeinen hyötyy siinä. Toivon mukaan jonain päivänä on se tilanne, että komposiittimateriaalista valmistettua läppäriä vaikka edustaja Kiuru menee ostamaan kaupasta ja toteaa, että tämä on hyvä väline, kun on kevyt ja kestävä eikä ole ollenkaan staattisen sähkönsä vaivaama niin kuin nämä nykyiset muovivempeleet ovat.

Sitten tämä rakenteellinen uudistuminen metsätalouden puolella on aivan välttämättömyys. Minä olen pitkään miettinyt, että mikä tuossa demarien verolinjassa ihmetyttää minua. Minä kiitän nyt ihan sydämeni pohjasta edustaja Krista Kiurua tästä hienosta puheenvuorosta. Minulle välähti äsken se pitkän pitkän pohdinnan jälkeen: teille rakenteellinen uudistaminen on ihan sivuseikka, kunhan vain saadaan pelata jollakin veroporkkanalla tai veroasialla sillä keinoin että saamme näyttää, että joku on ahneempi kuin toinen tai joku on rikkaampi kuin toinen.

Jos emme rakenteellisia uudistuksia tähän maahan tee, me olemme siinä tilanteessa, missä nyt olemme. Elikkä älkäämme vastustako uudistamista. Uudistaminen on välttämättömyys. Se koskee meidän omaa henkilökohtaista elämäämme, se koskee metsätaloutta, Suomen teollisuutta ja koko suomalaista yhteiskuntaa. Jos te kuvittelette, että tästä selvitään sillä, että kaikki on yhtä hyvin kuin ennenkin ja jopa paremmin kuin eilen, niin se ei pidä paikkaansa. Meidän on uudistuttava, ja nimenomaan se lähtee rakenteista. Ja tämä on yksi pieni osa sitä rakenteellista ketjua, se olisi hyvä muistaa. (Kari Uotila: Tosi pieni!) — Pie-nihän se on, mutta pitää muistaa, että sen pienen lapsenkin ensimmäinen askel on se maailman tärkein askel. Se ensimmäinen askel on aivan varmasti tärkeä, olen sen omalta osaltani tyttärentyttären kävelystä nähnyt, että se on se maailman suurin askel, se on hienoin asia.

Sitten lopuksi vielä tästä, kun tässä keskustelussa on pikkusen kateuden siementäkin ollut: Jos nyt joku paikalla olevista tai joku muu tuntee lievää kateuden siementä metsänomistajaa vastaan, niin minulla on kohtuullisen laajat yhteydet kiinteistönvälityksen puolelle ja myös metsätalouden harjoittajien puolelle ja myös yrittäjien puolelle, ja siitä tus-kasta kyllä pääsee, kun käymme keskustelua vaikka tuolla kahvilassa. Metsätila kyllä löy-tyy alta puolentoista tunnin, sen lupaan. Että jos joku tähän autuuteen haluaa, minä avaan sen tien mielelläni, korvauksetta.

18.03 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän tästä, minä nopeasti korjaan tämän väärän käsityksen, mitä edustaja Hoskonen tuossa äsken viljeli. Minä nimenomaan kävin avaamassa tämän keskustelun toteamalla, että on pyhäinhäpäistys, että

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

hallitus ei halua kohtuullistaa metsäverotusta vaan sen sijaan tehdään entistä byrokraattisempi ja hallinnollisempi järjestelmä, jolla ei ole edes sitä oikeutusta, että saataisiin puu liikkumaan — kun se liikkuu jo. Minusta tämä on käsittämätöntä, että ollaan tässä tilanteessa. Ehdotin, että tehdään metsäverotuksen kokonaisuudistus, minkä tarkoituksena on turvata metsäteollisuuden kohtuuhintainen raaka-aineen saatavuus.

Esitin myös, että hallitus selvittäisi metsäverotukseen liittyvät ongelmat ja antaisi eduskunnalle esityksen metsäverotuksesta, joka yksinkertaistaa ja selkeyttää metsäverotusta, ja samassa yhteydessä hallitus korjaisi metsänhoitoon liittyvät laiminlyönnit. Jos keskustan eduskuntaryhmä voisi kannattaa näitä hyviä esityksiä, joista Hoskonenkin puhui, niin tätä voi sitten lausuman muodossa kannattaa, kun me tulemme tästä lausuman jättämään, niin sosialidemokraatit, vasemmistoliitto kuin vihreätkin, ja toivon, että (Puhemies koputtaa) kannatatte tätä Hoskonen ja Kiurun linjaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt varsinaiseen puhujalistaan.

18.04 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Metsälahjavähennys on hallituksen keino vauhdittaa sukupolvenvaihdoksia ja estää metsätilojen pirstaloituminen. Esitys on kuitenkin ongelmallinen. Se kohdistuu suuriin metsätiloihin, alle kolmanneksen tiloista, vaikka nimenomaan tilojen pieneneminen on ongelma. Esityksessä unohtuu se metsätiloihin liittyvä inhimillinen tekijä, että iäkkäät metsänomistajat eivät jaksa hoitaa metsiään mutta jatkajaa ei löydy. Siinä ei metsälahjavähennys auta.

Tässä keskustelussa edustaja Myllykoski teki kiinnostavan ehdotuksen yhteismetsämekanismista. Tämä voisi paremmin edistää puun tarjontaa, ja mielestäni tämä olisi tärkeä selvittää.

Tällä hallituksen esittämällä metsälahjavähennyksellä myös lisätään entisestään omaisuuden kertymistä ja lisätään yhteiskunnallista epätasa-arvoa. Kun hallitus samalla leikkaa rajusti heikompiosaisten sosiaaliturvaa, tätä metsälahjavähennystä ei voi hyväksyä.

18.05 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Jatkan nyt toisella puheenvuorolla, koska äsken puhe tai tarkemmin sanottuna äänentoisto päättyi, vaikka ajatus ei toki päätynyt.

Edustaja Kiuru siteerasi äsken artikkelia Savon Sanomista, jossa kerrottiin puun myynnin kasvaneen 10 prosenttia verrattuna viime vuoteen ja 15 prosenttia kymmenen vuoden keskiarvoon. Mainitsin jo ensimmäisessä puheenvuorossani asiantuntija-arvion, joka toki ei ole ollut Savon Sanomissa, mutta sen perusteella hakkuiden pitää lisääntyä 15 miljoonaa kuutiota eli 25 prosenttia, ja mikä oleellista, puuhuoltoa pitää turvata pitkäjänteisesti.

Mutta kuten jo aiemmin totesin, siis jo Vanhasen toisen hallituksen aikana on tämä nyt käsittelyssä oleva esitys nostettu esille metsä- ja biotuoteteollisuuden tarpeiden tyydyttämiseksi pitkällä aikajänteellä, siis pitkäjänteisesti, ei vain hetkellisesti. Samalla on asetettu tavoitteeksi turvata hyvä metsien hoito. Nyt lukuisten selvitysten jälkeen on edetty lainsäädäntövaiheeseen, ja kuten täälläkin on todettu, käsissä oleva ehdotus ei ehkä ole selkeimmästä päästä. Olen samaa mieltä edustaja Kivirannan kanssa, että huojennuksiin vaadittavan hehtaarirajan olisi hyvä olla alempana, jotta useampi metsänomistaja tulisi sen piiriin.

Mutta edustaja Hoskonen jo täällä kiteytti tilanteen hyvin: heikkouksistaan huolimatta tämä ehdotus on ratkaisevasti askel oikeaan suuntaan. Kuten edustaja Kallikin jo totesi, tätä etua ei saa, ellei myy puuta, ja puun liikkuminen on kansantaloutemme etu.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Olen tyytyväinen suomalaisen työn, yrittäjyyden ja työllisyyden kannalta, että tämä metsätilojen sukupolvenvaihdosasia nyt vihdoinkin etenee.

18.07 Timo Kalli kesk: Herra puhemies! Ihan muutama asia. Ensinnäkin täällä on nostettu esiin joku suuri metsäverouudistus. Se, että meillä puukauppa käy tyydyttävästi, ehkä kiitettävästikin, johtuu siitä, että ennustettavuus metsänomistajien ja puunostajien välillä on hyvin selkeä. Ei ole epävarmuutta, ja sen tähden puukauppa on häiriötöntä. Se on syytä muistaa. Jos nostetaan esiin ajatus siitä, että ollaan tekemässä jotain suurta tai merkittävää, se saattaa vaikuttaa ja tuoda häiriötilanteen.

Vaikka puukauppa käy kiitettävästi, niin meille on syntynyt menneiden vuosien aikana paljon sellaista puun käyttöä, sellaista puun jalostusta, jota ei kuitenkaan pystytty tyydyttämään Suomesta — esimerkiksi koivu on sellainen, jota tarvitaan muualta tuotuna — ja josta me voisimme tukeutua entistä enemmän omiin metsiimme, se edellyttää, että koko metsäpinta-ala saataisiin käyttöön. Ja kun on tiedossa tutkimuksiin perustuen, että noin 5 miljoonaa hehtaaria on ollut muutaman kymmenen vuotta pois käytöstä, niin totta kai velvollisen hallituksen pitää silloin toimia ja luoda sen kaltaisia edellytyksiä, joilla tällainen on mahdollista.

Siitä, että tämä suosisi vain isoja tiloja: Kyllä tässä pienilläkin tiloilla on mahdollisuus. Kun se pieni tila ostaa lisää metsää ja saavuttaa sen pinta-alan, sen jälkeen sillä on mahdollisuus puun myynnin kautta käyttää tätä mahdollisuutta.

Sitten vielä, kun edustaja Hoskonen totesi, että kun käytetään metsiä, niin silloin hakkuukoneen kautta, korjuukoneen kautta ja tehtaalle viedyn kautta syntyy toimeliaisuutta, että se ei pääty tähän, vaan sen jälkeen metsänomistaja on velvollinen viljelemään sen metsän, ja sen jälkeen hän hoitaa taimikon, hoitaa ensiharvennuksen, eli kun käytetään metsiä, se saa aikaan vipuvaikutuksen, jota seuraa toimeliaisuutta, ja sen tähden voi sanoa, että kyllä tämä järjestelmä osaltaan asettaa sen vaatimuksen, jossa metsätase saatetaan töihin. Ja kun se saatetaan töihin, siitä syntyy vipuvaikutus, josta syntyy yhteiskunnalle selkeästi enemmän verotuloja kuin nämä lahjaan liittyvät odotukset ovat.

18.10 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Täällä markkinoitiin tätä härveliä rakennemuutoksena. Herra varjele meitä tällaisilta rakennemuutoksilta, jotka tekevät verojärjestelmästä, joka on jo nyt hyvin vaikea, entistä mutkikkaamman ja vaikeaselkoisemman. Tarvitaan yksinkertaistusta eikä lisää näitä kaikenlaisia keinotekoisia vähennyksiä, joista seuraavana on vuorossa yrittäjävähennys.

Metsätiloista tosiaan suuri osa kuuluu kaupunkilaisille, mutta kuuluuko hehtaareista? Jos täällä mainittu pääongelma oli se välinpitämätön tai laiska metsänhoito, niin sehän ei todellakaan ole näiden kaikkein suurimpien metsätilojen ongelma, tämän kolmasosan, joka tästä lahjasta pääsee nauttimaan. Täytyy huomata, että tämä lahja on siis regressiivinen: se suosii jo ennestään suuria tuloja. Puun myyntitulohan on pääomatuloa. Metsä on verottajan silmissä siis sijoituskohde, ja nyt siis metsän hintaa valtion subventoinnilla nostetaan. Jos ei ole syntymässä saanut metsätilaa, niin turha tulla omistamaan, kun niiden hinnat nousevat. Tämä ei ole markkinataloutta.

Mitään muuta pääomatulolajia ei kohdella tällä tavalla, että puhutaan sukupolvenvaihdoksesta, joka on aika romanttinen ilmaus. Eihän kukaan puhu osakesalkun sukupolvenvaihdoksesta — tai itse asiassa varmaan pitäisi puhuakin, koska aidon yritysvarallisuuden

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

suojassa siirtyy miljoonien arvopaperiomaisuutta huojennetuin ehdoin, mutta siitä puhutaan sitten perintö- ja lahjaverolain yhteydessä ensi viikolla.

Kivirannan mukaan siis kyseessä on pienet rahat, vain yhteensä 140 miljoonaa euroa. No, sillä olisi saanut kahteen kertaan hoitajamitoitussäästöt peruttua. Sillä voisi peruuttaa lähes kokonaan ammatillisen koulutuksen kaavaillut säästöt. Kyllä näissä kohteissa (Puhemies koputtaa) rahoja tarvittaisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja, todellakin mielellään puhujapöytästä, 2 minuuttia on jo käytetty. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Arvoisa puhemies! Vielä tosiaan tämä aivan viimeinen huomio, joka liittyy tässä seuraavaksi käsiteltävään niin sanottuun yrittäjävähennykseen. Siis tämän pääomatulolajin omistajat saavat nyt valtiolta tällaiset erityisedut, ja seuraavalla lailla — paitsi että tämä omistaja saa nyt näitä erityisiä, itselle räätälöityjä veroetuja — hän saa samat edut kuin yrittäjä, vaikka ei olekaan yrittäjäläkelain tai maatalousyrittäjäläkelain piirissä välttämättä. Eli metsän omistaminen on nyt Suomessa aivan erityisen huomion kohteena. Kaikkien mahdollisten muittenkin ammattiryhmien edut koituvat nyt metsänomistajalle tämän hövelin hallituksen ansiosta.

18.13 Jari Leppä kesk: Herra puhemies! Hiukan täytyy ihmetellä sitä nykyisen opposition kieltä täällä, että tätä nyt vastustetaan jyrkästi. Oppositio on ollut aikanaan hyväksymässä kansallisia metsäohjelmia, joihin kaikkiin ovat sisältyneet ne periaatteet ja tavoitteet, joita tässä lahjavähennyksessä nyt on. (Timo Harakka: Periaatteet!) Ne ovat aina sisältyneet siihen samaan. Nyt te sitten vastustatte näitä kaikkia asioita. Täällä jopa vastustettiin puheenvuoroissa jo työllisyydenkin kohentamista. Ja sitten täällä kerrottiin, että sen pitäisi tulla kaikille. Elikkä te ensin vastustatte, sitten te kerrotte, että tämän pitäisi tulla kaikille, että tämä ei ole hyvä nyt, kun tämä selektiivinen, että sitten sen pitäisi tulla kaikille. Yrittäkää nyt päättää, mitä mieltä te oikeasti olette tässä asiassa.

Puhemies! Tämä on erittäin hyvä alku sille, mitä kansallisissa metsäohjelmissä useaan otteeseen on todettu siitä, että aktiivisuutta saadaan metsiin lisää, niin kuin edustaja Kallituossa äsken totesi. Kolmannes suomalaisista metsistä on sen kaltaisia, joissa ei ole vuosikymmeniin käyty. Niitä ei ole käytetty, ne eivät ole tuottaneet hyötyä suomalaiselle yhteiskunnalle ja suomalaiselle taloudelle ja suomalaiselle työllisyydelle. Nyt, kun investoinnit ovat lähteneet liikkeelle, biotalouteen uskotaan, metsätalous on jälleen noussut ja metsäteollisuus on jälleen noussut uuteen kukoistukseensa, ja tämä on Suomelle aivan erityinen mahdollisuus. Kaikki kivet on käännettävä, jotta me pystymme tähän mahdollisuuteen vastaamaan. Ja siinä metsäteollisuus ja metsätalous ovat keskeisessä roolissa, se on ihan selvä asia. Tämä pitää tehdä, ja se on nyt hyvä alku, että on päästy vihdoinkin liikkeelle pitkäaikaisessa tavoitteessa.

18.15 Esko Kiviranta kesk: Aivan lyhyesti edustaja Harakalle, kun hän alkoi kehittää asioita, joihin tämä metsälahjavähennyksen ja yrittäjävähennyksen verovaikutus voitaisiin kohdistaa. Ehkä tähän keskusteluun ei kannata lähteä, (Timo Harakka: Ei kyllä kannata!) mutta muistan hyvin, kun viime syksynä autoveron alennus riitti lähes kaikkeen. Se oli semmoinen kestopaha, jota käytettiin koko syksy muuhun tarkoitukseen.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

18.16 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Minusta edustaja Harakan puheenvuoro oli lähes vastuuton. Tekin tiedätte, että meillä on näitä metsäpuolen valtavia investointeja. Olette kotoisin Äänekoskelta, käykää siellä katsomassa. Siellä on valtava investointi. Kuopioon on suunnitteilla vielä suurempi. Sitten mainitsemani Kemi, Kemijärvi ja niin edelleen — ne ovat sellaisia investointeja, että meidän täytyy niihin nyt varautua, ja on edesvastuutonta ilman, että esittää mitään vaihtoehtoa, vastustaa, vastustaa (Krista Kiuru: Esitimme vaihtoehdon!) ja vastustaa. Tuolla teidän politiikallanne suomalaisen teollisuuden raaka-aineen saanti ei ole turvattu, ja kun näin heitätte uudistukset romukoppaan, niin samalla te toimitte Suomen viennin ja työllisyyden vastaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Vastauspuheenvuoro, edustaja Harakka. — Sanon vielä, arvoisat edustajat, että edustaja Harakan nimi tuli mainittua tässä edustaja Kankaanniemen puheenvuorossa. Sen sijaan edustaja Lepän puheenvuoro ei kohdistunut nimellä mainiten edustaja Kiuruun, joka nousi aikaisemmassa vaiheessa ylös. — Nyt siis, edustaja Harakka, teillä vastauspuheenvuoro.

18.17 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Aivan oikein todettu. — Olen käynyt Äänekoskella ja käyn siellä ensi viikolla uudestaan katsomaan ja näkemään sen, minkä edustaja Kiuru aikaisemmin toi esille. Nyt se kauppa käy — miksi ihmeessä tällainen yhdelle omistajaryhmälle suotu erityisetu?

Esitimme myös vaihtoehdon siitä, että tarkastellaan metsäverotusta kokonaisuutena eikä niin, että joka ikisessä verovähennyksessä annetaan jotain pientä vielä lisää niin, että menee lopullisesti sekaisin se, mistä tulolähteestä edes on kysymys. Tämä monimutkaistaa entisestään asioita. Mutta vaihtoehto on esitetty, kuten aina.

Edustaja Lepältä haluaisin kysyä, kun sanoitte, että yksi kolmasosa Suomen metsistä on niitä, joita hoidetaan huonosti, mahtaako se olla tämä sama yksi kolmasosa, joka nyt saa tämän huojennuksen. (Jari Leppä: Ei!) Yritin juuri tuossa äsken sanoa, että jos ongelma on se, että metsänhoito on retuperällä joillakin tiloilla, niin näillä tiloilla se tuskin on, kun tämä on ammattimaista toimintaa kaikkein suurimmilla metsätiloilla, ja ne eivät tarvitse tätä subventiota.

18.18 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Jos jotain myönteistä etsi tuosta sosialidemokraattien vaihtoehdosta, niin se oli se, että näitäkin rahoja ei laitettaisi harmaan talouden kitkemiseen. Sehän on ollut se kaikista tuottoisin, sinnehän kannattaisi laittaa lisää, ainakin sillä tuottokertoimella, mitä sosialidemokraatit omassa vaihtoehtobudjetissaan esitivät.

On erikoista se ajattelu, että tällaiset toimenpiteet, mitkä lisäävät tähän maahan työtä ja toimeliaisuutta, nyt sitten tuomitaan. Tämä maa ennen muuta tarvitsee työtä ja toimeliaisuutta lisää, ja niin kuin totesin aiemmin, on arvioitu, että puun tarjonnan ennakoidaan kasvavan tällä jopa 1,5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, ja tämän on arvioitu lisäävän metsätilojen luovutuksia 1 400:sta jopa 3 000:een vuodessa. Tämä tulee lisäämään maahan merkittävällä tavalla työtä. Se tulee tarkoittamaan lisää työtä metsäkoneille, metsureille mutta myös kuljetuspuolelle, ja sitä kautta koko ketjussa se tulee vahvistamaan meidän tilannettamme. (Timo Harakka: Se on tempputyöllistämistä!)

Tällä hetkellä, kun me olemme saaneet käännettyä talouden hienoiseen kasvuun, niin toivoisi toki sitä, että myös sosialidemokraatit, jotka tätä nyt kaikki kiivaimmin täällä ar-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

vostelevat tuttua ei-puolueena, myös tunnistaisivat sen, että me tarvitsemme lisää toimenpiteitä työn ja työllisyyden kasvattamiseksi. Tämä tulee nimenomaan tekemään sitä. Niin kuin sanoin, kannattaa esimerkkeinä katsoa vaikkapa, mitä vastaavan tyyppisiä ratkaisuja perintöveron kanssa on Ruotsissa tehty. Kun on kannustettu siihen, niin itse asiassa tuotot ovat parantuneet, ja tämä tulee toimimaan samalla tavalla.

18.20 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Kyllä tämä jättää sanattomaksi. Ihan asiallistikin ottaen tämä jättää sanattomaksi. (Toimi Kankaanniemi: Sitten kannattaa olla hiljaa!) Siis eihän tällaisena aikana, kun on erittäin vaikea taloudellinen aika, mitä tahansa voi tehdä. Ei täällä sellaista jakovaraa ole, että kaikille kavereille jaetaan rahaa ilman sitä, että syntyy kasvu- ja työllisyysvaikutuksia. Kyllä minä olen tosi pahoillani siitä, että hallitus on tällainen ei-liike. Te olette ei-liike. Me esitimme, että metsäverotukseen voitaisiin tehdä kokonaisuudistus, ja tehdään se mielellään parlamentaarisesti, jotta mekin pääsemme vaikuttamaan.

Mutta sen sijaan yksikään teistä edustaja Hoskosta lukuun ottamatta ei ole arvostanut eikä kunnioittanut tätä elettä. Minusta se on erinomainen ehdotus oppositiolta, että laitetaan puu liikkumaan, metsäverotukseen tehdään uudistusta. Mutta tässähän ovat tosiasiasa aivan muut syyt nyt esillä. (Jari Leppä: Mikä se muu syy on?) Tässä on kysymys kaverikapitalismista, jossa halutaan jakaa kymmeniä miljoonia niille, joilla jo entisestään on. Se ei luo kasvua eikä luo samanlaista työllisyyttä. Jos me haluaisimme laittaa puun liikkumaan ja tehdä kasvua ja työllisyyttä tekeviä investointeja, tämä ratkaisu olisi tehty toisin. Me esitämme, että tehdään metsäverotuksen kokonaisuudistus, (Jari Leppä: Minkälainen?) ja sitä eivät ole ei-liikkeen puolueen kannattajat vielä ketkään kannattaneet.

18.21 Touko Aalto vihr: Arvoisa puheenjohtaja! Ymmärrän oikein hyvin tämän esityksen tahdonmuodostuksen keskustan ja jopa perussuomalaisten osalta mutta en pysty ymmärtämään sitä, miksi kokoomus vastustaa markkinamekanismin hoitamaa hinnanmuodostusta, miksi kokoomus vastustaa sellaista veropohjaa, jossa itsessään kannat ovat aika matalia ja se pohja on hyvinkin laaja, miksi kokoomus vastustaa markkinataloutta henkeen ja vereen tässä salissa. Sitä minä en pysty ymmärtämään enkä pysty ymmärtämään kokonaisuudessaan sitä, että kun puukauppa käy kuumana kuin hellan koukku, niin siinä vaiheessa laitetaan lisää tukea, kun rahaa on muutenkin vähän. Se kaikki raha pitäisi pystyä kohdistamaan työllistäviin hankkeisiin, sellaisiin hankkeisiin, jotka luovat uutta kasvua, eikä vain sinne ylimpiin tulodesiileihin makaamaan tileille.

18.22 Jari Leppä kesk: Arvoisa puhemies! Nyt on kyllä pahasti jäänyt vaille se viesti, minkälaista verouudistusta täällä nyt sitten halutaan. Mitkä ovat sen periaatteet, mitä ihmettä siellä on, siis pakkomyyntiä? Sitäkö täällä halutaan? Sanokaa se suoraan, jos sitä esitätte, niin me osaamme siihen vastata. Nyt te kiemurtelette, että pitää tehdä verouudistus, ei minkäänlaista tietoa, mikä se on.

Hallituksen esitys on tässä. Tämä on pitkä aika. Te olette olleet muun muassa mukana Kansallisessa metsäohjelmassa, sen valmistelussa, niin kuin ovat olleet vihreätkin mukana. Te olette hyväksyneet ne periaatteet, jotka tässä nyt ovat. Eikö se ole hyvä? (Välihuutoja) — Ei näköjään ole. Mutta kertokaa, minkälainen se verouudistus on, mikä pitää tehdä. Ei ole tullut ensimmäistäkään viitettä siihen, minkälainen sen olla pitää.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Mitä tulee näihin metsätiloihin, joita ei ole aktiivisesti käytetty, siellä on kaikenlaisia, siellä on kaikenlaisia metsänomistajia ja kaikenlaisia ja kaikenkokoisia metsätiloja. Juuri tähän me haluamme ilman muuta ja hallitus haluaa ja eduskunnan selkeä enemmistö tulee haluamaan sitä, että sinne sitä aktiivisuutta saadaan nimenomaan lisää. Tämä osuu kyllä sinne kohdalle ihan varmasti.

Viimeinen kommentti, puhemies, näihin yhteismetsiin, jotka täällä nostettiin edustaja Myllykosken taholta esille. Se on erinomaisen hyvä metsänomistumuoto. Siihen on paljon kannusteita. Edellinen hallitus ja sitä edellinen hallitus ovat rakentaneet sinne kannusteita, jotta metsäomistajilla olisi halukkuutta liittää metsiään ja metsälöitään yhteismetsiin. Se on äärimmäisen hyvä tapa omistaa ja hoitaa tehokkaalla mutta kestäväällä tavalla metsää.

18.24 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Muun muassa edustajat Kiuru, Harakka ja Aalto ovat puhuneet tästä aiheesta hyvin. On valitettavaa, että hallituspuolueiden edustajat eivät ole selvästi näitä puheita ja puheenvuoroja tarkkaan kuunnelleet. Toivon todella, että edustaja Heinonen tutustuu SDP:n vaihtoehtobudjettiin. On se kumma, kun täytyy rautalangasta vääntää se, että kun on vaikea taloudellinen tilanne ja kun jakovaraa ei ole, aivan kuten edustaja Kiuru täällä sanoi, niin silloin tätä varaa ei kannata todella käyttää sellaisiin kohteisiin, jotka eivät tuota kasvua, jotka eivät tuota työllisyyttä vaan ovat ikään kuin tällaisia lahjoja, jotka eivät juuri tuota mitään hyötyä. Kun on tiukkaa taloudellisesti, käytetään valtion rahoja, yhteisiä rahojamme, järkevästi. Panostetaan kasvuun, työllisyyteen, juuri näihin asioihin, mitä SDP on systemaattisesti niin viime vuonna kuin myös tämän vuoden vaihtoehtobudjetissaan ensi vuodelle nostanut esiin. Toivon, että nyt kuuntelette tämän puheenvuoron ja myös luette edustaja Kiurun ja edustaja Harakan puheenvuorot vielä vaikka kirjallisina, jos ne eivät tästä keskustelun tiimellyksestä teille auenneet.

18.25 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Lyhyesti vielä sen verran, että totta kai tämä nyt käsittelyssä oleva metsäverotuksen vähäinen muuttaminen ja uudistaminen on tuottava. Kun puu lähtee liikkeelle, niin kuin omassa puheenvuorossani sanoin, sille halvallekin ensiharvennuspuulle tulee arvo. Vähän saa siitä metsänomistaja, konekuski, motokuski, kuorma-autokuski. Sellutehtaalla tai missä sitten jalostetaan, siellä työmies saa palkkansa, sitten saa jälleenmyynnissä ja niin edelleen. Se on valtava ketju. Se on varmasti tuottava, mutta se on myös rakenneuudistus. Jos me haluamme niitä valtavia metsäteollisuuden investointeja, joita tämä maa on kaivannut oikein nahka nilellä — on kaivattu sielu arvella sitä, että saataisiin niitä investointeja vihdoinkin ja viimein lisää — jokainen miljoona, mikä tähän maahan investoidaan ja saadaan kotimaista raaka-ainetta liikkeelle, on varmasti tuhat kertaa kannattavampaa kuin ajaa kivihiiltä jostakin Vorkutasta tai tuoda sitä laivalla Puolasta Suomeen. On varmasti parempaa, eikä tarvitse kippuroida sen kanssa, että tuliko ilmasto pilattua vaiko ei. Elikkä tämä on aivan varmasti rakenteellinen uudistus ja myös tuottava uudistus.

Tässä jossakin puheenvuorossa mainittiin autoverouudistus. Kun sitä aikanaan oppositio arvosteli rajusti, että se on ihan järjetön uudistus, niin miten on käynyt? Totta kai, kun muutettiin vähän sitä autoveron pohjaa ja saatiin semmoinen mahdollisuus, että autokanta uusiutuu, ja totta kai, kun veroa pikkasen laskettiin, niin menetettiin laskennallisesti, mutta miten kävi? Valtava määrä tuli uusia autoja markkinoille, saatiin myytyä, ja valtio sai lisää rahaa siitä, paljon enemmän kuin oli menetys, eli se lopputulos oli plusmerkinen.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Ei kannata sen kateuden veljen kyytiin nousta. Se on sellainen kaveri, että siinä menevät rahat ja siinä tulee pikkuhiljaa kylmä, kun siihen kyytiin nousee. Mutta meidän on katsottava eteenpäin, uudistettava rakenteita, investoitava Suomeen ja saatava suomalaisille töitä. Se on ainoa tie eteenpäin.

18.27 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Jos ei ole käynyt selväksi vielä, niin totean edelleen, että me emme näe perusteita siihen, että näillä hallituksen argumenteilla johtopäätös olisi se, että pitäisi ryhtyä metsälahjavähennykseen tilojen sukupolvenvaihdoksissa. Eli me hylkäisimme tämän esityksen, koska me koemme, että tällä samalla summalla näin vaikeana taloudellisena aikana pitäisi perua sellaisia leikkauksia, jotka vievät kaikin pienituloisimmilta ihmisiltä mahdollisuuden säälliseen elämään. Se on aivan keskeinen asia meidän argumentissamme, että tällaisen aikana meillä ei ole varaa tällaiseen lahjaan. Ja kun tätä lahjaa on täällä perusteltu erityisesti sillä, että puu saataisiin liikkumaan, niin kun minä olen yrittänyt tässä kertoa, että puu liikkuu paremmin kuin koskaan, niin se on epävalidi argumentti tässä keskustelussa. Siltä osin, jos te haluaisitte oikeasti saada puun liikkumaan, kai kohdistuisi silloin jonkinlainen vähennys tai tuki puun liikkumisessa siihen, että kaikki, jotka omistavat metsää, voisivat sen saada. Nyt tässä pitää odottaa, että tulee sukupolvenvaihdos, ennen kuin voi saada ikään kuin tätä huojennusta ja sitä kautta saada puun liikkumaan.

Aika vaikeaksi tässä tehdään tämä kokonaisuus, ja siltä osin on vieläkin todettava, että tämä esitys koskee vain metsämaata ja se kohdistuu vain tietyn vähimmäiskoon ylittäviin metsämaan lahjoituksiin. Se jättää kylmäksi kaksi kolmasosaa nykyisistä metsänomistajista, ja näillä argumenteilla voidaan sanoa, että puu ei tässä juuri liiku, kun on valittu, että sukupolvenvaihdos on olennaisessa osassa.

Olemme valmiit hylkäämään tämän myös sen takia, että kansantaloudellista hyötyä ei ole tässä esityksessä osoitettu, ja sen takia on merkitystä sillä, ettei varallisuus kohdistu vain niille omistajasuvuille, jotka omistavat metsää, vaan muutkin pääsevät osaksi siitä. (Puhemies koputtaa)

Olen jo puhunut tästä veroratkaisusta, eli olemme sitä mieltä, että meillä olisi verouudistuksella tehtävissä nämä samat temput.

18.29 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Edelleen jää sosialidemokraattien malli metsäverouudistukselle täysin ilmaan, eli miten te sen tekisitte. Mutta se on nyt toisen messun aihe.

Arvoisa puhemies! Olen muutaman kerran todennut, että Äänekosken hanke on valmistumassa ensi syksynä. Valtava määrä lisää puuta tarvitaan sinne. Se, että tällä hetkellä puukauppa käy, on positiivinen asia ja hallituksen hyvän talouspolitiikan ansiota, mutta tarve kasvaa jo vuoden kuluttua. Tällä hetkellä investoijat miettivät, uskaltavatko panna investoinnit käyntiin Kuopiossa ja muualla, Pohjois-Suomessa ja varmasti myös muualla Suomessa, ja jotta panevat nämä investointisuunnitelmat täytäntöön, niin heillä täytyy olla varmuus siitä, että tehtailla on raaka-ainetta. Tällä toimenpiteellä pieneltä osin parannetaan ja varmistetaan sitä, että puu liikkuu siinä määrin kuin tarve on, ja tämä yksittäinenkin laki voi olla hyvinkin ratkaiseva siinä, että me saamme nämä isot investoinnit liikkeelle, päätökset aikaan mahdollisimman pian, ja niillä on valtava vaikutus Suomen kansantalouteen, vientiin ja meidän hyvinvointiin eli myös verotuloihin, joilla sitten voidaan hoitaa näitä ongelmia, joita yhteiskunnassa on köyhyyden, koulutuksen ja muiden tarpeiden osalta.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

18.31 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Nyt kun oikein vaatimalla vaaditaan, niin lasketaan kolme edellytystä sille, että metsäverotusta voitaisiin kehittää entisestään, ja kysyn tähän hallituskumppaneiden tukea, koska olen ymmärtänyt, että te ette edusta ei-liikettä vaan olette valmiit tällä Hoskonen—Kiuru-linjalla lähestymään myöskin metsäverotusta ja sen ongelmia.

Arvoisa puhemies! Olemme esittäneet tätä metsäverotuksen kokonaisuudistusta parlamentaarisesti tehtäväksi siksi, että ensinnäkin me saisimme turvattua metsäteollisuuden kohtuuhintaisen raaka-aineen saatavuuden. Toisena lähtökohtana olemme asettaneet esille sen, että metsäverotukseen liittyy tällä hetkellä monenlaisia ongelmia ja eduskunnan pitäisi antaa sellainen metsäverotuksen kokonaisesitys, joka yksinkertaistaisi ja selkeyttäisi tätä nykyverotusta, varsinkin tilanteessa, jossa tänään täällä on käsittelyssä uusi, erittäin byrokraattinen, raskas ja monimutkainen yksi lisä tähän kokonaispalettiin. Kolmanneksi, olemme esittäneet tätä kokonaisuudistusta siksi, että hallituksen tulisi pystyä korjaamaan metsänhoitoon liittyvät laiminlyönnit.

Nämä kolme lähtökohtaa olivat minun ensimmäisessä puheessani, jossa kävin läpi vaihtoehdon sille, että ei tehtäisi yhtä kaverikapitalismin tunnusmerkit täyttävää esitystä, jonka todellisena tarkoituksena on vain pitää huolta siitä, että ne, joilla jo nykyäänkin on paljon, rikastuvat entisestään, ilman että sille löytyy kasvu- ja työllisyysperusteita, jotka olisivat tänä aikana ne edellytykset, joilla uusia lisäesityksiä tässä salissa voidaan tehdä.

18.33 **Kari Uotila vas:** Puheenjohtaja! Minäkin viittaan siihen, mitä voisi olla — mutta en halua, että tästä käynnistyy uutta pitkää keskustelua — se metsäverotuksen uudistus.

Metsäteollisuus on esittänyt sellaista mallia, joka pääpiirteittäin lähtee siitä, että kun niitä metsänomistajia on niin hirveän paljon, on sellaisia, jotka eivät edes tiedä omistavansa metsää, niin sellaiselle metsänomistajalle tulisi esimerkiksi metsämaamaksu tai muu maksu, kolahtaisi postiluukusta, ja siinä ilmoitettaisiin, että omistat kymmenen hehtaaria sieltä metsää ja maksat siitä tämän verran vuodessa, niin tulisi kiinnostusta myydä se palsta jollekin isompaan metsänomistukseen liittyen, jolloin metsätilojen koko kasvaisi. Ja sitten niin, että jos haluaisi pitää sen metsän, on sitä nyt enemmän tai vähemmän, niin sen jälkeen kun sitten myyt siitä ja saat siitä myyntituloja, siitä myyntiverosta sitten vähennettäisiin se aiemmin maksettu metsämaksu, tai mikä sen tarkempi muoto on.

Me tarvitsemme sekä porkkanoita että kannustimia, mutta ei tämä ole mikään metsäverotuksen uudistaminen, mitä te nyt esitätte tässä. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) — Edustaja Kankaanniemi rehellisesti aiemmin totesi, että tämä nyt byrokratian suhteen niin nippa nappa menee, (Puhemies koputtaa) haitat ovat vähän pienemmät kuin hyödyt. Mikä uudistus se semmoinen on?

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 158/2016 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle yrittäjävähennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 176/2016 vp

Lakialoite LA 68/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2016 vp

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 29/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.35 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä esitetään, että ensi vuoden alusta otetaan käyttöön yrittäjävähennys, joka on 5 prosenttia toiminimien, avointen yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden tulosta. Tämä 5 prosentin verovähennysoikeus tehdään yritystoiminnan tuloksesta. Tällöin yritystoiminnan tuloksesta 5 prosenttia olisi yrittäjälle täysin verotonta tuloa ja loput jaettaisiin nykyisen mallin mukaisesti pääoma- ja ansiotuloksi.

Tämä on merkittävä tunnustus siitä, että hallitus arvostaa jokaisen yrittäjän tekemää työtä. Vaikka tämä kevennys ei ole kovin suuri, niin se on kuitenkin tärkeä signaali yrittäjyyden kannustamiseen myös muissa kuin osakeyhtiöissä. Kannatan ehdottomasti yrittäjävähennyksen käyttöönottoa, sillä se asettaa erilaiset yhtiömuodot verotuksessa enemmän samalle viivalle. Se on eri yritysmuotojen välillä ennen kaikkea tasavertaisuuskysymys. Tämä yrittäjävähennys tulee koskemaan hyvin suurta joukkoa ihmisiä, niin elinkeinonharjoittajia, maa- ja metsätalousyrittäjiä kuin myös poronhoitajia.

Käytännössä pienyritykset ovat viime vuosina olleet ainoita yrityksiä, joihin on syntynyt uusia työpaikkoja. Tämä yrittäjävähennys ei toisaalta lisää merkittävästi pienyritysten halua palkata lisätyövoimaa, mutta vähennyksen käyttöönotto toimii hyvänä kannustimena yritystoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen. Tämä yrittäjävähennys on osa hallituksen laajempaa pienten ja keskisuurten yritysten ja yrittäjyyden toimintaedellytysten parantamishanketta. Muita hallituksen yrittäjyyttä parantavia lakihankkeita ovat esimerkiksi maksuperusteiseen arvonnäköperintään siirtyminen, missä arvonnäkövero laitetaan maksuun vasta, kun se on tuloutunut yrittäjälle. Tällä parannetaan yrittäjän maksuvalmiutta. Tämä on kieltämättä ollut varsin eriskummallinen tapa, kun yrittäjä on joutunut maksamaan veroa siitä tulosta, mitä ei ole vielä edes saanut.

On selvää, että tämän esityksen mukainen yrittäjävähennys hyödyttää myös enemmän ansaitsevia, koska heillä on enemmän tuloja. Tämä on kuitenkin kaikenkokoisille yrityksille tärkeä tasokorjaus, joka jäi edelliseltä hallitukselta tekemättä. Edellinen hallitus kevensi suurten yritysten verotusta unohtaen pienet yritykset ja elinkeinonharjoittajat. Juuri näissä pienissä yrityksissä on kuitenkin yksityisen puolen työpaikoista peräti 90 prosenttia, ja heistä pienimmät ovat toimineet tähän asti usein vailla minkäänlaista kannustinta palkkatyöhön verrattuna.

Arvoisa puhemies! Kun katsoo Verohallinnon nettisivuja, voi todeta, että Suomessa on noin 176 000 elinkeinonharjoittajaa, toiminimiä, avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä. Näistä 77 prosentilla eli yli 135 000 yrityksellä vuotuinen verotettava tuotto on alle 30 000 euroa. Maatalousyrittäjistä tämän tulorajan alle jää jopa 87 prosenttia. (Li Andersson: Paljonko ne hyötyy tästä?) Tämä yrittäjävähennys toimii kaikille heille hyvänä kannustimena yritystoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

18.38 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Sosialidemokraatit ovat valmiita kannustamaan yrittäjyyteen ja luomaan kasvua ja uusia työpaikkoja. Olemme esittäneet, että panostus tulisi kohdistaa erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, niiden toimintaedellytysten parantamiseen, aitoon yrittäjyyden ja yrittämisen kannustamiseen ja työllisyyteen sekä kasvuun. Kaikki nämä taloudelliset panostukset, jotka näin vaikeana aikana ovat tehtävissä, tulee tehdä tavalla, joka synnyttää työllisyyttä ja kasvua.

Olemme esittäneet, että tehokkaampi toimi olisi ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkauskulujen lisävähennysoikeus. Lakialoitteemme ensimmäinen allekirjoittaja on verojaoston vastaava edustajamme Harakka, ja tällä lakiesityksellä tavoittelemme sitä, että voisimme auttaa ennen kaikkea yksinyrittäjiä. Yrityksen arvonlisäverovelvollisuuden alarajan korottamisella me voisimme tuoda myös lisäarvoa aivan uudella tavalla siihen keskusteluun, miten me kannustamme erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Olemme esittäneet, että arvonlisäverovelvollisuuden alarajan korottaminen tehtäisiin nykyisestä 10 000 euron liikevaihdosta 30 000 euron liikevaihtoon. Toivoisin, että näitä hyviä, merkittäviä talouskasvun näkökulmasta tehtäviä esityksiä voisivat myös hallituspuolueet kannattaa.

Arvoisa puhemies! Se siitä sosialidemokraattisesta vaihtoehdosta. Katsotaan sitten hallituksen omaa vaihtoehtoa:

Hallitus esittelee vaihtoehdoksi yrittäjävähennyksen. Yrittäjävähennystä on erityisesti perusteltu ensinnäkin virheellisellä vertailulla eri yritysmuotojen verotuksen välillä, sen kuulimme jo äsken. Lisäksi yrittäjävähennys vertaa hyvin virheellisesti elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden osakkaiden verotusta osakeyhtiön osakkaiden verotukseen, vaikka tosiasiasa suuren valtaosan tulot verotetaan ansiotuloverotuksessa. En ymmärrä, miksi näitä tosiasioita ei voisi tuoda eduskunnan keskustelussa esiin.

Toiseksi on todettava, että yrittäjävähennykseen liittyy ongelmia myös siinä, että sen tulonjakovaikutukset eivät ole kestäviä. On erittäin hankalaa, suorastaan riskialtista, että yritysvähennys ei kohdistu erityisesti pienituloisiin yrittäjiin. Se tosiasiasa palkitsee kohtuuttomasti todella suurituloisia yrittäjiä. Sen tosiasialliset kannustinvaikuttimet yrittämiseen ovat olemattomat. Näistäkin asioista tässä salissa pitäisi keskustella.

Kolmanneksi, yrittäjävähennys on ongelmallinen siksi, että tässä valtionaloudellisessa tilanteessa on erittäin käsittämätöntä, että me olemme valmiita tekemään kasvun ja työllisyyden argumentteihin vetoamalla investoinnin, joka toisi 123 miljoonan euron verotulojen menetyksen. Tätä verotulojen menetystä perustellaan sillä, että syntyy kohtuullisia työllisyys- ja kasvuvaikutuksia. Kun lukee tämän hallituksen oman esityksen, selviää, että sanottavia työllisyys- ja kasvuvaikutuksia itse asiassa ei ollenkaan ole, vaan lähinnä kolmessa kohtaa varoitellaan siitä, että nämä vaikutukset saattavat jäädä varsin olemattomiksi. Siksi tämän esityksen perusteleminen kasvu- ja työllisyysvaikutuksilla on vastuuntunnotonta. Se on vastuutonta, mutta tämänkin illan aikana varmasti kuulemme juuri näitä argumentteja tässä salissa.

Neljänneksi on todettava, että metsän omistamisen rinnastaminen yrittäjyystoimintaan on tässä yhteydessä epäonnistunut. On käsittämätön ajatus, että hallitus katsoo erityisesti metsätaloudesta tulevat metsätulot sellaisiksi, että niihinkin pitäisi kohdistaa yrittäjävähennys. Tässä tapauksessa on siis käsittämätöntä, että omaisuustuloa kohdellaan yrittäjätulon mukaisesti ja niitä rinnastetaan toisiinsa. Minun täytyy sanoa, että tällaista lypsyä eduskunnassa ei ole pitkään aikaan nähty. Siksi on oikeutettua myös, että oppositio kiinnittää huomiota siihen, että näin tämä asia ei voi mennä.

Arvoisa puhemies! Jos saan jatkaa? — Näyttää siltä, että saan.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kyllä te saatte jatkaa. Nyt ei ole kuin 10 minuutin kohdalla se raja.

Hienoa. — Sitten jatkankin ja rupean käsittelemään näitä edellä mainitsemiani argumentteja, neljää erilaista ongelmaa, jotka olen tuonut esiin, hiukan tarkemmin.

Hyvät kollegat, tätä yrittäjävähennystä ajetaan tilanteessa, jossa hallituksen kärkiohjelmanä on verotus. Siis verotus on kärkiohjelma, kärkihanke, jonka mukaan tavoitellaan laajaa veropohjaa ja matalia verokantoja. Ihmettelen, miksi te ajatte siis mallia, jossa jostakin tulosta vain osa olisi veronalaista. On kyseenalaista, että muutetaan verotuksen keskeisiä periaatteita, joissa lähtökohtana on se, että meidän nykyverojärjestelmässämme ei ole sellaisia aukkoja, joissa jostakin tulosta vain osa olisi veronalaista. Tämän uuden periaatteen mukaan ottaminen kyseenalaistaa tietenkin itse tämän verokannan määräytymisen oikeellisuuden. Siksi on kyseenalaista, toteutatteko te tätä nimenomaista kärkihanketta verotuksessa, joka kuitenkin hallituksen kauniissa puheissa on ollut varsin paljonkin esillä.

Arvoisa puhemies! Sitten tähän kiinnostavaan kokonaisuuteen, joka liittyy siihen, että hallituksen esitys perustuu olettamukseen, että yhteisöveron alennuksen jälkeen muut yhtiömuodot olisivat joutuneet jostakin syystä epäedulliseen asemaan. Nyt minua kiinnostaa tämä erityisen paljon, sillä ratkaisuksi on ajateltu, että tämä yrittäjävähennys korjaisi tämän oletetun epäoikeudenmukaisen aseman. Ensinnäkin yhtiömuotoja ja niiden verotusta on vaikea verrata tällä hetkellä keskenään. Meidän täytyy myöntää, että erityisesti kahdelta osin nykyiset yhtiömuodot poikkeavat toisistaan. Yksityiset elinkeinonharjoittajat ja henkilöyhtiöt välttyvät tänä päivänä aika monenlaisiltakin hallinnollisilta vaatimuksilta, ja kukaan ei ole tätäkään nähnyt ongelmalliseksi tähän mennessä. Silti näitä edellytetään osakeyhtiöiltä. Toisaalta on todettava, että eri yritysmuodoissa on hyvin erilainen veropohja ja sekin on tällä hetkellä ollut vielä julkisessa keskustelussa varsin perusteltua. Ei siis ihme, että hallituksen omakin esitys kiinnittää huomiota tähän ja toteaa, että verotuksessa ei voida saavuttaa täyttä tasapuolisuutta järjestelmän rakenteita muuttamatta. Mutta nyt, jos veropohjan murtamisella ja sitä oikeuttaen perustellaan tätä esitettyä esitystä yrittäjävähennyksestä, niin silloin minusta pitäisi reilusti arvioida myös näitä muita muotoja, jotka kyseenalaistavat sen, voiko näitä erilaisia yhtiömuotoja vertailla verotuksellisesti keskenään. Olen valmis tähän keskusteluun, jos siihen hallituspuolueet ovat valmiita.

Arvoisa puhemies! Sitten mennään seuraavaan argumenttiin. Täällä on käyty keskustelua myös siitä, että ylivoimainen enemmistö yrittäjävähennykseen oikeutetuista ei tosiasiassa maksa läheskään 26—26,8 prosentin veroa, saati pääomaveron alemman kannan mukaista 30:tä prosenttia, mikä olisi siis ansiotuloverotusta edullisempi, jos nuo vuosiansiot ylittäisivät 39 000 euroa vuodessa. Tältä osin on kiinnostavaa, että nykyisin selvässä valtaosassa tapauksia yhteisöverokantaakin, eli tätä 20:tä prosenttia kevyempää, on tämä tulonmuodostus. Eli yrittäjävähennykseen oikeutetusta porukasta noin kolmea neljäsosaa verotetaan ansiotulon mukaan — siis ansiotulon mukaan — ja tältä osin ovat kiinnostavia ne väitteet, joita hallituspuolueista on kuultu, että tämä jollakin tavalla olisi yrittäjävähennyksenä kohdentumassa oikeudenmukaisemmalla tavalla. Se ei auta käytännössä pienituloista yrittäjää mutta antaa ennestään suurituloisille yrittäjille huomattavan suuren vastikkeettoman lahjan.

Lopuksi totean vielä muutaman sanan näistä yrittäjyyden kannustimista, työllisyys- ja kasvuvaikutuksista, joilla tätä esitystä on perusteltu. Koska suurella eli valtaosalla yrittäjävähennyksen saajista käteen jäävä tulo lisääntyy alle 100 euroa vuodessa — siis alle 100

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

euroa vuodessa — niin kyllä kannustin yritystoiminnan aloittamiseen tai (Puhemies koputtaa) jatkamiseen on lähes olematon. — Tästä teemasta vielä lisää kohta.

18.49 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! On tosiaasia, että käytännössä kaikki uudet työpaikat 2000-luvulla ovat syntyneet nimenomaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Tämän vuosituhannen 10 ensimmäisen vuoden aikana suuryrityksiin syntyi nimittäin Suomessa vain reilut 7 000 työpaikkaa, mutta pienet ja keskisuuret pk-yritykset loivat työpaikkoja yli 100 000 suomalaiselle.

Maassamme on tällä hetkellä kaiken kaikkiaan noin 300 000 yritystä ja ne työllistävät yli 1,4 miljoonaa suomalaista, ja se on tärkeä voimavara tämän maan pyörittämisessä. Näistä alle 10 hengen yrityksiä on yli 93 prosenttia ja suuryrityksiä vain 0,2 prosenttia eli vajaa 600. Pk-yritysten osuus yrityskannasta on siis jopa 99,8 prosenttia, ja sinne ne työpaikat syntyvät myös tulevaisuudessa, tai yrittäjät ne sinne synnyttävät.

Viime vaalikaudella yhteisöveroa kevennettiin 20 prosenttiin. Tämä veronkevennys oli isoille yrityksille elintärkeä. Alennus ei kuitenkaan hyödyttänyt henkilöyhtiöitä eikä elinkeinonharjoittajia. Huomioitavaa on muuten myös se, että viime vaalikaudella tehdyt veronkiristykset sen sijaan koskivat kaikkia yrityksiä ja yritysmuotoja. Eli silloin, kun sosiaalidemokraatit olivat valtiovarainministeripuolueena, kevennys meni vain suurimmille osakeyhtiöille yhteisöveron kautta, mutta veronkiristykset tehtiin kyllä kaikille yrityksille ja yritysmuotoihin. Noin puolet pk-yrityksistä on nimittäin muita kuin osakeyhtiöitä. Tämän kaiken jälkeen näiden henkilöyhtiöiden kokonaisverotus on nyt viitisen prosenttia vastaavissa tuloluokissa olevia palkansaajiakin kireämpi. Nyt tätä haluamme korjata ja oikaista.

Tämä hallitus, joka nyt maatamme johtaa keskustan, kokoomuksen ja perussuomalaisen johdolla, on varmasti yksi maamme historian yrittäjämysteisimpiä hallituksia. Meillä on esitelty ja päätettävänä hallituksen esitys vanhemmuuden kustannusten tasaamisesta. Se tulee voimaan huhtikuussa. Sitä eivät aiemmat hallitukset ole pystyneet tekemään, ja se on merkittävä tasa-arvotekijä myös työmarkkinoille, naisvaltaisille aloille ja äideille. Maksuperusteinen arvonlisävero on otettu käyttöön. Se kohdistuu noin 190 000 yritykseen, ja nyt yrittäjävähennys on käsittelyssä.

Nyt otamme siis käyttöön yrittäjävähennyksen, joka kohdistuu juuri näihin pienempiin yrityksiin eli suutareille, partureille, talonmiehille ja käytännössä kaikille, jotka toimivat muun muassa yksinyrittäjinä. (Kari Uotila: Muista apteekkarit!) Suomen Yrittäjät on todennut tästä nyt käyttöön otettavasta yrittäjävähennyksestä, että se vihdoinkin asettaa erilaiset yhtiömuodot verotuksessa enemmän samalle viivalle (Krista Kiuru: Ei pidä paikkaansa!) ja että "se on ennen kaikkea tasavertaisuuskysymys ja hyödyttää pienimpiä yrityksiä". Yrityksiä edustava Suomen Yrittäjät totesi valtiovarainministeri Petteri Orpon esiteltyä tämän uuden yrittäjävähennyksen, että "ehdotus on osoitus siitä, että hallitus panostaa pienyrittäjyyteen".

Julkisuudessa on ollut ristiriitaista tietoa yrittäjävähennyksen vaikutuksista. Yrittäjävähennyksen piiriin tulevista yrityksistä kolme neljästä on nimittäin pieniä yrityksiä. Verohallinnon tietojen mukaan maassamme on noin 176 000 elinkeinonharjoittajaa, siis toiminnimiä, avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä. Niistä 77 prosentilla vuotuinen verotettava tuotto on alle 30 000 euroa, ja näillä tuloilla yrittäjävähennys vastaa siis käytännössä noin 600 euron veronkevennystä. Tähän pienimpien yritysten ja yrittäjien ryhmään nimenomaan hallitus nyt kohdistaa yrittäjävähennyksen ja haluaa näin laittaa lisää, vähän boos-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

tia ja potkua sinne, minne nuo työpaikat siis helpoiten syntyvät. Itse uskon, että yrittäjävähennyksellä tulee olemaan paitsi oikeudenmukaisuutta myös työllisyyttä lisäävä vaikutus.

Pöydälle on myös syytä nostaa paikallisen sopimisen mahdollistaminen kaikissa yrityksissä ja myös yksinyrittävien sosiaaliturvan kehittäminen. Jo päätettyjen toimien listalta löytyy siis tuo maksuperusteiseen arvonlisäveroon siirtyminen ja vanhemmuuden kustannusten tasaaminen. Myös verotusta uudistetaan niin, että sukupolvenvaihdokset yrityksissä onnistuisivat aiempaa paremmin niin, että pystymme myös nämä työpaikat tulevaisuudessa turvaamaan.

Myös tuore nobelisti Bengt Holmström on tuonut vahvasti esille sen, että meidän pitäisi luottaa enempi suomalaisiin työntekijöihin ja työnantajiin siinä, että näitä asioita voitaisiin sopia paikallisesti. Meillä on hyviä esimerkkejä esimerkiksi telakkateollisuudesta, missä on kysytty, että minkä takia olette olleet valmiita muuttamaan esimerkiksi joitain etuja, ja he ovat vastanneet, että he ovat tienneet, että tällä turvataan heidän työpaikkansa. Ne ovat olleet kovia juttuja, mutta lopulta kiitos on seissyt, ja nyt esimerkiksi Meyerin telakalla on töitä niin paljon, että eivät näköjään edes pysty tekemään kaikkia laivoja, joita olisi tilauksiin tulossa.

Arvoisa puhemies! Pidän erittäin hienona asiana sitä, että maassamme on vihdoinkin näin yrittäjämysteinen hallitus.

18.55 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Ensin vähän viime kauden kertausta, pääministeri Kataisen hallituksen toimien kertausta. Silloinhan yhteisöveroa, siis osakeyhtiöitten ja osuuskuntien tuloveroprosenttia, pudotettiin kaksikin kertaa, ensin 26:sta 24,5:een ja sitten 20 prosenttiin, ja tähän merkitsee vuositasolla tällä hetkellä noin 900:aa miljoonaa euroa budjetissa. En moiti tätä. Sitten jos katsotaan silloin tehtyjä osinkoverotuksen muutoksia, niin pörssinoteerattavissa yhtiöissähän osinkoverotus yksiselitteisesti kiristyi ja listaamattomissa yhtiöissä kävi niin, että se joillakin keveni ja joillakin kiristyi, ja osuuspääoman koron verotus samoin joillakin keventyi ja joillakin kiristyi. Mutta yksiselitteistä on, että tämä yhteisöveron alennus 26:sta 20 prosenttiin oli iso muutos ja samanaikaisesti kaikissa muissa yritysmuodoissa verotus joko pysyi ennallaan tai kiristyi. Pääomatulon verotushan kiristyi huomattavasti viime kaudella.

Nyt sitten halutaan antaa pieni hyvitys näille muille yritysmuodoille. Keskusta vaati tätä koko viime kauden ajan, mutta hallitus ei ottanut sitä kuuleviin korviinsa. Nyt tämä yrittäjävähennys, joka toteutetaan tasapuolisesti kaikille sen kohteena oleville yrittäjille, koskee liikkeen- ja ammatinharjoittajia, se koskee henkilöyhtiöitä eli verotustermein elinkeinoyhtiöitä, se koskee verotusyhtiöitä, se koskee maatalouden harjoittajia, metsätalouden harjoittajia ja jopa porotalouden harjoittajia. Tämä säännöstö on, toisin kuin tuo metsälahjavähennys, hyvin selkeä. Täällä eduskunnassa siihen vielä tehtiin pieni tasapuolistamisratkaisu, kun tämä kohdistettiin myös tosiasiallisesti yhteismetsiin sillä tavalla, että siellä kylläkin tuloveroprosenttia alennetaan 28:sta 26,5 prosenttiin. Yhteismetsien suhteellinen asema pysyi samana tuloverotuksessa, itse asiassa hiukan parani, koska yrittäjävähennys olisi johtanut 26,6:een ja nyt sitten verokannaksi päätettiin 26,5.

Myöskin sitten siinä suhteessa metsätalouden harjoittajat otettiin tasapuoliseen kohteeluun, että myöskään metsätalouden harjoittajilta silloin, kun tulee miinusmerkkinen tulos, tappiollinen tulos, ei vähennyskelpoisia menoja leikata vaan poistettiin tämä negatiivinen yrittäjävähennys, jota kansa ei taatusti olisi ymmärtänyt. Ei sitä metsätalouden harjoittaja olisi voinut ymmärtää, että hänen vähennyskelpoisia menojaan olisi leikattu 5 prosentilla.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Minusta tämä yrittäjävähennys tuli hyvään kuntoon, ja tämä on tärkeä keino innostaa yrittäjyyteen. Yhä useammasta tulee yrittäjä, ja minusta hallitus on tehnyt hyvin rohkaisevan lainsäädännön tässä.

Sitten sanoisin edustaja Krista Kiurulle, että kyllähän tämä arvonlisäveron alarajan nostaminen on tullut varmaan uuteen valoon sen jälkeen, kun Suomen Yrittäjät nyt tänä syksynä on katsonut, että sitä voitaisiin nostaa. Aikaisemminhan Suomen Yrittäjät vastusti sitä kilpailusyistä. Valtiovarainministeri Rinnehän antoi kyllä esityksen helmikuussa 2015, siis siitä ei ole kahtakaan vuotta, jossa sitä nostettiin vain 8 500:sta 10 000 euroon, (Toimi Kankaanniemi: Ohhoh!) ei kovinkaan paljon. Nyt sosialidemokraatit ovat 30 000 euron alarajan kannalla. Tämä on varmaan semmoinen asia, josta ihan hyvin voidaan keskustella ja joka voi tulla kysymykseen.

Minusta parempi on kyllä se arvonlisäveron alarajan huojennus, jota silloin Rinteen aikana nostettiin 22 500:sta 30 000:een. Sehän merkitsee sitä, että kaikki myyvät samalla veroprosentilla, joten se ei häiritse kilpailua, ja sitten haetaan takaisin se ikään kuin alarajan huojennusmielessä liikaa maksettu vero. Se olisi ehkä hyvä tapa, vielä parempi tapa kuin tämän alarajan nostaminen, edistää pienyrittäjien, yksinyrittäjien asemaa.

19.01 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiesitys, jolla yrittäjävähennys otetaan käyttöön, on mielestäni erittäin hyvä ja perusteltu. Viime vaalikaudellahan pääomaverotusta uudistettiin niin, että sillä pudotettiin verokanta 24,5 prosentista 20:een. Tämä tapahtui vuonna 2014, ja nyt on aivan oikeudenmukaista, että myös nämä henkilöyritykset ja -yrittäjät saavat tämän saman edun — se on oikeudenmukaista, että he pystyvät sen jälkeen olemaan ikään kuin samalla viivalla. Me emme verotuksessa tule koskaan pääsemään sille tasolle, että se olisi täysin oikeudenmukainen — ei ole semmoista päivää, että voisimme sanoa, että verotus olisi, tai yleensä mikä tahansa tulonjako, tässä maassa tai maailmassa oikeudenmukainen. (Krista Kiurun välihuuto) Se on selvä asia, että niissä tulee aina ongelmia, joku ehkä hyötyy vähän enemmän, joku saattaa jopa kärsiä, kuten edustaja Kiviranta, suuresti kunnioittamani veroasiantuntija, äsken kuvasi ehkä parhaimmalla mahdollisella tavalla tätä problematiikkaa. Mutta kuitenkin, linja on kaikista tärkeintä, ja tässä ei mielestäni kateudella saa olla sanansijaa.

Suomessa on tällä hetkellä lähes 300 000 yrittäjää, ja ajatelkaapa tätä, hyvät vasemmis-
ton edustajat, opposition kansanedustajat: Te olette monessa tilaisuudessa aina väläyttäneet sitä, että pitää veroja kiristää, pitää valtiolle saada tuloja, yhteiskunnalle tuloja. Ettekö te pikkuhiljaa ala uskoa sitä, että tässä maassa veronkorotuksilla ei ole kovin paljon uusia työpaikkoja luotu? Sillä tiellä on tullut karhu vastaan ihan varmasti, ja se on muukin karhu kuin se verokarhu. Elikkä jos me haluamme tähän maahan töitä, niin yrittämisen pitää olla kannattavaa. Ehdottomasti. Sellainen yrittäjä, joka tekee tulosta — kun on raskaan työn raskittama hänkin, joskus tekee 16 tuntia päivässä — todennäköisesti palkkaa uuden ihmisen sinne töihin. Ajatelkaa nyt vaikka tämän päivän yrittäjiä, sitä, mitä uusia yrityksiä syntyy, ja tiedän niitä omastakin tuttavapiiristäni: siellä on palveluyrityksiä, jotka toimivat vanhuspalvelualalla, siellä on siivousalan yrityksiä, jotka myyvät palveluita kenelle tahansa meistä — enimmäkseen vanhemmille ihmisille, joilla alkaa kunto heikentyä, he ostavat mielellään siivouspalveluita, ja siinä tulee sitten tietenkin tämä kotitalousvähennys avuksi.

Elikkä kyllä niitä töitä tässä maassa on, mutta jos me lähdemme teidän näkökulmallanne tähän asiaan, että kaikki pitää verottaa suurin piirtein puolikuoliaaksi ja sen jälkeen voitellaan, että meillä työttömyyteen maksetaan yli 5 miljardia euroa vuodessa — todelli-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

suudessa enemmän, kun otetaan huomioon kaikki ne kokonaisvaikutukset, mitä työttömyydellä ihmisen elämään ja tähän yhteiskuntaan on — niin ettekö te jonain päivänä ala herätä tästä omasta unestanne siihen, että olisikohan pikkuhiljaa rakennemuutosten aika. Meillä on melkein 300 000 yritystä tässä maassa, ajatelkaapa nyt hyvät ihmiset, ihan teoreettinen laskentaesimerkki: jos puolet näistä yrityksistä palkkaisi huomisaamuna yhden työntekijän lisää — yhden työntekijän lisää — Suomessa olisi työttömyysongelmat pyyhkäisty maton alle sillä hetkellä, säästettäisiin 5 miljardia euroa työttömyyskustannuksissa. Elikkä jos te jatkuvasti olette sitä vastaan, että pitää jotakin uutta tässä maassa kokeilla, niin se on ihan varmin keino sille, että me joudumme Kansainvälisen valuuttarahaston huomaan huolimattomasti hoidetun talouden takia (Krista Kiurun välihuuto) ja valtavat korot maksamme.

Edustaja Krista Kiuru on kunnostautunut tässä tilaisuudessa. Minä kiitän häntä vielä kerran lämpimästi siitä, että olette tämän oman verolinjanne tuonut tänne minulle ymmärrettävästi esille: ei mitään uudistuksia, palataan vanhaan maailmaan, nostetaan verotusta ja ollaan hiljaa. Sillä kohti tulee pimeys ja pakkanen vastaan, (Krista Kiurun välihuuto) se on ihan varmaa.

Katsotaan vielä, arvoisa puhemies, sitä tilannetta, että meillä on näitä yrityksiä näin paljon ja siellä on valtava määrä innovaatiota. Meillä on parhaillaan tässä kaupungissa Slush-tapahtuma, jossa huippuviisaat nuoret ihmiset, nuoret miehet ja nuoret naiset, tekevät valtavien hienojen innovaatioiden. Sieltä kumpuaa valtavien hienojen yritysideoita, joista saadaan uusia työpaikkoja. Minä en kyllä demarien kansanedustajana nauraisi yhtään, enkä vihreänkään, sille, että joku valopää vielä tähän maahan uskaltaa sijoittaa ja investoida. Täällä nauretaan sille asialle, mutta minä kunnioitan näitä yrittäjiä erittäin suuresti ja menen lauantaina Pohjois-Karjalan yrittäjäjuhlaan Joensuuhun, parhaat päällä ja ylpeänä siitä, että saan olla niiden ihmisten kanssa tekemässä töitä omalta osaltani.

Elikkä te täällä olette nyt meitä pelottelemassa sillä, että tässä käy huonosti, jos yrittäjävähenne tulee. Osakeyhtiön verouudistus maksoi tälle valtiolle 900 miljoonaa euroa. Yrittäjävähenne pienentää verotuloa 130 miljoonalla eurolla. Elikkä kyllähän tässä pikkuisen mittasuhteita pitää katsoa. Ja äsken käsitellyn asian, metsälahjavähennyksen, verovaikutus on vain tuo 18 miljoonaa euroa. Elikkä pitää pikkuisen uskaltaa katsoa myös verhon taakse, mitä nämä numerot ovat. Jos pelkän aatteen värin läpi katsoo, niin siinä saattaa pikkuhiljaa numerot jo unohtua.

Minä toivoisin, hyvät ystävät, että jonain päivänä tähän maahan syntyisi sellainen tilanne, että me voisimme kunnialla sanoa jokaiselle ihmiselle, että hänelle on syntynyt työpaikka sen tautta, että yrittäminen on vieläkin kannattavampaa. Tämän päivän suuret yritykset sijoittavat valtavia rahasummia, nimenomaan robottitekniikkaan. Parilla tuttavallani on metallialan yritykset, joissa on suuret investoinnit viime vuosina tehty — ei uuden työvoiman palkkaamiseen vaan robottitekniikkaan. Siellä sahaa metalliputkia poikki robotti, hitsaa robotti, tekee viimeistelytyötä robotti, maalaa robotti. Ja täällä te itkette meille, että jos joku vielä työpaikan erehtyy tekemään. Herätkääpä prinsessa ruususen unesta, hyvät ystävät, vihdoon ja viimein. Elikkä palatkaa tähän maailmaan, mitä se nykyisin on. Palvelutyöpaikoissa syntyvät työpaikat — näinhän on. Siellä on vanhuspalveluita, siellä on mitä tahansa kahviloita ja vaikka mitä. Kesätyöpaikkoja syntyy vaikka minne. Kaupat ottavat ihmisiä töihin kesällä, kun on paljon asiakkaita. Turistit liikkuvat, syntyy palvelutyöpaikkoja. Niitähän tämä yrittäjävähenne suosii ja niin pitääkin suosia. Jos yrittäminen ei kannata, niin kuvitteletteko te jossakin maailmassa, kuvitteellisessa houremailmassa, että

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

työvoimaa palkataan silloin, jos yritys ei ole kannattava? Minä toivoisin, että kotikunnassani Ilomantsissa joka toinen vastaantulija olisi miljonääri ja joka toinen tulossa miljonääriksi. Silloin olisi yhteiskunnassa hienoa elää. Silloin olisi kaikilla töitä ja kaikilla olisi hyvä olla. Tämä on tietysti kuvitteellinen tilanne, mutta valitsen sen tien mieluummin kuin teidän valittamisen ja pelottelun tien, joka johtaa viimein siihen, että olemme Kansainvälisen valuuttarahaston huomassa ja maksamme yli 100 miljardin euron määrälle sellaista korkoa, että edustaja Li Anderssonkin asiassa pikkuhiljaa tokenee, koska sen maksavat sitten ne kaikkein köyhimmät.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Olen aistinut, että täällä on lievää halua käyttää muutama vastauspuheenvuoro tähän. Käydään näin ollen pieni debatti. Puheenvuoroja ovat pyytäneet kaikki. (Naurua)

19.08 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä luulen, että edustaja Hoskosen puheenvuoro oli niin vaikuttava keskustalaisten silmälasien läpi pidetty puheenvuoro, että täällä muillakin alkoi olla jo sanottavaa.

Te nimittäin muita arvostelitte siitä, että me emme ideologisista syistä näe tätä maailmaa samasta suunnasta kuin tuo keskustalainen vihreän värin ajattelu. Eikö teillä yhtään omaatuntoa koputa tämän puheenvuoron jälkeen, jossa te esitätte yrittäjävähennystä kohdistettavaksi metsätuloon eli siis puukaupoista saatujen myyntitulojen vähennykseen? Siis se alkaa mennä jo niin pitkälle, että edustaja Hoskosenkin kannattaisi hiukan miettiä, mitä täällä pöntössä puhutaan. Sen lisäksi teille ei vielä riitä se, vaan äskeisessä kohdassa esiteltiin metsälahjavähennystä, joka tulisi vielä tähän päälle, till, vähennettäväksi. Eikä tässä ole edes kysymys sillä tavalla perinteisestä tulonhankinnasta kuin me ymmärrämme yritystoiminnan, koska metsätuloon ei pitäisi kohdistaa yrittäjävähennystä juuri sen takia, kun se ei ole samanlaista tulonmuodostusta kuin on yrittäjätulo. (Puhemies koputtaa) Olen pahoillani, että tällaisia puheenvuoroja kuullaan.

19.09 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos edustaja Hoskosen retoriikkaa lainaan, niin tämä yrittäjävähennyshän tarkoittaa, että pienelle kahvilayrittäjälle bussilippu ja apteekkarille auto. Kaikki varmaan tässä salissa kannattavat pienten ja keskisuurten yritysten tukemista, mutta sen sijaan, että käytetään rahaa yli 120 miljoonaa euroa tähän Suomen Yrittäjien vähennykseen, nuo rahat pitäisi käyttää ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkan sivukulujen määräaikaiseen huojennukseen. Näin hyvitys kytketään työllistämiseen tehottoman lahjan sijaan.

19.10 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harmi, että edustaja Kiviranta poistui. Tästä olisi ollut mukava jatkaa asiallista keskustelua hänen kanssaan, ja olisin vastannut hänelle, mutta miksei nyt muillekin, että jos nyt lopetettaisiin retoriikka siitä jatkuvasta verojen korottamisesta. Edustaja Krista Kiuru kävi täällä nimenomaan kertomassa SDP:n vaihtoehdon, jossa huojennettaisiin veroja kutakuinkin sama määrä kuin mitä tarvitaan tähän yrittäjävähennykseen. Arvonlisäveron alarajan nostaminen maksaa yli 100 miljoonaa euroa menetettyjä verotuloja ja lisäksi ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän vähennys parikymmentä miljoonaa kokeiluvaiheessa. Tästä olen todellakin lakialoitteen tehnyt. Nämä ovat ihan varteenotettavia vaihtoehtoja, jotka nimenomaan kohdistuvat pienimpiin yrittäjiin.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Käytän varmasti kohta vähän laajemman puheenvuoron, mutta vielä tuohon Kivirannan esittämään kysymykseen, että miksi vain 10 000:een Antti Rinne sen nosti. Se oli EU-raja. Eli nyt me esitämme, että EU:n kanssa aloitetaan neuvottelut, joita Viro parhaillaan käy, tämän alvin alarajan selkeästä nostamisesta.

19.11 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä aion nyt olla se henkilö, joka herättää edustaja Hoskosen ruusuista unesta. (Hannu Hoskonen: Hyvä!)

Tämä yrittäjävähennyslakiesityshän ei ole mikään työllisyysrakennemuutos. Se on kaikkea muuta, ja se käy hyvin selvästi ilmi, kun lukee hallituksen omaa esitystä, miten tätä siellä käydään läpi ja perustellaan. Kuten hallituksen omassa esityksessään todetaan, tällä muutoksella ei tule olemaan mitään merkittäviä työllisyyttä edistäviä vaikutuksia. Kuten hallituksen esityksestä käy ilmi, tästä ehdotetusta vähennyksestä hyötyvät euromääräisesti eniten harvalukuiset suurituloiset yritykset. Tämä on tulonsiirtouudistus, (Sosialidemokraattien ryhmästä: Juuri näin!) tämä on rahalahja jo valmiiksi hyvätuloisille yrittäjille Suomessa. (Välihuutoja) Tästä ei tule työpaikkoja, eivätkä tästä varsinkaan hyödy ne pienituloiset suutarit tai fysioterapeutit tai parturi-kampaajat tai muut yrittäjät, joista te olette täällä kauniiseen sävyyn (Puhemies koputtaa) monta kertaa puhuneet.

19.12 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toden totta, kaikki me täällä tiedämme, että uudet työpaikat syntyvät pieniin ja keski-suuriin yrityksiin, ja kaikki me haluamme olla tukemassa, että näitä työpaikkoja syntyisi mahdollisimman paljon. Mutta tällä esityksellä ei kyllä synnytetä juurikaan uusia työpaikkoja. Aivan kuten mietinnössään todetaan, tämä ei ole siihen tehokas keino, ja on varsin ristiriitaisia näkemyksiä, syntykö tässä nyt juurikaan työpaikkoja.

Sinänsä kyllä pienille yrittäjille tulonlisäys on ihan tervetullut, se on heille ikään kuin pieni palkankorotus, ja he ovat kyllä sen ansainneet, sillä tiedämme, että monet pienyrittäjät joutuvat tulemaan hyvin niukilla toimeen. Me vihreät olemmekin esittäneet, että tätä vähennystä maksettaisiin 50 000 euroon asti, siinä olisi katto, jolloin näistä rahoista entistä suurempi osa menisi pienituloisille yrittäjille, heille ikään kuin palkankorotuksena. Se on kuitenkin sen verran pieni, että sillä tuskin uusia työpaikkoja synnytetään. Sen synnyttämiseksi olisi viisaampaa (Puhemies koputtaa) alentaa työn sivukuluja.

19.14 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tuntuu, että edustaja Hoskosella on hieman huono omatunto, (Hannu Hoskosen välihuuto) huono omatunto siitä, että hallitus on niin epäonnistunut tärkeimmissä tavoitteissaan: työllisyysasteen nostamisessa, (Hannu Hoskonen: Teillä tuli 100 000 työtöntä!) työttömyyden alentamisessa, talouskasvun vauhdittamisessa, velkaantumisen hillitsemisessä. Onhan se sitten hehkutettava, jos koko edellisen vaalikauden oppositiossa, tupailloissa vaadittiin yrittäjävähennystä ja nyt se on saatu. Vaikka sillä ei ole mitään vaikutusta työllisyyteen ja talouskasvuun, niin sitä nyt sitten hehkutetaan jonakin valtavana uudistuksena ja maan talouden ja työllisyyden kääntäjänä. Minä luulen, että tässä on kysymys huonosta omastatunnosta ja sen paikkaamisyrityksestä.

19.14 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonenhan kiihdytti itsensä aika mielenkiintoiseen tilaan tässä omassa puheenvuorossaan, mutta jos sivuutetaan se ja mennään tähän itse asiaan, niin oikeastaan edustaja Andersson aika

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

hyvin kiteytti sen, mistä tässä yrittäjävähennyksessä on kyse. Kyse on lahjasta, ja aivan kuten hallituksen esityksessä todetaan, niin tällä ei ole merkittäviä työllisyysvaikutuksia, joista edustaja Hoskonen täällä puhui. (Hannu Hoskonen: Hyvänen aika!)

Itse asiassa minun oma mieheni on tällä hetkellä Slush-tapahtumassa, ja se on hieno tapahtuma. On hienoa, että Suomessa on nuorta, nousevaa yrittäjyyttä, ja on hienoa, että Suomessa on menestyviä yrittäjiä. Mutta meidän täällä eduskunnassa pitää katsoa, millä tavalla valtion rahoja käytetään, ja jos me käytämme yli 120 miljoonaa euroa lahjaan, jolla ei ole työllistäviä vaikutuksia, jolla ei ole kasvuvaikutuksia, vaan kyse on lahjasta, niin silloin tämä ei ole järkevää varainkäyttöä, ja silloin meidän pitää tätä arvioida tästä näkökulmasta. Varmasti kenelläkään ei tässä salissa ole yrittäjyyttä eikä yrittäjiä vastaan mitään, päinvastoin, arvostan suuresti (Puhemies koputtaa) nuoria yrittäjiä ja muitakin yrittäjiä, jotka tuovat työtä tähän maahan.

19.16 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta tuntuu, että vasemmistoliiton ja sosialidemokraattien ja vihreiden on syytä olla häpeissään viime vaalikauden tuloksista. Te kiristitte likipitään kaikkia veroja, paitsi yhteisöveroa, jossa annoitte 900 miljoonaa suuryrityksille, parhaiten tuottaville suuryrityksille. Mitä tästä teidän veropolitiikasta jäi käteen? Yli 100 000 uutta työtöntä, bruttokansantuotteen aleneminen kolmena vuonna — 12, 13, 14 — kilpailukyvyyn romahdus ja valtava velkaantuminen, julkisen talouden velkaantuminen.

Nyt tämä hallitus onneksi panostaa pk-yrityksiin, joihin työpaikat syntyvät, ja tämä käsitellyssä oleva uudistus on juuri sitä, jonka te unohditte antaessanne suuryrityksille mittavat veronkevennykset. Niistä meni rahoja sellaisiin osinkoihin, (Puhemies koputtaa) jotka eivät hyödytä meitä yhtään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kiuru pyysi vastauspuheenvuoron edustaja Anderssonin puheenvuoron aikaan. Oliko edustaja Kiurulla edustaja Anderssonin puheenvuoroon jotain huomautettavaa?

19.17 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme edustaja Anderssonin kanssa samaa mieltä, ja ajattelin tukea tätä edustaja Anderssonin toimintalinjaa. On tärkeä, relevantti huomio, että tässä esityksessähän on kyse nyt siitä, että yrittäjävähennystä perustellaan näillä kasvun ja työllisyyden elementeillä, vaikka niitä ei synny edes tämän hallituksen oman esityksen mukaan. Me olemme tarjonneet kahta muuta järkevää toimenpidettä tilalle, ja ne olisivat suurin piirtein hintalapultaan saman arvoisia. Mutta nyt tullaan siihen päivän isoimpaan sanaan: Siis jos tällä yritetään korjata — niin kuin tässä äskeisessä puheenvuorossa edustaja Toimi Kankaanniemi antoi ymmärtää — tätä yhteisöveroaalennusta, niin tosiasiallisesti sekä tämän hallituksen oman esityksen mukaan että asiantuntijakuulemisten mukaan yrittäjävähennykseen oikeutetuista noin kolmea neljäsosaa verotetaan ansiotulon mukaan, joka on siis selkeästi matalampaa kuin yhteisöverotus tällä hetkellä. Eli käytännössä se, mitä te yritätte tässä tehdä, ei tule onnistumaan, koska tosiasiallisesti tällä ei tulla tekemään ikään kuin tämmöistä (Puhemies koputtaa) verrokkia sille jo tehdylle päätökselle. Valitan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, silloin kun yksityisen kansanedustajan puheenvuoron pohjalta syntyy debattikeskustelu, silloin sen debatin

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

ytimen pitäisi liittyä sen edustajan puheenvuorossaan nostamiin asioihin. Edustaja Hoskonen avasi tässä tämän puheenvuorollaan, ja edustaja Kiurun kommentit edustaja Andersonin osalta eivät kovin hyvin tätä periaatetta toteuta. Sen sijaan edustaja Kankaanniemen osalta ne ehkä sitten toteuttavatkin. Kankaanniemi mainitsi teidän nimenne. — Tämän halusin tähän väliin sanoa, ja nyt myönnän puheenvuoron edustaja Hoskoselle, joka aloitti ja jonka puheenvuoro oli tämän debatin äiti.

19.19 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi hyvin kuvasi tätä teidän viime vaalikauden urotekoanne verorintamalla, ja pitää vielä lisätä siihen sen verran, että niistä 900 miljoonasta, mitä yhteisöveron uudistukseen meni, isoin osa meni yhdysvaltalaisille eläkeyhtiöille, sinnehän ne rahat menivät kai Caymansaarille, minne ne menivätkään. Täällähän niitä tarvittiin eikä siellä. Ja nyt kun 130 miljoonaa tulee pienille yrittäjille, jotka haluavat tehdä työtä tässä maassa, niin se on teille kamala mörkö. On hyvä, että ihmiset sen tietävät ja osaavat päätellä.

Mutta, arvoisa puhemies, minun mielestäni suomalainen työttömyystilanne ei koskaan parane, jos tässä maassa ei yrittäminen ole kannattavaa. Se on ihan varmaa. Se on ainoa keino. Muuten täältä häviävät ne vähätkin työpaikat, ja suurimpana häviäjänä silloin on aina se köyhä ihminen. Se on aina näin. Työttömyys ilmiönä tässä maassa on erittäin vakava, ja ihailen niitä yrittäjiä, jotka uskaltavat investoida Suomeen, työllistää. Se on meidän tulevaisuutemme eikä tämä teidän linjanne, että veroja kiristetään ja sen jälkeen aletaan ihmetellä, miksi täällä ei tehdä töitä. Hyvänen aika! (Puhemies koputtaa) Kyllä suunnanmuutoksen aika on nyt.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Uotila, listapuheenvuoro.

19.20 Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Näistä edustaja Harakan mainitsemista kolmesta iloisesta veronmaksajan kukkarolla hyörivästä rosvosta on nyt sitten toinen käsiteltyssä.

Tavoite yrittäjyyden tukemisesta on erittäin kannatettava. Pienyrittäjien ja itsensätyöllistäjien määrän kasvu on ollut yksi voimakkaimpia työ- ja talouselämän trendejä 2000-luvun aikana. Useimmat Suomen 300 000 yrityksestä ovat alle 10 hengen pienyrityksiä. Itsensätyöllistäjiä on jo noin 180 000. Pienyrittäjien erityistilanteen huomioiminen on jäänyt muiden poliittisten kysymysten jalkoihin esimerkiksi eläkejärjestelmästä, sosiaali- ja työttömyysturvasta, verotuksesta tai yritystuista keskusteltaessa.

Vaikka hallituksen tavoite on oikea, ei samaa voi sanoa sen valitsemasta keinosta. Yrittäjävähennys on kallis, tehoton ja eriarvoistava uudistus. Ja kuten äsken debatissa oli puhetta, hallitus itsekin tunnustaa, että sen työllisyys- ja talousvaikutukset jäävät heikoiksi. Yrittäjävähennyksen hinta on yli 120 miljoonaa. Se on suuri suhteessa sen vaikutuksiin, jotka todella hallituksen esitykseen sisältyvien vaikutusarvioidenkin mukaan olisivat epävarmoja ja vaatimattomia.

Esitys myös lisäisi tuloeroja, sillä siitä hyötyisi lähinnä yrittäjien pieni ja suurituloisin vähemmistö. Yli 40 prosenttia, 53 miljoonaa euroa, veronkevennyksestä kohdistuisi ylimpään tulokymmenyksen ja jo selvästi yli puolet, 73 miljoonaa euroa, kahteen ylimpään deesiiliin. Tavalliselle pienyrittäjälle hyödyt jäisivät vaatimattomiksi. Neljällä viidestä henkilöyhtiöstä vuotuinen tulo jää alle 30 000 euron. Hallituksen arvion mukaan mahdollista, joskin epävarmaa ja maltillista, kasvua voisi tapahtua lähinnä yli 100 000 euron tulosta te

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

kevissä henkilöstöyrityksissä, joita on noin 5 000. Yrittäjävähennys myös kaventaisi veropohjaa ja monimutkaistaisi tarpeettomasti verojärjestelmää. Tämä on hallitusohjelmankin linjausten vastaista. Erilaisten tulojen verotukset eriytyisivät toisistaan yhä enemmän.

Lisäksi on huomattava, ettei henkilöyritysten verotus pääsääntöisesti ole "epäreilumpaa" kuin osakeyhtiöiden. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan: "Valtaosa pienyritysten tuloksesta verotetaan ansiotulona. Elinkeinonharjoittajilla keskimäärin yli 90 prosenttia ja henkilöyhtiöiden osakkailla noin 77 prosenttia tuloksesta verotettiin ansiotulona vuonna 2014. Ansiotulojen verotus on kevyttä matalilla ja keskisuurilla tulotasolla, joille pienyritykset valtaosin sijoittuvat. Pienen tulonmuodostuksen ja siihen liittyvän kevyen ansiotuloverotuksen takia pienyritysten verotus on nykyisin selvässä valtaosassa tapauksista yhteisöverokantaankin, 20 prosenttia, kevyempää. Ehdotetusta vähennyksestä hyötyisivät euromääräisesti eniten harvalukuiset suurituloiset yritykset, joilla yritystoiminnan tuottama tulo verotetaan suureksi osaksi ansiotulona. Myös suurituloiset yritykset, joiden tulo verotetaan pääosin pääomatulona, hyötyisivät."

Verotuksellisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta on syytä huomioida myös se valiokunnan kuulemisessakin esiin tuotu seikka, että henkilöyhtiöillä ja maatalousyrittäjillä on käytössään erilaisia tuloksentasauskeinoja, kuten toimintavaraus, maatalousyrittäjien tasausvaraus sekä metsätalousyrittäjien menovaraus ja metsävähennys, jotka osaltaan kompensoivat hallituksen esityksen perusteluissa mainittua eroa osakeyhtiöiden ja muiden elinkeinonharjoittajien veroasteissa. Veroasteiden vertailussa tulee huomioida myös nämä veropohjien erot.

Viimeisen vuosikymmenen aikana valtaosa uusista työpaikoista on syntynyt pk-yrityksiin ja erityisesti pienimpiin, alle viiden henkilön yrityksiin. Pienyrityksen helpottaminen ja ensimmäisen työntekijän palkkauksen tukeminen näkyvät siten myös työllisyystilastoissa.

Toisessa käsittelyssä tulemme esittämään hylkäsesityksen lisäksi lausumaa, joka lähtee siitä, että hallitus valmistelee seuraavia pienyrityttäjän asemaa helpottavia toimenpiteitä, täällä jo mainittuja: arvonlisäverovelvollisuuden alarajan tuntuvaa korottamista, ensimmäisen työntekijän palkkauksen helpottamista automaattisella palkkatuella sekä työttömyysturvan, pienimuotoisen yrittämisen ja palkkatyön yhteensovittamisen helpottamista esimerkiksi yhdistelmävakuutuksen avulla. Elikkä vaihtoehtoja on olemassa, paljon oikeudenmukaisempia ja paljon tehokkaampia vaihtoehtoja kuin tämä hallituksen esittämä.

19.25 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Sipilän—Soinin—Orpon hallitus on toteuttanut maksuperusteiseen arvonlisäverojärjestelmään siirtymisen — erittäin hieno uudistus, ihme, kun sitä ei tehty aikaisemmin — vanhemmuuden kustannusten tasauksen aloittamisen, joka on tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden kannalta erinomainen uudistus, ja sitten kilpailukykysovimuksen yhteydessä monia positiivisia uudistuksia. Eli nyt tapahtuu yritysmaailmassa.

Nyt meillä on käsittelyssä yrittäjävähennys, joka ei ole kytkennässä suoraan mihinkään yhteisöveroalennukseen mutta sillä tavalla on siihen rinnastettavissa, että tiedämme, että viime vaalikaudella kuuden puolueen hallitus vuoden 2012 alusta alensi yhteisöveroä 26 prosentista 24,5 prosenttiin ja 2014 alusta 20 prosenttiin, eli 900 miljoonaa menetettiin verotuloja. Hyvä vai huono? Monelta osin hyvä, mutta erittäin huonosti kohdennettu siinä mielessä, että kaikkein suurimmat ja parhaimmin tuottavat yhtiöt saivat pääosan tästä veronkevennyksestä, joka oli todella suuri. Ja niin kuin edustaja Hoskonen äsken totesi, suuri

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

osa näistä meni osinkojen kautta amerikkalaisille eläkesäätiöille, ei suomalaisen elinkeinoelämän ja työllisyyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kun näin tapahtui, niin on paikallaan tarkastella pienempien yritysten tilannetta, ja tämä hallitus on yrittäjäystävällisin hallitus kautta aikain. Olen täällä ollut vuodesta 1987 lähtien, ja ei näin yrittäjäystävällistä hallitusta maassa ole ollut. Nyt on, hyvä se.

Yrittäjävähennys on nyt meillä käsittelyssä. Totta kai tässäkin on tiettyjä ongelmia. Meillä ei mikään järjestelmä ole täydellinen. Edellisen hallituksen ja silloin aikanaan Eero Heinäluoman esittelemän varallisuusveron poistamisen vaikutukset olivat paljon suuremmat ja hyvin hankalasti perusteltavissa. Tämä on hyvin perusteltavissa. Tämä vähennys ensinnäkin tulee kokonaan Suomessa toimiville suomalaisille omistajille ja yrittäjille. Tämä vaikuttaa työllisyyteen positiivisesti. Yrittäjät, jotka tekevät rankkaa työtä suurella riskillä ilman asianmukaista sosiaaliturvaa, saavat verotukseensa pienen, sinänsä vaatimattoman kevennyksen, joka lisää heidän oikeudenmukaista asemaansa verrattuna suuriin yrityksiin. Tässä mielessä tämä on aivan paikallaan.

Arvoisa puhemies! Hieman olen ihmetellyt, kun vielä ei ole vasemmistosta puhuttu apteekkareista ja asianajajista mitään. Minä nyt totean, että viime kaudella tuo yhteisöveroalennus, jonka vasemmisto oli valmis hyväksymään ja ministeri Urpilainen silloin vei eteenpäin, antoi 420 osakeyhtiömuotoiselle apteekille, hyvin toimeentulevalle apteekkarille, tuon ison kevennyksen. Lisäksi lähes tuhat asianajotoimistoa, jotka toimivat osakeyhtiömuotoisena, saivat tuon vähennyksen.

Onko oikein, että ne, jotka eivät saaneet tuota silloin, eli pk-yritykset, eivät saisi oikeudenmukaista asemaa nyt? Se on ihan oikein. Se toki maksaa jonkin verran, mutta kyllä sillä on myös positiivinen työllisyysvaikutus. Katsoin, että tällä hetkellä on esimerkiksi farmaseutteja työttömänä 154. He ovat kalliisti koulutettuja ammatti-ihmisiä, joilla ei juurikaan ole muita työmarkkinoita kuin apteekit. Jos apteekkarien, apteekkien työllistämismahdollisuuksia parannetaan, niin nämä farmaseutit saavat työpaikkoja ja yhteiskunta hyötyy ja he saavat paremman aseman. Tässä on todella hyviä vaikutuksia, ja ennen kaikkea tämä on oikeudenmukainen.

Täällä on nyt esitetty arvonalisäveron rajojen tarkistamisia ja muita. Ne ovat myös hyvin kalliita uudistuksia, eikä välttämättä ole selvää, että niiden vaikutukset olisivat sen parempia. Myös tämä ensimmäisen työntekijän palkan sivukulujen tai muiden osalta keventäminen tai huomioon ottaminen on sinänsä hyvä ajatus, mutta miksi edellinen hallitus, edustaja Aalto, ei sitä toteuttanut, kun se on teille nyt kaikkein tärkein tavoite?

19.31 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Tämä Suomen Yrittäjien — korjaan — yrittäjävähennys ei tue hallitusohjelmaan kirjattua tavoitetta laajasta veropohjasta ja matalista verokannoista. Tämä esitys kulkee täysin päinvastaiseen suuntaan. Sen sijaan, että verojärjestelmää monimutkaistetaan entisestään, sitä pitäisi yksinkertaistaa. Tämä esitys ei tue työllisyyttä vaan on pois niistä euroista, niistä vähistä euroista ja keinoista, joilla työllisyyttä voitaisiin aidosti tukea. Kuten debatin aikana toin esiin, sen sijaan, että käytetään rahaa noin 120 miljoonaa euroa tähän tehottomaan vähennykseen, nuo rahat pitäisi käyttää ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkan sivukulujen määräaikaiseen huojennukseen. Näin se hyvitys kytketään suoraan työllistämiseen tämän tehottoman lahjan sijaan.

Tämä esitys pohjautuu myös väärään väitteeseen erilaisten yhtiömuotojen verotuksen suhteen, kuten muun muassa edustaja Harakka on tuonut esiin ja edustaja Uotila tuonut esiin. Kun katsotaan verotuksen kokonaisuutta, henkilöyhtiöiden verotus on jopa huo-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

keampaa kuin osakeyhtiöissä. Jos henkilöyhtiöiden verotus tahdotaan saada samalle viivalle osakeyhtiöiden kanssa, sitä pitäisi jopa kiristää, ei keventää, jos tämä samalle viivalle vieminen on se peruste ja argumentti. (Toimi Kankaanniemi: Entäs työllisyys?)

Tämä esitys on kallis, tämä esitys on tehoton. Suurin euromäärä kohdentuu hyvin pienelle porukalle. Sen sijaan, että melkein puolet yrittäjävähennykseen käytetyistä euroista menee tulodesiilien ylimpään kymmenykseen, hallituksen tulisi vähintään asettaa yrittäjävähennykselle katto. Huomenna, tai milloin myöhemmin on tämä toinen käsittely, tulen esittämään lausumaa, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus täydentää esitystään asettamalla yrittäjävähennykselle 50 000 euron katon. Tämä on vähintään, mihin hallituksen pitäisi tulla vastaan, jos yhtään nämä tulonjakovaikutukset kiinnostavat.

19.33 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Olen itse ollut pienyrittäjä kolmisenkymmentä vuotta, joten asiat ovat minulle tuttuja. Sen takia toivon, että tehtäisiin kaikkemme sen eteen, että pienyrittäjien, yksinyrittäjien, pk-yrittäjien asemaa parannettaisiin.

Se, mikä on tässä vähän kummastuttanut, niin tässä keskustelussa kuin muissakin keskusteluissa, on nyt sitten se, että on epäselvää, onko se yhteisöveron alennus, joka edellisellä hallituskaudella toteutettiin, hyvä vai huono asia. Jos se on huono ja väärä toimenpide, niin nykyisellä hallituksellahan on kaikki valtuudet nostaa yhteisöveroa, mutta tällaista esitystä en ole tässä salissa vielä kuullut.

Sitten täällä on moneen kertaan todettu, että olemme menettäneet 900 miljoonaa euroa verotuloja sen myötä per vuosi. Tämä väitehan ei pidä yksinkertaisesti paikkaansa. Se oli se staattinen luku, jota käytettiin silloin kun tämä muutos tehtiin. Mutta tosiasia, aivan kuten itse asiassa edustajat Hoskonen ja Kankaanniemi ovat todenneet, joskus veronlasku voi johtaa positiivisiin lopputuloksiin verokertymän suhteen, joten tässäkin asiassa toivoisin, että päättäisitte, kummin asia on. Onko sittenkin käynyt niin, että veronmenetys ei ollut niin suuri? Ja jos veronmenetys ylisummaan on huono asia, niin kuin se kieltämättä on, niin mikä logiikka siinä sitten on, että tämä veronmenetys nyt sitten edellyttäisi lisäveronmenetystä myös muitten yhtiömuotojen osalta? Tätä logiikkaa en kerta kaikkiaan ymmärrä. (Toimi Kankaanniemi: Oikeudenmukaisuus vielä!) Nyt olen vihdoinkin saanut edustaja Kankaanniemen puheesta selkoa siihen, mitkä nämä hallituksen esityksenkin mukaan heiveröiset tai olemattomat työllisyysvaikutukset olisivat tällä 125 miljoonalla eurolla, joka tärvätään yrittäjävähennykseen: voitaisiin siis palkata 154 farmaseuttia. (Toimi Kankaanniemi: En minä niin sanonut!) Nopeasti laskettuna tämä tarkoittaa 800 000 euroa per työpaikka. Sanoisin, että tämä se vasta on tempputyöllistämistä. (Toimi Kankaanniemi: No joo, tuo nyt on tulkintaa!)

Olennaista on nyt huomata se, kuten edustaja Kiurun ja edustaja Aallon erinomaisissa puheenvuoroissa on käynyt ilmi, että tämä koko verolajien vertailu on täysin harhaanjohtavaa. Ylivoimainen valtaosa näistä pienistä yrittäjistä, jotka ovat oikeutettuja tähän yrittäjävähennykseen, maksaa nyt ansiotuloveron mukaan, joka on näin pienillä tulotasolla huokeampi kuin edes tämä alhainen yhteisöverokanta. (Touko Aalto: Näin on!) Tässä kokonaisuudessa pitäisi tuki huomioda se, että yhteisöveron laskemiseen liittyi myös olennaisena osana pääomatuloveron korottaminen, myös osinkoverotuksen korottaminen, niin että se kokonaisverorasite osakeyhtiön osakkaalle on 27:ää prosenttia, noin suurin piirtein. Ja tälle veroprosenttitasolle suurin osa näistä yrittäjävähennykseen oikeutetuista ei tule ylittämään. Itse asiassa hallituksen esityksessähän — jota tässä koko ajan siteeraan, koska se on tässä nyt kuitenkin se dokumentti, johon pitää nojata, eivätkä erilaiset arviot, joita etu-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

järjestöt esittävät — todetaan, että näitten yrittäjävähennykseen oikeutettujen henkilöiden tulojen mediaani, kun pannaan tulot peräkkäin, jää alle 10 000 euroon. Tällä tulotasolla hallituksen esityksen mukaan verotus kevenisi 100—150 euroa vuodessa, siis hallituksen esityksen mukaan. Ja tämä muunnettuna nyt siihen käteen jääväksi tuloksi tarkoittaa, että tämä arvostamamme parturi, suutari, kampaaja, talonmies, siivooja saa 40 euroa käteen vuodessa. Tämä tarkoittaa siis kuukaudessa sellaista summaa, jolla saa bussilipun paikkaan X, mutta paluumatka pitää maksaa itse.

Minä toivon asiallista keskustelua sen takia, että mielestäni opposition tehtävä, kunnia-tehtävä, on se, että osoitamme niitä sudenkuoppia, joita ei ole ehkä tultu ajatelleeksi, ja niitä vaikutuksia, joita ei ole tultu ajatelleeksi tätä lakiesitystä tehtäessä. Ne on hyvä viimeistään tässä vaiheessa ottaa huomioon. Ja tässä erityisen olennaiseksi tulevat nämä tulonjako-vaikutukset, joihin tuossa jo viittasinkin.

Hallituksen esitys toteaa, että ehdotetut muutokset lisäävät merkittävästi tuloeroja Gini-kertoimella mitattuna. Veronkevennys kohdistuu "voimakkaammin harvalukuisiin suurituloisiin yrityksiin ja niiden omistajiin kuin runsaslukuisiin pienituloisiin yrityksiin ja niiden omistajiin". Täällä on jo siteerattu eduskunnan tietopalvelussa teetettyä laskelmaa, jossa lähes puolet yrittäjävähennyksen summasta, 55 miljoonaa euroa, menee ylimpään tulokymmenyksen. Tämä ylin tulokymmenys hyötyy paitsi euromääräisesti myös prosentuaalisesti eniten tästä yrittäjävähennyksestä. Se siis lisää elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden verotuksen regressiivisyyttä.

Ja nyt edustaja Kankaanniemen mieliksi otetaan tämä esimerkki apteekkareista, asianajajista ja esimerkiksi yksityislääkäreistä: Apteekkareiden käteen jäävä tulo, siis Apteekariliiton oman ilmoituksen mukaan, kasvaa keskimäärin 5 700 euroa vuodessa. Suomen rikkain apteekkari tai suurituloisin apteekkari hyötyy laskujeni mukaan 25 000 euroa joka ikinen vuosi. (Toimi Kankaanniemi: Se voi työllistää!)

Asiantuntijalausunnoissa on kiinnitetty huomiota kaikkiin niihin epäkohtiin, joita täällä salissakin olemme tuoneet esiin, ja olen todella harmissani siitä, että hallitus on tehnyt tästä mietinnöstä varsin suppean ja varsin yksipuolisen. On tärkeää tuleville polville, tutkijoille, opiskelijoille, historioitsijoille, ehkä tuleville päättäjillekin nähdä se kokonaisuus, ja siksi vastalauseemme yrittää tasapainottaa tätä tilannetta.

Kun puhumme sitten yrittäjyyden kannustimista, niin eikö ole aika ilmeistä, että yhden bussilipun hinta per kuukausi ei sinällään innosta ketään ryhtymään yrittäjäksi? Se ei ole edes oikeastaan ele, koska sanoisin, että sosialidemokraattien paljon parjattu suklaarasia on kuitenkin arvokkaampi kuin tämä.

Toisekseen sitten siellä toisessa päässä, jossa ovat siis nämä kaikkein hyvätuloisimmat ammatinharjoittajat, heidän tekevät asiantuntijatyötä yritysmuodossa. He eivät kannata aitoa yrittäjäriskiä. No, apteekkiala on tietysti säänneltyä jo kaikin tavoin, mutta myöskään siinä, onko huippukoulutettu erikoislääkäri palkansaaja vai yrittäjä, ei tämä yrittäjästatus tuo hänelle minkäänlaista riskiä. Tämä on oikeastaan käänteinen kannustin. Se kannustaa siis henkilöitä muuntamaan tulojaan yritystuloiksi, jos ne tällä hetkellä ovat palkkatuloja. Ja tämä on se kehitys, jota olemme tässä pyrkineet estämään, melkein hallituspuolesta riippumatta. Tulonmuunto on asia, johon emme ole halunneet kannustaa, mutta tämä johtaa siihen.

Summa summarum: Kyllä se 125 miljoonaa on iso raha. Se tuntuu olevan valtavan iso raha, kun se pitää jostakin nipistää ja säästää ja ottaa pois, kun se on aivan välttämättä saatava. Paljon pienempiäkin erä, alle kymmenesosa tästä erästä on haluttu säästää jostakin

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

aiheesta, mikä on johtanut siihen, että kaikkein pienituloisimpien etuudetkaan eivät tämänmoiselta ole säästyneet. Silloin, kuten edustaja Aalto sanoi, tämä summa tässä rajallisessa maailmassa, rajallisten resurssien maailmassa, pitäisi käyttää paremmin. Olemme esittäneet kaksi kiistatta pienimpien yritysten toimintaedellytyksiä parantavaa esitystä tämän tilalle samalla hintalapulla.

Oli tietenkin aika paljastavaa, että en muista, kuka edustaja täällä aikaisemmin sanoi, että tämä arvonlisäveron alarajan nostaminen on nyt hyväksyttävää, on tullut käännekohta, kun Suomen Yrittäjätkin on kääntänyt kelkkansa tässä asiassa. Se oli aika paljastavaa sikäli, että kun tämä huonosti perusteltu yrittäjävähennys on ollut koko ajan Suomen Yrittäjien ohjelmassa ja hallitusohjelmassa, ja kun he jäivät nyt tässä kiky-sopimuksessa lehdel-le soittamaan ja olivat aika tyytymättömiä siihen, että heidän tavoitteensa eivät edenneet, niin on aivan päivänselvää, että tätä asiaa on vain pakko heidän mielikseen viedä maaliin, vaikka kaikki näkisivät, että tämä uudistus on epäonnistunut.

Olen iloinen Suomen Yrittäjien viisastumisesta asiassa. Siihen on vaikuttanut VATTin tekemä tutkimus, joka on osoittanut, että tämä matala alviraja on kasvun este ja sitä voisi aivan mainiosti vailla esitettyjä kynnysvaikutuspelkoja korottaa. Yrittäjänaiset ry on ehdottanut tämän alvin alarajan nostamista jopa 50 000:een. Eli kun kysytään pienyrittäjiltä itseltään, mitä he haluavat, niin tämä on siinä listalla aina ykkösenä. Minkä kumman takia me emme voi kuunnella ja pohtia, mikä se heidän toivomansa reformi olisi ja voimmeko sen toteuttaa — sen sijaan, että kohtelemme näitä yksinyrittäjiä näin huonosti, että jollakin olisi oikeus jopa suuttua siitä 3 euron 20 sentin bussilipusta.

19.44 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Eräs yrittäjävähennyksen perusteista on antaa muille kuin osakeyhtiömuodossa ammattiaan harjoittaville yrittäjille viime vaalikaudella toteutettua merkittävää yhteisöveron alennusta edes osittain vastaava veronkevennys.

Vasemmisto-oppositio on puhunut tänäänkin kovaan ääneen niin sanotusta apteekkari-vähennyksestä, ja se on tietysti retoriikkaa, joka kuuluu opposition etuoikeuksiin. Se heille suotakoon, en heitä tästä termistä sinänsä tuomitse. Ymmärrettävästi suuremmilla tuloilla myös vähennys on kuitenkin suurempi, mutta näin on ollut myös yhteisöveron alennuksen osalta, joka tehtiin siis viime vaalikaudella. (Timo Harakka: Ei prosentuaalisesti!) Tietyn euomääräisen tulorajan asettaminen nyt yrittäjävähennystä laskettaessa olisi pienentänyt yrittäjän kannusteita kasvattaa yritystään tätä rajaa suuremmaksi, ainakin verrattuna nyt tähän hallituksen tuomaan esitykseen. Siten tässä nykyisessä muodossaan yrittäjävähennys on mielestäni perusteltu ja selkeä, ja nimenomaan selkeyttähän oppositio kaipasi lisää, ainakin edellistä lakiesitystä käsiteltäessä.

Yrittäjävähennyskään ei ehkä mallina ole aivan täydellinen, mutta täytyy muistaa lisäksi, että kaikkein pienimmille yrityksille on tehty muitakin niiden toimintaa helpottavia uudistuksia, kuten maksuperusteinen arvonlisävero, jota olemme täällä muutama päivä sitten käsitelleet. Oletettavasti ja toivottavasti lisääkin pk-yrittäjyyden edellytyksiä koskevia parannuksia on tulossa ensi kevään kehysriihessä.

Arvoisa puhemies! Kuten autoveron merkittävän alennuksen kohdalla on tänä vuonna jo nähty, niin autoveron alennus lisäsi taloudellista aktiviteettia niin paljon, että valtion verotulot ovat (Puhemies koputtaa) jopa kasvaneet, ja oletettavasti myös yrittäjävähennyksen kohdalla käy näin.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

19.46 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Kuten tiedämme, työpaikat syntyvät pieniin ja keskiuuriin yrityksiin. Siksi on hyvä etsiä keinoja, joilla kannustetaan näitä yrityksiä palkkaamaan uusia työntekijöitä. Tämä esitetty verovähennys ei kuitenkaan ole tehokas keino uusien työpaikkojen luomisessa, vaikka hallitus sitä sillä perusteleekin. Jos haluamme uusia työpaikkoja, niin tehokkain keino olisi vähentää työntekijän palkkaamisesta syntyviä sivukuluja. Tätä me vihreät olemme varjobudjetissamme esittäneet.

Kun valtiovarainministeri Orpo esitteli tätä lakia, kysyin häneltä, minkä verran tähän verovähennykseen satsatulla rahalla, 120 miljoonalla, olisi voitu alentaa työntekijän palkkaamisesta aiheutuvia sivukuluja ja olisiko tämä ollut tehokkaampi keino uusien työpaikkojen synnyttämiseksi. Itse asiassa jouduin esittämään saman kysymyksen pariinkin kertaan, ennen kuin ministeri vastasi. Hänellä ei ollut oikein vastausta, eikä hän oikein osannut kertoa sitäkään, onko tällä esityksellä varsinaisesti työllistämisaikavaroja. Myös valiokunta on mietinnössään todennut, ettei tällä esityksellä välttämättä työllistämisaikavaroja ole.

Tämä esitys voidaankin nähdä palkankorotuksena yrittäjille. Se on sinänsä kannatettava, sillä useimmille yrittäjille jää käteen varsin pieni palkka valtavasta työmäärästä huolimatta. Vihreiden mielestä yrittäjät ja itsensä työllistäjät ovat palkankorotuksensa ansainneet. Emme kuitenkaan näe tarpeelliseksi, että nyt niukkoina aikoina on tarpeen suunnata niin suurta korotusta, mitä tällä esityksellä annetaan, kaikkein suurituloisimmille yrittäjille, kuten lääkäreille ja asianajajille. Yli puolet yrittäjävähennyksen 120 miljoonasta menisi kahteen ylimpään tuloluokkaan. Me esitämme, että yrittäjävähennykseen asetetaan 50 000 euron katto. Kaikki yrittäjät koosta riippumatta saisivat vähennykset tuohon rajaansaakka. Se leikkaisi yrittäjävähennyksen hyötyjä kaikkein parhaiten menestyviltä, mutta kannustevaikutus säilyisi muissa yrityksissä. Samalla malli (Puhemies koputtaa) olisi 23 miljoonaa edullisempi — rahasumma, jolle on parempaa käyttöä.

19.49 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty erinomaisen hyviä puheenvuoroja tämän lakiesityksen ongelmista, joten ajattelin lähestyä aihetta yhden toisen hallituksen meneillään olevan uudistuksen kautta.

Edustaja Kankaanniemi ja edustaja Savio, osaatteko kertoa, mikä väestöryhmä on Suomen pienituloisin tällä hetkellä? Se on nuoret aikuiset opiskelijat. Osaatteko kertoa, mihin yksittäiseen etuuteen hallituksen suurin leikkaus, siis yksittäiseen etuuteen kohdistuva leikkaus, tehdään? Se tehdään opintotukeen. Tiedättekö, paljonko hallitus aikoo säästää tällä opintotukeen tehtävällä jättileikkauksella? 122 miljoonaa, eli se vastaa itse asiassa aika hyvin sitä rahasummaa, minkä hallitus nytten on antamassa kaikista suurituloisimmille yrittäjille tämän yrittäjävähennyksen myötä siitä huolimatta, että kuten esityksestä käy ilmi, on kiistatta niin, että tällä ei tule olemaan mitään merkittäviä työllisyyttä tai yrittäjyyttä edistäviä vaikutuksia, siitä huolimatta, että kuten puheenvuoroissakin on tuotu esille, tämä hallituspuolueiden käyttämä perustelu verokohtelun oikeudenmukaistamisesta ei pidä paikkaansa silloin, kun puhutaan henkilöyrittäjistä, jotka nostavat tulonsa ansiotulona ja tekevät suhteellisen pientä tulosta, ja siitä huolimatta, että kiistatta on niin, että ylivoi- maisesti suurin euromääräinen hyöty tästä vähennyksestä tulee niille jo valmiiksi hyvä- tuloisille yrittäjille, joiden yritystoiminta jo tällä hetkellä on kannattavaa.

Kuten aikaisemmassa puheenvuorossani mainitsin, tässä on ihan puhtaasti kyse rahalah- jasta, minkä hallitus on halunnut antaa tälle yrittäjäryhmälle ja halunnut viedä (Puhemies koputtaa) Suomen pienituloisimmalta väestöryhmältä.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

19.51 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Ajattelin käydä vielä läpi joitakin arvioita tähän yrittäjävähennykseen liittyen. Ajattelin aloittaa siitä, keitä tämä uusi vähennys tosiasiassa hyödyttäisi.

Lähdetään liikkeelle siitä yksinkertaisesta tosiasiasta, että ylivoimainen enemmistö yrittäjävähennykseen oikeutetuista ei maksa tälläkään hetkellä läheskään tuota 26,8 prosentin veroa saati pääomaveron alimman kannan mukaista 30 prosentin veroa, joka muutoin olisi ansiotuloverotusta edullisempi, jos vuosiansiot ylittävät 39 000 euroa vuodessa. Näin pienillä tuloilla ansiotuloverotus on tosiasiasa edullisempi vaihtoehto suurelle osalle näistä yrittäjistä, jotka tulevat olemaan oikeutettuja tähän niin kutsuttuun yrittäjävähennykseen. Hallituksen oman esityksen mukaan elinkeinonharjoittajien tuloista yli 90 prosenttia, henkilöyhtiöiden osakkaiden tuloista 77 prosenttia ja maatalouden harjoittajien tuloista 55 prosenttia verotetaan juuri ansiotulon mukaan. Tosiasia siis näyttää olevan, että tämän hyvin pienen tulomuodostuksen ja kevyen ansiotuloverotuksen takia pienyritysten verotus on selvästi valtaosin yhteisöverokantaakin, 20 prosenttia, kevyempää. Näin yrittäjävähennykseen oikeutetuista käytännössä kolmea neljäsosaa verotetaan jo nyt ansiotulon mukaan.

No, kun näin kerran sitten on, niin tietenkin joudumme pohtimaan yhdessä sitä, mitä tämä käytännössä tarkoittaa. Me olemme perustelleet tässä esityksessä yrittäjävähennystä ja sen tarvetta sillä, että yritysmuodot ovat keskenään erilaisia juuri verotukseen nähden. On siis ajateltu, että tällä esityksellä korjataan sitä aukkoa, että aikoinaan yhteisöveroa laskettiin, ja nyt olisi aika näitä muita muotoja tukea tällä uudella vähennyksellä. Tosiasiasa esitystä ei voi vielääkään perustella näiden eri yritysmuotojen erilaisella verotuksella, vaan olisi reilumpaa vertailla listaamattoman osakeyhtiön jakaman voiton kokonaisverorasitusta ja ansiotuloveroa. Asiantuntijakuulemiset ovat myöskin osoittaneet, etteivät ansiotuloverotuksen yleiset kevennykset riitä, ja lähteneet siitä, että mikäli hallitus haluaa saattaa yrittäjäasemassa työskentelevät parempaan verotukselliseen asemaan kuin palkkatulon saajat, niin tämä tulisi selkeästi sitten myöskin tuoda esille. Nyt näitä argumentteja kuitenkin käytetään perustelematta ja käytetään, vaikka hallituksen esityksessä tällaista kulmaa perusteluksi ei avatakaan.

Arvoisa puhemies! Tulonjakovaikutuksista on käyty myöskin illan aikana keskustelua. Yrittäjävähennykseen oikeutetuista, sen tulevista saajista, käytännössä 150 eli noin puolet tekee todella pientä tulosta, kun mediaanitulo on alle 10 000 euroa. Mikä on sitten keskiarvo? Sitä tässä hallituksen esityksessä ei kerrota. Mutta 10 000 euron vuositulot saamalla tämä yrittäjävähennys olisi noin 50—150 euroa vuodessa. Ja kun tämä summa vähennetään verotettavasta tuloksesta, niin tosiasiasa summa jää erittäin pieneksi. Esimerkiksi jos tuo tulo on noin 10 000 euroa ansiotulosta, niin käytännössä 40 eurosta puhutaan.

Erikoista koko esityksessä on se, että se ei erottele eikä tee eroa siinä, kannattaisiko miettiä euromääräistä huojennusta vai prosenttuaalista. Kyllä ylin tulokymmenys, siis tässä esityksessä, hyötyy erityisesti myös prosenttuaalisesti, ja siitä hyvin vähän keskustellaan. Kun me katsomme näitä ylimmän tulokymmenyksen käteen jääviä tuloja, niin ne kasvavat prosenttuaalisesti kaksi kertaa enemmän kuin kahdeksannen tulodesiilin tulot. Ja kyllä nämä taulukot osoittavat sen, että hyöty kasvaa joka tuloluokassa merkittävästi, ja tätä kautta näyttää siltä, että yrittäjävähennys siis lisää elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden verotuksen regressiivisyyttä. Ja hallituksen esityksen tavoitteena on siis tosiasiasa, kun tämä on sallittu, verotuksen regressiivisyyden lisäys.

No, jos sitten katsotaan, keitä tämä hallituksen esitys tosiasiallisesti hyödyttää. Tarkoitus on laskea — salissa kuultujen puheenvuorojen pohjalta — yrittäjän verotus osakeyh-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

tiötasolle, niin kuin täällä käytettiin näitä perustelevia puheenvuoroja. Mutta se toteutuu vain 20 prosentissa näistä tapauksista, ja tältä osin voidaan sanoa, että se toteutuu vain siinä ryhmässä, kun puhutaan erittäin hyvätulolisista yrittäjistä ja ammatinharjoittajista. Kyllä minusta on oikeutettua täällä salissa kysyä, että oliko tämä hallituksen tarkoitus, että vain heille, jotka ovat erityisen hyvätuloisia yrittäjiä ja ammatinharjoittajia, tämä kohdennettaisiin tällä tavalla.

Meidän täytyy myös ottaa huomioon, että täällä hyvätuloisten yrittäjien luokassa ei välttämättä kasvua tapahdukaan samalla tavalla työllisyyden näkökulmasta kuin salissa on käytetty näitä puheenvuoroja. Eli tosiasiaa ammattiaan yritysmuotoisesti harjoittavat yrittäjät, jotka voisivat toimia myöskin ansiotuloverotuksen piirissä, kuten yksityislääkärit ja asianajajat, ovat tässä merkittäviä hyötyjiä. Ja nyt on kysyttävä teiltä, kuinka moni yksinyrittävä yksityislääkäri tai yksinyrittävä asianajaja palkkaa lisää henkilökuntaa tämän vähennyksen johdosta. Silloin me tulemme jälleen siihen kysymykseen, ovatko nämä oikeudenmukaisia. Jakautuuko tämä yrittäjävähennys aidosti juuri niin, kuin oppositio on epäillyt, eli epätasaisesti ja epäoikeudenmukaisesti, vai mistä tässä tosiasiallisesti on kysymys?

Tämä esitys ei tule auttamaan käytännössä pienituloista yrittäjää mutta antaa entistä suuremman edun, myös prosentuaalisesti, suurituloiselle yrittäjälle. Se on kyllä tulkittava tässä tilanteessa työllisyys- ja kasvupolitiikan sijasta yksinkertaisesti suureksi lahjaksi, vastikkeettomaksi eduksi tilanteessa, jossa yrittäjyyttä, talouskasvua ja työllisyyttä voisi tukea aivan toisilla tavoin paljon paremmin lopputuloksin.

Me olemme esittäneet, että me tekisimme mieluumminkin ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkakulujen lisävähennysoikeuden, ja tästä jätetyn lakialoitteen tavoin se todella tähdentäisi sitä, että tuetaan ennen kaikkea yksinyrittäjiä. Ja toinen keino vastata tällä samalla euromäärällä, joka tähän käytetään, olisi se, että arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa korotettaisiin nykyisestä 10 000:sta 30 000 euron liikevaihtoon. Ja keskeistä tässä on se, halutaanko aloittaa komission kanssa nämä neuvottelut vai ei. Tässä salikeskustelussa näyttää siltä, että ei olla valmiita siihen vielä.

Arvoisa puhemies! Näistä kasvuvaikutuksista on hyvä todeta se, että yrittäjävähennys on väärä ja kallis keino siihen, että saadaan aikaan kasvupanostuksia. Sama raha voidaan käyttää, niin kuin mekin olemme esittäneet, eli noin 120 miljoonan panostuksen hintaluokassa voidaan yrittäjyyttä vahvistaa paremmin keinoin, jotka äsken luettelini. Tässä tapauksessa nämä keinot, joita hallitus tässä esittää, eivät toisi todellisia, aitoja kasvupanostuksia, koska jopa hallituksen esitys tämän tunnustaa. Hallituksen esityksessä todetaan, (Puhemies koputtaa) ettei tule näitä...

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Huomaan, että 10 minuutin suositusaika on jo käytetty.

Arvoisa puhemies! Lopetan toteamalla, että valiokunnan mietinnönkin mukaan työllisyysvaikutuksista on esitetty erisuuntaisia näkemyksiä ja myönteisiä työllisyysvaikutuksia ei pidetä todennäköisinä eikä kasvuvaikutuksia millään tavalla merkittävänä. Silloin esitetäänkin kysymys, onko tämä vain yksi laji kaverikapitalismin kirjossa, jossa suurituloisille yrittäjille tuetaan entistä enemmän, kymmenillä miljoonilla hyötyä, josta ei synny kasvupanostuksia.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

20.02 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Tämä 120 miljoonan euron veronkevennys on perusteltu ja oikea toimenpide. Se jää kokonaan Suomeen suomalaisille ahkerille, sen ansaitseville yrittäjille. He kasvattavat tällä kotimaista kulutuskysyntää. Se tuo työtä, palveluja ja niin edelleen. Eli se on erittäin perusteltu.

Otin esille tuon 154 farmaseutin työllisyyskysymyksen esimerkkinä siitä, että tälläkin on osavaikutus heidän työllistymiseensä, mutta niin kuin edustaja Harakka varmasti ymmärtää, se on vain pieni osa tästä kokonaisuudesta. Tämä vähennys koskettaa valtavan suurta joukkoa pieniä yrittäjiä, ja olen ylpeä, että tämä hallitus toimii näin, että muistaa näitä.

Viime kaudella todellakin sosialidemokraattien johdolla tehtiin raju yhteisöveron alennus, 900 miljoonaa, ja siitä meni suuri osa ulkomaille. Teillä sosialidemokraateillakaan ei ollut silloin mitään todisteita siitä, että se koituisi työpaikkojen syntymiseksi kotimaassa. Ei tällaista vakuutta ollut, eikä meillä tänä päivänä ole mitään varmuutta, kuinka paljon se on tuonut työpaikkoja. Siitä on varmuus, että osinkojuhlat siitä kasvoivat, ja niitä osinkojuhlialia on vietetty kai monella mantereella Suomen ulkopuolella.

Arvoisa puhemies! Se oli ministeri Claes Andersson, joka leikkasi opintotukea. Nyt siirryttiin opintorahasta pienellä palalla tuonne lainan puolelle, mikä on ihan perusteltua. Suomen Yrittäjät on tätä uudistusta kannattanut, ja kun (Puhemies koputtaa) tämä toteutuu, niin nyt se sitten asettaa uuden tavoitteen arvonlisäveropuolella.

20.04 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Itse tuossa käytin jo pidemmän puheenvuoron ja pidän erittäin myönteisenä sitä, että meillä on yrittäjämönteinen hallitus tässä maassa. Ne työpaikat, joista usein tässä salissa kannetaan huolta, syntyvät tulevaisuudessaakin yrityksiin. Emme me poliitikot, ei meidän hallituksemme emmekä me kansanedustajat niitä pysty synnyttämään, mutta me voimme helpottaa ja mahdollistaa ja luoda sellaista ilmapiiriä, jossa työtä ja työllisyyttä syntyy lisää.

Niin kuin tässä keskustelussa aiemmin on esille tullut, viime vaalikaudella yhteisöveroa kevennettiin 20 prosentilla, ja tämä veronkevennys kohdistui ennen muuta isompiin yrityksiin. Alennus ei kuitenkaan hyödyttänyt henkilöyhtiöitä eikä elinkeinonharjoittajia, mutta viime kauden veronkiristykset sen sijaan koskivat kaikkia yrityksiä ja yritysmuotoja. Eli kevennys meni vain suurille osakeyhtiöille yhteisöveron kautta, mutta veronkiristykset tehtiin kaikille yrityksille ja yritysmuotoihin. Noin puolet pk-yrityksistä on nimittäin muita kuin osakeyhtiöitä. Tämän jälkeen näiden henkilöyhtiöiden kokonaisverotus on ollut noin 5 prosenttia kireämpää kuin vastaavissa tuloluokissa olevien palkansaajien, ja minun mielestäni on myös oikeudenmukaisuuskysymys, että myös näille, jotka yrittäjähengessä toimivat ja työllistävät itsensä ja ehkä 1—2 muuta henkeä, kohdistetaan tällainen kannustin. Ja vaikka sosialidemokraatit tätä ovat arvostelleet — en ole heitä ennenkään pitänyt mitenkään yrittäjämönteisenä puolueena enkä pidä tämänkään keskustelun jälkeen — niin itse arvostan sitä, että suomalaiset yrittäjät ovat tätä kiitelleet ja (Puhemies koputtaa) ottaneet mieluisasti vastaan.

20.06 Timo Harakka sd: Niin, edustaja Heinonen nyt ei ollut tässä läsnä suurinta osaa keskustelua, mutta hänellä oli voimakas mielipide siitä. Ei tällä nimittelyllä päästä nyt yhtään eteenpäin, että kilpaillaan siitä, kuka on yrittäjämönteisin ja kuka on yrittäjäkielteinen. (Timo Heinonen: Teot ratkaisevat!) Itse en käytä tällaista sanontaa enkä myöskään arvioi kenenkään henkilökohtaista mielentilaa.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Näin mahdolliseksi loppukevennykseksi totean, että jatkan tätä luovaa matematiikkaa siltä osin, että jos tosiaan on näin, että 10 000 euron mediaanitulolla yritysvähennyksen saa ja hänelle jää käteen 3 euroa 20 senttiä kuukaudessa, niin sitten, kun jatketaan laskutoimitusta, sehän tarkoittaa kuukauden jokaiselle päivälle 10 senttiä, ja se tarkoittaa noin sentin tuntipalkkaa, jota hän voisi sitten tarjota tässä työllistämälleen ihmiselle. Niin pitkälle emme paikallisissa sopimuksissa ole päässeet emmekä toivottavasti pääsekään, että nämä työllisyysvaikutukset lasketaan tällaisten tuntipalkkojen mukaan.

20.07 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Koska suurella osallahan tämän yrittäjävähennyksen saajista käteenjäävä hyöty lisääntyy alle 100 euroa kokonaisessa vuodessa, todellisuudessa kannustin yritystoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen on aika olematon. Minusta tämä edustaja Harakan logiikka ja laskukaava osoittaa sen, että hallitus on ollut näin lauhkea täällä erittäin pienituloisten yrittäjien päässä, että noin 10 eurolla kuukaudessa saa tätä hyötyä. Me olemme käyneet hyvin tarkkaan tämän esityksen kaikki ongelmat tässä läpi, ja jos olisi aidosti haluttu tehdä yrittäjävähennys, joka olisi kannustanut täällä pienimmässä päässä yrittämiseen, niin silloin tietenkin olisi puututtu siihen, mikä on se todellinen euromäärä, jonka tämä pienituloisen yrittäjä voi saada. Tässä tapauksessa on käsittämätöntä, että tämä ehdotus kohdistuu juuri niihin, jotka jo muutoinkin tienaa merkittävästi yrittäjinä. Tämä tulonjakovaikutus on ongelma tässä esityksessä, ja sitä ei ole haluttu tunnustaa hallituspuolueissa. Miksi tämä tehtiin näin?

20.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Kun tässä puhutaan, että kuka on yrittäjämyönteinen ja kuka ei, niin loppupelissä teot ratkaisevat. Puhetta ja lupauksia ja kauniita sanoja on helppo sanoa, mutta laitetaan nyt muutama asia, mitä nykyinen hallitus tekee. Vanhemmuuden kustannusten tasaaminen, merkittävä asia yrittäjille, ennen muuta naisvaltaisille aloille, on oikeudenmukaisuuskysymys, se on tasa-arvokysymys. Se tulee voimaan ensi vuoden huhtikuussa. Maksuperusteinen arvonnäkövero, vero, jota pienet tavalliset suomalaiset yrittäjät ovat pitkään odottaneet, eli se, että yritykset eivät enää toimi pankkeina ja maksa etukäteen vaan vasta siinä vaiheessa, kun heille tulee tulo, he maksavat tuon arvonnäköveron, vaikuttaa noin 190 000 suomalaiseen yrittäjään.

Sitten yrittäjävähennys, jota suomalaiset yrittäjät ovat toivoneet. Nyt he sen saavat, ja he ovat myös sitä kuvanneet ja tuoneet esille, että se on malli, jonka he haluavat käyttöön, ja se on oikeudenmukaisuuskysymys myös. Niin kuin aiemmin kuvasin, meidän aiemman hallituksemme toimet, mitkä sinänsä olivat oikeita ja kannatettavia, kokoomus niitä oli tukemassa, ovat auttaneet isompia yrityksiä ja osakeyhtiöitä mutta nämä pienet, suutarit, parturit ja muut, mukaan lukien tietysti apteekkarit, joita täällä sosialidemokraatit halveksuvat aika kovallakin sanalla, jotka tekevät ihan kovaa työtä yritystensä kanssa, ovat jääneet ulkopuolelle, ja nyt sinne kohdennetaan tämä heidän toivomansa yrittäjävähennys. Minun mielestäni se on hyvä, että näin meidän verotustamme tasapuolistetaan. Niin kuin sanoin, nämä pienet yritykset maksavat jopa 5 prosenttiyksikköä kovempaa veroa tällä hetkellä kuin vastaavasti tienaaavat työtä tekevät.

20.11 Timo Harakka sd: Edustaja Heinonen puhui tässä siitä, että on ryhdyttävä tekoihin. Kyllä, mielestäni olen valmis seuraamaan erittäin tarkasti, ja varmaan tekin luotte tähän sellaisen seurantarjestelmän, että voimme tässä salissa, sanotaan, kahden vuoden

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

päästä todeta, oliko tällä kalliilla yrittäjävähennyksellä minkäänlaisia työllisyys- ja kasvuvaikutuksia.

On tunnettua, että Suomen Yrittäjät on etujärjestönä tätä esitystä ajanut erittäin voimakkaasti, mutta yksikään verotuksen asiantuntijatyöryhmä, esimerkiksi Martti Hetemäen johtama työryhmä tai mikään mukaan, ei ole nähnyt yrittäjävähennyksen kaltaista toimenpidettä tärkeänä, saatikka välttämättömänä. Valiokunnan kuulema asiantuntija totesikin aivan yksikantaan ja aivan suoraan, että tässä ei ole kysymys verotuksen oikaisemisesta tai oikeudenmukaistamisesta, tässä on kysymys yhdelle erityisryhmälle suunnatusta veroedusta, ja näinhän se on.

Minusta on myönteistä, että Suomen Yrittäjät on tullut meidän kannallemme tässä arvonlisäveron alarajan nostamisessa. Tämä on oikea marssijärjestys. Ei siis niin, että me täällä salissa luomme Suomen Yrittäjien kannanottoja ja he ohjaavat meidän päätöksenteokamme, vaan niin, että me esitämme aloitteita ja ilahdumme, että Yrittäjänaiset ry:n lisäksi myös Suomen Yrittäjät on tässä nyt vihdoinkin kääntänyt kelkkansa ja nähnyt valon. Tässä järjestyksessä mennään.

20.13 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Todellakin, maksuperusteinen alvi, vanhemmuuden kustannusten tasaus ja kilpailukyky sopimukseen sisältyvät monet yrittäjyyttä edustavat tai edistävät toimenpiteet ovat tärkeä kokonaisuus, ja tämä on osalisäys siihen. Mutta vielä tärkeämpää on se, että hallitusohjelma on elinkeinopolitiikkaa, työllisyyttä ja taloutta vahvistava vahva kokonaisuus, ja sen osana tämä on pieni mutta merkittävä uudistus pk-yritysten kannalta.

Mutta nimenomaan tämä, että meillä on hallitusohjelma, jota nyt toteutetaan määrätietoisesti, on saanut aikaan taloudessa käänteitä. Kun teidän sosialidemokraattien valtiovarainministerin ja työministerin aikana työttömyys kasvoi, velka kasvoi kauhealla vauhdilla ja bkt aleni, niin nyt nämä kaikki ovat kääntyneet kasvuun, siis positiiviseen kasvuun. Työllisyys paranee, bkt kasvaa, investointisuunnitelmia on paljon. Tämä kertoo siitä, että tällä politiikalla on muutos saatu aikaan, ja se on kaikkein tärkeintä pk-yritysten kannalta. Pk-yritykset saavat alihankkijoina ja suorana palvelujen kysynnän kasvun kautta työtä ja pyörät pyörivät entistä kiivaammin, ja me pääsemme tästä talouden kurjuudesta, johon on viimeisen seitsemän vuoden aikana eri syistä jouduttu.

Viime vaalikausi oli, niin kuin Raimo Sailaksen Laman taittaja -kirjassa todetaan, surullinen. Hän totesi, että se oli hänen aikanaan Suomen huonoin hallitus, epäonnistunein hallitus. Martti Miettusen hallitus oli toiseksi huonoin. Se ymmärsi erota nopeasti, (Puhemies koputtaa) sen tähden se ei ollut kaikkein huonoin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa vastauspuheenvuoroja ei enää myönnetä. Täällä voi kyllä puheenvuoroa pyytää ja keskustelua voidaan hyvin jatkaa.

20.15 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Meillä on Suomessa noin 300 000 yritystä, ja ne työllistävät yli 1,4 miljoonaa suomalaista ihmistä, ja tämä on merkittävä panos suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan pyörittämiseen ja rahoittamiseen. Sen takia pidän tärkeänä sitä, että suomalaisia yrittäjiä arvostetaan ja myös heitä ymmärretään ja kuullaan, niin kuin hallitus on kuullut. Ei se ole pahaksi, että jos on korvat, niin ne korvat myös kuulevat ja sen mukaan voidaan toimia, jos se nähdään kokonaisuuden kannalta järkeväksi. Palasista tämä kokonaisuus varmasti muodostuu, ja itse olen tässä salissa jo usean vuoden ai-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

kana ja viime hallituskaudellakin pitänyt esillä sitä, että kaikki päätökset pitäisi pohtia aina sen kautta, lisäävätkö ne tähän maahan työtä ja työllisyyttä vai vähentävätkö ne sitä. Nämä toimenpiteet ovat nyt sellaisia, jotka lisäävät työtä ja työllisyyttä ja ovat sen takia hyviä.

Yksi, mistä voi jokainen tietysti puolueettomasti katsoa, miten suomalaiset yrittäjät tällä hetkellä suhtautuvat tähän tilanteeseen, on yrittäjäbarometri. En muista, koska viimeksi se olisi näyttänyt ylöspäin, eli suomalaisten yritysten ja yrittäjien luottamus tässä tilanteessa on parantunut merkittävästi, ne ovat valmiita katsomaan tulevaisuuteen luottavaisemmin kuin aiemmin. Merkittävässä roolissa tässä ovat nimenomaan nämä toimenpiteet mutta myös esimerkiksi kilpailukykysojimus, jonka työntekijät ja työnantajat yhdessä neuvottelivat. Se säteilevät sitten näihin päätöksiin, mitä nyt on tapahtunut, että meille tulee laivatilauksia, meille investoidaan ja Suomeen syntyy uutta työtä ja työllisyyttä, ja pitkästä aikaa myös työttömyysluvut ovat kääntyneet laskuun ja kasvu (Puhemies koputtaa) on käynnistynyt.

20.17 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron sen vuoksi, että edustaja Kankaanniemi totesi, että edeltävä hallitus sekä omien että vieraiden sanojen mukaan epäonnistui pahasti tehtävässään. No, nyt kun tätä hallitusta katsotaan, voidaan ruveta vertailemaan, millä tavalla tämä hallitus onnistuu. Nyt jo voidaan todeta, että tulette jämmään historiaan Guinnessin ennätyskirjaan siinä, että tämä hallitus on vatuloinut enemmän kuin mikään hallitus aikaisemmin, ja vatuloinnilla Nykysuomen sanakirjan mukaan tarkoitetaan siis kaikenlaista jahkaamista, jonka lopputuloksena olette peruuttaneet enemmän esityksiä kuin mikään hallitus koskaan. (Timo Heinonen: Ja enemmän on tehty kuin mikään hallitus!)

Nyt ollaan tilanteessa, jossa me esittelemme yrittäjävähennystä ja niitä keinoja, millä yrittäjyyttä Suomessa tuetaan. Te esitätte yrittäjätueksi tätä yrittäjävähennystä, jonka me olemme todenneet tekevän ison loven siihen, miten yrittäjiä Suomessa jatkossa kohdellaan. Pienituloiset yrittäjät tästä esityksestä eivät tule hyötymään, ja heitä tässä esityksessä tullaan rankaisemaan eniten, koska heitä on eniten.

Toiseksi totean, että nämä sosialidemokraattien esittämät kasvupanostukset kaikuvat kuuroille korville. Minä olen todella pahoillani, edustaja Heinonen, siitä, että te ette halua edes kuulla opposition vaihtoehtoa. Suomessa on oppositio sen takia, että me esitämme omat vaihtoehtomme, ja me esitimme samalla summalla kuin tämä noin 120 miljoonaa kaksi merkittävää toimea, ja te kehtaatte täällä väittää, te kehtaatte väittää, että oppositio ei esitä mitään toimia, kunhan rutisee vaan. Me rutisimme, että tämä yrittäjävähennys on epäreilu. Se on epäoikeudenmukainen yrittäjille itselleen, ja se on epäoikeudenmukainen veronmaksajille, koska kasvupanostuksia ei synny. Me esitimme kahta korvaavaa toimea, ja se ei näytä teille millään kelpaavan. Siksi minä toteaisin, että te olette ei-liikkeen edustajia ettekä halua luoda aitoja, oikeita (Puhemies koputtaa) kasvupanostuksia.

20.19 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Oppositio on nyt tänään esittänyt, jälleen kerran, kovaa kritiikkiä tätäkin hallituksen esitystä vastaan, ja aika monia muitakin esityksiä vastaan, mutta haluan kuitenkin myös itse tuoda esille muutamia seikkoja.

Edustajat Kankaanniemi ja Heinonen äsken esittelivät ansiokkaasti muutamia nykyhallituksen yrittäjämyönteisiä toimenpiteitä, enkä halua niitä enää tässä kerrata sen enempää mutta haluan kuitenkin lisätä siihen listaan vielä, että tämä hallitus muun muassa kasvattaa kotitalousvähennyksen määrää, mikä osaltaan kohentaa yrittäjyyden edellytyksiä. Samoin

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

tämä hallitus on sekä viime syksynä päättänyt että nyt tänä syksynä tulee päättämään tuloveron kevennyksistä. Ne parantavat paitsi tavallisen palkansaajan ostovoimaa myös monen pienituloisen yrittäjän asemaa ja parantavat myös työn vastaanottamisen ja työllistämisen edellytyksiä. Lisäksi hallitus tulee ensi keväänä kehysriihessä käsittelemään uusia pk-yritysten ja muidenkin yritysten toimintaedellytyksiä parantavia toimenpiteitä, esimerkiksi mainittakoon vaikkapa investointivaraus, josta on julkisuudessa keskusteltu.

Arvoisa puhemies! Nämä kaikki mainitsemani ja aiemmin mainitut toimenpiteet kohentavat osaltaan yrittämisen ja työllistämisen edellytyksiä. Yksikään keino ei varmaankaan yksinään tee sitä loputtoman paljon, mutta yhdessä ne ovat kuitenkin merkittäviä, ja, kuten on tänäänkin todettu, ne luovat osaltaan positiivista ja yrittäjähenkistä ilmapiiriä maassamme. Juuri sitä Suomi kaipaa ja tietysti sen myötä myös uusia työpaikkoja, ja niitä (Puhemies koputtaa) olemme jo saaneet tällä hallituskaudella aikaan.

20.21 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Tuosta vatuloinnista puheen ollen, minulla oli kunnia olla hallitusneuvotteluissa 2011 ja 2015. Ja kun 2011 kuuden puolueen hallitusta muodostettiin oikealta vasemmalle tai vasemmalta oikealle, niin siellä ei saatu kirjattua hallitusohjelmaan oikeastaan yhtään mitään uudistusta. Ja sitten ne kaikki epäonnistuivat, mitä yritettiin, koska hallituksen sisällä eivät laitapuolueet päässeet yhteisymmärrykseen juuri mistään, ja näin ollen se hallitus — tai oli kaksikin hallitusta sinä kauteen, kaksi pääministeriä — ei tuonut eduskuntaan juuri minkäänlaisia esityksiä ja uudistuksia. Eli eduskunnasta ei tarvinnut eikä voinut vetää mitään esityksiä pois, kun niitä ei hallitus tänne edes saanut aikaiseksi. Ja juuri sen takia sitten Suomen talous meni alaspäin kuin lehmän häntä.

Eli tämä tilanne nyt on täysin toinen. Nyt hallitusohjelmassa on valtavan paljon toimenpiteitä. Ne lyhyessä ajassa, kahden kolmen viikon aikana, sinne kirjattiin, ja on selvä, että kun niitä valmistellaan ministeriöissä asiantuntijoiden toimesta, niin tulee eteen suuressa määrässä esityksiä, sellaisia kohtia, joista todetaan vasta siinä vaiheessa, että niitä ei ole viisasta toteuttaa, ja sitten niitä vedetään pois tai niistä luovutaan. Ja juuri viisas, vastuullinen hallitus tekee näin.

Pyydän edustaja Kiurua ja Harakkaa lukemaan tuon Jyrki Vesikansan kirjan Laman taitaja, Raimo Sailaksen, sosialidemokraattisen korkean virkamiehen elämäkerran. Siellä on todella mielenkiintoista tekstiä lähihistoriasta ja myös viime hallituksen ja muun muassa sosialidemokraattien toiminnasta tällä vuosikymmenellä ja aiemminkin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 176/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 68/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 213/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 36/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 213/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Pohjoismaiden projektivientirahastosta annetun lain kumoamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 164/2016 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 12/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 164/2016 vp sisältyvien 1.-5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verontilityslain 13 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 244/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 25/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 244/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Portugalin kanssa tehdyn sopimuksen ja pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 246/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 26/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 26/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

20.25 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Kokoomus ei hyväksy harmaata taloutta, kokoomus ei hyväksy veroparatiiseja, kokoomus ei hyväksy

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

veronkiertoa. Siksi nyt on hienoa, että käsittelyssä on lopulta sopimus Portugalin kanssa eläketulojen verovapauden poistamiseksi. Samanlainen sopimus on aiemmin tehty Espanjan kanssa ja Saksan kanssa, ja jäljellä on vielä Ranskan kanssa käytävä neuvottelu, joka ymmärtääkseni on paraikaa käynnissä. Aiemmin siis Portugalin, Espanjan ja Ranskan kanssa verotus ei ole toiminut ja verovapaus on houkutellut verovapaudella, missä yksityisen sektorin eläkkeistä ei ole tarvinnut maksaa veroa lähtömaassa.

Aiemman verosopimuksen mukaan Portugaliin muuttaneet ovat siis saaneet eläkkeensä puhtaana käteen. Julkisen puolen eläkkeistä vero on jo aiemmin maksettu, mutta ei siis yksityisen puolen työeläkkeistä eikä myöskään johtajaeläkkeistä. On hyvä, että nyt nämä Välimeren veroparatiisit suljetaan. Joitain maita vielä jää tämän jälkeen ulkopuolelle. Olen ymmärtänyt, että esimerkiksi Japani ja jotkut Afrikan maat ovat ulkopuolella. Niillä ei ehkä tässä ole suurta merkitystä kokonaisuudessaan, mutta on hyvä, että myös näiden maiden kanssa neuvottelut avattaisiin ja päivitettäisiin nämä sopimukset ajan tasalle, OECD:n laatimalle malliverosopimukselle, mitä myös tässä Portugalin sopimuksessa on käytetty.

Nyt siis jatkossa verottamisoikeus taataan Suomeen, missä työ on tehty ja missä työstä on palkka maksettu. Aiempi sopimus on ollut vuodelta 1970, eli kyllä päivittämistarvetta varmasti on näinä vuosikymmeninä tullut, ja tämä siis koskee kaiken kaikkiaan noin 200–300:aa suomalaista. Tämä ei suuria verotuloja tuo, mutta tämä on ennen muuta oikeudenmukaisuuskysymys, ja niin kuin alussa totesin, harmaata taloutta, veroparatiiseja ja veronkiertoa ei pidä hyväksyä eikä katsoa läpi sormien, ja sen takia on hyvä, että tämä verosopimus on nyt saatu Portugalin kanssa aikaan tietyllä siirtymäajalla ja myös niin, että Portugali tämän omalta osaltaan hyväksyy. Tätä asiaa on vienyt maaliin valtiovarainministeri Petteri Orpo, ja hän totesi, että tämä Portugalin verosopimus on verojärjestelmän uskottavuuden ja oikeudenmukaisuuden kannalta oikea ratkaisu. Näihin ministeri Orpon sanoihin on helppo yhtyä ja todeta tyytyväisyydellä, että tämä porsaanreikä nyt myös suljetaan.

20.29 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen edellä esittämiin näkemyksiin on varsin helppo yhtyä, ja haluan itsekkin lausua kiitokseni sekä hallitukselle tästä Portugalin kanssa neuvottelemastaan verosopimuksesta ja tietysti jo aiemmin muiden maiden kanssa neuvotelluista verosopimuksista että samalla kiittää myös valtiovarainvaliokuntaa nopeasti laaditusta yksimielisestä mietinnöstä verosopimuksen ratifioimiseksi.

Muutaman muun lakiesityksen osalta oppositio on esittänyt tänäänkin kovaa kritiikkiä, mutta ei ainakaan tämän verosopimuksen osalta, ainakaan vielä, ja tuskinpa ainakaan pitkää debattia tästä saadaa tänään aikaiseksi.

Kuten edustaja Heinonenkin edellä totesi, käsittääkseni Ranskan kanssa neuvotellaan parhaillaan uudesta verosopimuksesta, ja toivon, että neuvottelut etenevät myös sillä saralla mahdollisimman ripeästi.

Arvoisa puhemies! Verosopimusten saralla saavutettu edistys on monella tavoin varsin kannatettavaa, ja tietysti myös kaikkinaisen veronkierron ehkäisemiseksi tehtävä työ sekä kansallisesti että kansainvälisesti on hyvin tärkeää. Oikeastaan tärkeintä näiden verosopimusten saralla saavutettavan edistyksen kannalta on niiden kansalaisille ja veronmaksajille heidän yhdenvertaisuudestaan kertoma viesti. Onkin äärimmäisen tärkeää, että näinä kansallemme taloudellisesti varsin vaikeina aikoina tämä viesti välittyy voimallisesti eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

20.31 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Savio on täysin oikeassa. Oppositioilta ei tule kritiikkiä vaan kiitosta siitä, että tämä verosopimus on saatu aikaan. Sitähän on pitkään tehty, ja se on nyt sitten saatu maaliin.

Tämä veronkierron ja aggressiivisen verosuunnittelun vastustaminenhan on tietenkin se iso teema SDP:llä, kuten tässä salissa ollaan kuultu moneen kertaan, ja näissä pienissäkin asioissa se on tärkeä viesti, vaikka se saavutettava verotuotto ei nyt mikään maailman valtavin olekaan. Kuten edustaja Savio tuossa sanoikin, kyseessä on ennen kaikkea oikeudenmukaisuuskysymys: se, että ihmiset voivat kokea, että veropakolaisilla ei ole erioikeuksia verrattuna kaikkiin niihin, jotka sääntillisesti täällä Suomen päässä asioitaan hoitavat ja velvoitteistaan pitävät huolta.

Tällä on kyllä laajempaa merkitystä sikäli että näitten verosopimusten karttuessa alkaa olla sellainen tilanne, että tuolla Välimeren maissa ei enää oikein löydy sitten sellaista veropakolaisparatiisia nyt kun ja jos se Ranskan sopimuskin saadaan aikaan. Sitten jos haluaa nauttia aivan erityisistä veroeduista, niin valiokunnan kuuleman asiantuntijan mukaan täytyy mennä Afrikan puolelle, ja en usko, että Tansania on aivan yhtä houkutteleva kohde, vaikka veroetua saataisiinkin.

Tämä on kiitettävää edistystä, pieni osa sitä suurta työtä, joka EU-tasolla on saanut tuulta purjeisiinsa ja edistyy todella nopeasti: pyrkimys siihen, että verot maksetaan sinne, missä tulos on tehty, ja että kaikkia (Puhemies koputtaa) kohdellaan reilusti.

20.33 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Asia on varsin tuttu meille kaikille, koska tähän on paljon pantu paukkuja. Täytyy kiittää nykyistä hallitusta siitä, että olette ensinnäkin jatkaneet tätä työtä veronkiertämisen ehkäisemiseksi. Tältä osin tämä kaksinkertaisen verotuksen välttämisen uusi sopimus kertoo siitä, että olette sitoutumassa näihin talkoisiin, joita jo on saatu aikaan ja joita nyt tässä jatketaan. Minusta on kunniaksi se, että hallitus on tämän sopimuksen saanut tehtyä, ja siltä osin siitä on myös hyvä antaa kiitosta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 246/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Lakialoite laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 67/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 27/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 27/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Keskustelu

20.34 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa ehdotetaan, että vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä verohuojennuksista annettua erityislakia jatketaan vielä kahdella vuodella eli vuoden 2018 loppuun. On tärkeää, että myös vaikeavammaiset ihmiset voivat halutessaan osallistua työelämään yrittäjinä ja ylläpitää tälläkin tavalla omaa motivaatiotaan ja mielenterveyttään. Erityislain tarkoituksena on ollut varata aikaa pysyvemmän ratkaisun löytämiseen.

On huomioitava, että määräaikaisella erityislailla säätämistä ei voi pitää tyydyttävänä ratkaisuna kenenkään kannalta, joten on tarkoituksenmukaista selvittää OTE-hankkeen yhteydessä mahdollisuus korvata vammaisyrittäjien arvonlisäveron huojennus suoralla tuella vammaisyrittäjille. Osatyökykyisille tie työelämään- eli OTE-kärkihankkeen on tarkoitus antaa ehdotuksensa toimenpiteistä vuoden 2018 aikana. Jo vuodesta 1995 lähtien on jatkettu määräaikaisesti tätä lakia, jossa vaikeasti vammaiset yrittäjät vapautetaan arvonlisäverosta.

Eduskunnan vammaisasiain yhteistyöryhmässä on käsitelty vammaisten yrittäjien tilannetta ja eriarvoista, heikompaa asemaa muihin yrittäjiin nähden. Olemme toimittaneet valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtaja Lintilälle vammaisjärjestöjen vetoomuksen pysyvemmän ja kaikkia vammaisia yrittäjiä tasaveroisemmin kohtelevan ratkaisun löytymiseksi. Kiitos verojaostolle, että vetoomus on huomioitu. Tämän käsittelyssä olevan aloitteen ovat allekirjoittaneet kaikkien ryhmien edustajat verojaostossa.

Invalidiliitto ry ja Näkövammaisten liitto ry ovat useissa eri yhteyksissä esittäneet kestävämpää järjestelmää kuin määräaikainen erillislaki vaikeavammaisten yrittäjien aseman turvaamiseksi. Myös Suomen vammaispoliittisessa ohjelmassa, Vampossa, on toimenpide-ehdotus, että selvitetään vammaisyrittäjien arvonlisäveron huojennuksen korvaaminen suoralla tuella vammaisyrittäjille. Velvoite asian edistämiseen tulee YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksesta, joka ratifioitiin Suomessa viime kesänä.

Vammainen henkilö tarvitsee apuvälineitä ja muita mukautuksia työoloihin, kuten esteettömän työympäristön, voidakseen täysipainoisesti toimia yrittäjänä. Yrittäjänä toimiminen on monelle vammaiselle mieluinen ja kiinnostava vaihtoehto, sillä vammaisten työllistyminen muiden palvelukseen ei ole ollut helppoa. Vaikeavammaiselle yrittäjälle muodostuu useita ylimääräisiä kustannuksia. Hän saattaa joutua turvautumaan toisten henkilöiden apuun kuljetuksissa, laskutuksessa sekä kirjanpidossa ja korvattavien laitteiden siirtelyssä.

Nykyisessä parin vuoden välein uusittavassa menettelyssä on puutteita. Esimerkiksi nykyisen alv-vapauden rajaaminen pelkästään käsityö- ja korjausalan ammatteihin ei vastaa tämän päivän elinkeinorakennetta. Luovan alan vammaiset yrittäjät on rajattu pois. Lisäksi tuensaantiin sisältyy harkintaa ja eriarvoisuutta riippuen siitä, minkä alueen toimistossa vammainen yrittäjä alv-vapautusta anoo. Erilaisia selvityksiä kompensatiotoimenpiteistä on vuosien varrella tehty, mutta tuloksetta.

Vammaistyöryhmä 96 ehdotti vaikeavammaisten alv-vapaudesta luopumista ja sen korvaamista kauppa- ja teollisuusministeriön yritystuilla. Valtiovarainministeri on tuolloin lausunut työryhmän ehdotuksesta seuraavaa: "Verotukien korvaaminen suorilla tuilla on VM:n yleisen veropoliittisen linjan mukaista ja edistää tukipolitiikan selkeyttä ja läpinäkyvyyttä. Suorat tuet soveltuvat arvonlisäverohuojennusta paremmin vammaisten yritystoi-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

minnan tukemiseen, koska silloin tuki voidaan kohdistaa tasaisemmin kaikille vammaisille yrittäjille."

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi tämän lakialoitteen hyväksymistä ja toivon vauhtia pysyvän ratkaisun löytymiseksi.

20.39 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämä valtiovarainvaliokunnan mietinnössään puoltama lakialoite vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä verohuojennuksista on tosiaankin erittäin kannatettava. Kuten edustaja Karimäkikin totesi, tämä lakialoite on saanut laajaa kannatusta yli puoluerajojen ja sen ovat allekirjoittaneet tosiaan kaikki verojaoston jäsenet, itseni mukaan lukien. Vammaisjärjestöjen ääntä on siis todellakin kuultu nyt päätöksenteossa.

Tarkoituksena on vahvistaa vaikeavammaisten asemaa työmarkkinoilla. Tässä on kyseessä erityislaki, jota on eduskunnassa ollut tapana jatkaa aina kaksi vuotta kerrallaan huolimatta siitä, että myös valiokunnan pitkäaikainen toive on ollut saada laki pysyväksi. Kuten tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä todetaan, määräaikaisella erityislailla säätämistä ei voida pitää tyydyttävänä ratkaisuna kenenkään kannalta. Mietinnössä todetaan myös, että on tärkeää, että myös vaikeavammaiset ihmiset voivat osallistua halutesaan työelämään yrittäjinä ja ylläpitää tälläkin tavalla omaa motivaatiotaan ja mielenterveyttään.

Muun muassa näillä perusteilla pidän tämän lakialoitteen hyväksymistä myös täällä eduskunnan täysistunnossa tärkeänä kädenojennuksena vaikeavammaisille yrittäjille, vaikka kuten jo totesinkin, pysyvämpi ratkaisu olisi kaikkien osapuolten kannalta ehdottomasti parempi.

20.41 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Aivan kuten tässä edellä jo todettiin, niin tämä lakialoite on varsin kannatettava. Edustaja Karimäki puheenvuorossaan kertoi hyvin siitä, miten yritystoiminta voi olla vaikeavammaisille oikeastaan ainoa vaihtoehto osallistua työelämään, ja on tärkeää, että siihen kannustetaan, niin kuin tällä verohuojennuksella tehdään.

Niin kuin tässä mietinnössä todetaan, niin sosiaali- ja terveysministeriö on aloittanut Osatyökykyisille tie työelämään- eli OTE-kärkihankkeen, ja sen on tarkoitus valmistua, ehdotuksia toimenpiteistä, vuoden 2018 aikana. Nyt tällä esityksellä tuota verohuojennusta jatketaan tuohon asti, ja, niin kuin tässä on aiemmissa puheenvuoroissa tullut toiveita, olisi hyvä, että sitten saataisiin jonkunlainen pysyvä ratkaisu tähän tilanteeseen.

Tässä kyllä herää sellainenkin kysymys mieleen ja toive, että olisi ollut hyvä, jos hallitus olisi nyt, kun makeisvero poistettiin ja tiedetään, että ollaan suunnittelemassa sokeriveroa, samalla tavalla ollut siinä kohtaa valmis jatkamaan sitä makeisveroa väliaikaisesti siihen asti, kun sokerivero oltaisiin saatu kuntoon. Jos tiedetään, että jotakin pysyvää muutosta ollaan valmistelemaan, niin on huono, että sitten juuri sitä ennen vastaava vero, siinä tapauksessa makeisvero, lakkautetaan ja odotetaan, kun saadaan uusi valmisteltua. Tässä on vähän sama idea nyt, että annetaan jatkoaikaa tälle verohuojennukselle ja odotellaan, että tuosta OTE-hankkeesta saataisiin sitten pysyviä ratkaisuja aikaiseksi. Tässä tapauksessa näin on toimittu, ja se on (Puhemies koputtaa) erittäin fiksua.

20.43 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! On ilo yhtyä näihin aikaisempiin puheenvuoroihin yhtenä tämän lakialoitteen hyväksyjänä, allekirjoittajana. Tämä todellakin oli

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

täysin yksimielinen ja yhdenmielinen, tämä jaoston näkemys siitä, että vaikeavammaisten yrittäjyyttä pitää tukea, samoin kuin siitä, että haluaisimme mielellämme tähän jonkin pysyvemmän ratkaisun, ja sen eteen varmasti työtä tehdään.

Oli myös paikallaan ja hyvin tärkeätä, kun edustaja Karimäki aikaisemmin asetti tämän laajempiin kehyksiin eli siihen, että vammaisten ja osatyökykyisten panosta suomalaisessa työelämässä täytyy edistää. Korkean työttömyyden ja edelleen korkeampien vaatimusten työmarkkinoilla käy helposti niin, että ne, jotka katsotaan edes hiukan osatyökykyisiksi, jäävät helposti siitä jälkeen. Silloin kannattaa muistaa se vanha viisaus, että jokainen meistä on jollakin tavalla vammainen. Minä olen erittäin osatyökykyinen siinä työssä, jota oma isäni teki, eli kirvesmiehen tehtävissä. Tätä työtä haluan lämpimästi kannattaa.

Vielä tällainen huomio, että verojaostossa käydyssä keskustelussa ilmeni, että jo nyt kohtalainen joukko, ennen kaikkea käsityöläisiä, vaikeavammaisista on niin pienituloisia, että tämä nykyinen alvirajan enimmäisraja 10 000 euroa on jo heitä hyödyttänyt. Mutta tämä on jälleen yksi syy ja yksi mahdollisuus ratkaista tämä ongelma myös siten, että alvin alarajaa nostetaan noin 30 000:een, jolloin voitaisiin sitä ennen jo teettää laskelmat valtiovarainministeriössä, josko kävisi niin onnellisesti, että sitä kautta tämä asia saataisiin pysyvästi ratkaistua.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi lakialoitteeseen LA 67/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely on päättynyt.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 192/2016 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 18/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 192/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 119/2016 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 14/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 119/2016 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n sekä yrittäjän eläkelain 152 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 114/2016 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 12/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 114/2016 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 11 §:n sekä aravarajoituslain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 227/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 18/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 227/2016 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Lakialoite laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Lakialoite LA 104/2016 vp Li Andersson vas ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

20.48 **Li Andersson vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä lakialoitteella vasemmistoliitto on halunnut konkreettisesti edistää asiaa, josta täällä eduskunnassa on puhuttu pitkin vuotta. Vanhempainvapaajärjestelmä on uudistettava vastaamaan paremmin niin perheiden tarpeita kuin sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Ehdotamme sairausvakuutuslakiin muutosta, jolla nykyinen äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa korvattaisiin uudella vanhempainvapaamallilla, jossa vanhempainvapaa pidentettäisiin 18 kuukauteen ja jossa tämä vapaa jaettaisiin kolmeen noin 6 kuukauden pituiseen jaksoon, joista yhden käyttäisi äiti, yhden vanhemmat jakaisivat keskenään ja yhden käyttäisi isä. Osittaista vanhempainrahaa koskevat säännöt vastaisivat nykyistä lainsäädäntöä. Ehdottamassamme mallissa isä voi käyttää 54 päivän isyysvapaata haluamanaan ajankohtana nykyistä vastaavasti myös äidin ollessa äitiys- tai vanhempainvapaalla. Muilta osin pääsääntö olisi, että äidin ja isän vanhempainvapaat tulisi sopia pidettäväksi eri aikoi-

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

na. Molempien vanhempainvapaat tulisi käyttää viimeistään siihen mennessä kun lapsi täyttää 3 vuotta.

Haluamme, että myös yksinhuoltajilla, opiskelijoilla ja yrittäjillä on mahdollisuus vanhempainvapaaseen, samoin kuin lapsistaan erillään asuvilla etävanhemmilla. Yksinhuoltajalla olisi oikeus samanpituisen vanhempainvapaaseen kuin kahden vanhemman perheellä. Vanhemmuuteen liitettävät oikeudet ja etuudet tulee lisäksi ulottaa yhdenvertaisesti koskemaan myös samaa sukupuolta olevien pariskuntien perheitä.

Mitkä nykyjärjestelmän keskeisimmät ongelmat sitten ovat? Nykyistä vanhempainvapaamallia on kehitetty tipoittain eri vuosikymmeninä. Tuloksena on vanhanaikainen tilkkutäkkimäinen järjestelmä, joka ei vastaa sille asetettuja tavoitteita lasten hyvinvoinnin ja sukupuolten tasa-arvon edistämisestä. Nykyjärjestelmä mahdollistaa myös huonosti vapaiden jakamisen tasa-arvoisesti. Tällä hetkellä Suomessa isät käyttävät ennen kaikkea heille erikseen osoitetut vapaat. Varsinaisista vanhempainvapaista isät pitävät vain 3 prosenttia, ja 54 päivän isyysvapaan vanhempainvapaakauden jälkeen käyttää vain 34 prosenttia isistä. Syyt löytyvät pitkälti suhtautumisesta sukupuolten väliseen työnjakoon sekä työelämän käytännöistä ja asenteista. Tutkimus osoittaa isien käyttävän pääosin juuri niitä vapaita, jotka on erikseen nimetty isille.

Toinen ongelma on nykyjärjestelmän pituus. Se on liian lyhyt. Nykyinen vanhempainvapaa päättyy lapsen ollessa vajaan vuoden ikäinen. Sen jälkeen lapsen kotihoitoa on jatkettava kotihoidon tuella tai lapsi on vietävä päivähoitoon. Koska vanhempainraha loppuu lapsen ollessa noin 9 kuukauden ikäinen, on tällä hetkellä hyvin yleistä, että lapsen hoitamista kotona jatketaan kotihoidon tuella. 89 prosenttia perheistä käyttää kotihoidon tukea ainakin jonkin aikaa, ja käyttäjä on lähes aina äiti. Kuitenkin vain 16 prosenttia perheistä käyttää kotihoidon tukea täysimääräisesti eli siihen saakka kunnes lapsi on noin 3-vuotias. Jos lasta voisi hoitaa ansiosidonnaisella päivärahalla puolitoistavuotiaaksi ja vastaavasti kotihoidon tuen käyttö vähenisi, tämä kohentaisi erityisesti pikkulapsiperheiden toimeentuloa. Lapsiperheiden köyhyysaste kääntyi nousuun vuonna 2012 laskettuaan sitä ennen muutaman vuoden ajan. Köyhyysaste on noussut jyrkimmin kahden huoltajan pikkulapsiperheissä.

Arvoisa puhemies! Vanhempainvapaajärjestelmän uudistaminen on tärkeää monesta syystä. Mahdollisuus jakaa hoivavapaat tasaisemmin perheen näin halutessa parantaisi naisten asemaa työmarkkinoilla ja naisten työllisyyttä. Ennen kaikkea se antaisi molemmille vanhemmille tasa-arvoisen mahdollisuuden viettää aikaa kotona lasten kanssa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 talousarvioesityksen (HE 134/2016 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 134/2016 vp

Hallituksen esitys HE 249/2016 vp

Toimenpidealoite TPA 34/2016 vp

Talousarvioaloite TAA 1-462/2016 vp

Pöytäkirja PTK 124/2016 vp

Lähetekeskustelu

Talousarvioaloite TAA 462/2016 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 2.12.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.53.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen